TARPTAUTINIO BAUDŽIAMOJO TEISMO ROMOS STATUTAS, PRIIMTAS 1998 M. LIEPOS 17 D. JUNGTINIŲ TAUTŲ DIPLOMATINĖJE ĮGALIOTŲJŲ ATSTOVŲ KONFERENCIJOJE, SKIRTOJE TARPTAUTINIO BAUDŽIAMOJO TEISMO ĮSTEIGIMUI

PREAMBULĖ

Valstybės, šio Statuto Šalys,

suvokdamos, kad visas tautas jungia bendri saitai, jų kultūrų visuma sudaro bendrą paveldą, ir reikšdamos susirūpinimą tuo, kad ši trapi mozaika bet kuriuo metu gali būti suardyta,

prisimindamos, kad praėjusį šimtmetį milijonai vaikų, moterų ir vyrų tapo neįsivaizduojamų piktadarysčių, smarkiai sukrėtusių žmonijos sąžinę, aukomis,

pripažindamos, kad tokie sunkūs nusikaltimai kelia grėsmę taikai, saugumui ir gerovei visame pasaulyje,

patvirtindamos, kad padariusieji labai sunkius nusikaltimus, verčiančius viso pasaulio visuomenę susirūpinti, neturi likti nenubausti ir baudžiamoji atsakomybė už juos turi būti užtikrinta imantis priemonių nacionaliniu lygiu bei stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą,

būdamos pasiryžusios daugiau nesitaikstyti su tokius nusikaltimus padariusių asmenų nebaudžiamumu ir taip užkirsti kelią panašiems nusikaltimams,

prisimindamos, kad kiekvienos valstybės pareiga yra patraukti baudžiamojon atsakomybėn asmenis, atsakingus už tarptautinių nusikaltimų padarymą,

dar kartą patvirtindamos Jungtinių Tautų Chartijos tikslus ir principus, ypač principą, kad visos valstybės susilaiko nuo grasinimo jėga ir jos panaudojimo tiek prieš kurios nors valstybės teritorinį vientisumą arba politinę nepriklausomybę, tiek kuriuo kitu būdu, nesuderinamu su Jungtinių Tautų tikslais,

pabrėždamos, kad dėl to pagal šį Statutą jokiai valstybei, Statuto Šaliai, nesuteikiama teisė kištis į jokios valstybės ginkluotą konfliktą arba į jos vidaus reikalus,

pasiryžusios vardan šių tikslų ir dabartinės bei būsimųjų kartų gerovės įsteigti nepriklausomą nuolatinį Jungtinių Tautų sistemai priklausantį Tarptautinį baudžiamąjį teismą, kurio jurisdikcijai priklausytų labai sunkūs nusikaltimai, verčiantys visą tarptautinę bendriją susirūpinti,

pabrėždamos, kad šiuo Statutu įsteigtas Tarptautinis baudžiamasis teismas papildo nacionalinę baudžiamąją jurisdikciją,

kupinos ryžto užtikrinti tęstinę pagarbą tarptautiniam teisingumui ir jo vykdymą,

s u s i t a r ė:

1 DALIS. TEISMO ĮSTEIGIMAS

1 straipsnis
Teismas

Šiuo Statutu įsteigiamas Tarptautinis baudžiamasis teismas (toliau – Teismas). Jis yra nuolatinė institucija, įgaliota vykdyti savo jurisdikciją asmenims už labai sunkius, tarptautinę bendriją verčiančius susirūpinti nusikaltimus, nurodytus šiame Statute, ir papildanti nacionalinę baudžiamąją jurisdikciją. Teismo jurisdikciją ir jo veiklą reglamentuoja šio Statuto nuostatos.

2 straipsnis
Teismo santykiai su Jungtinėmis Tautomis

Teismo ir Jungtinių Tautų santykiai yra reglamentuojami susitarimu, kurį turi patvirtinti valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja ir kurį po to Teismo vardu turi pasirašyti Teismo pirmininkas.

3 straipsnis
Teismo buveinė

1. Teismo buveinė yra Hagos miestas Nyderlanduose (toliau – buveinės valstybė).

2. Teismas su buveinės valstybe sudaro sutartį dėl būstinės. Ją turi patvirtinti valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja ir po to Teismo vardu ją turi pasirašyti Teismo pirmininkas.

3. Teismo pageidavimu jo posėdžiai pagal šį Statutą gali vykti ir kitur.

4 straipsnis
Teismo juridinis statusas ir įgaliojimai

1. Teismas yra tarptautinės teisės subjektas. Jis taip pat turi tokį teisinį subjektiškumą, kurio gali prireikti jo funkcijoms vykdyti ir tikslams pasiekti.

2. Šiame Statute numatytas funkcijas ir įgaliojimus Teismas gali vykdyti kiekvienos valstybės, Statuto Šalies, teritorijoje, o atskiru susitarimu – ir kokios kitos valstybės teritorijoje.

2 DALIS. JURISDIKCIJA, BYLŲ PRIIMTINUMAS IR TAIKYTINA TEISĖ

5 straipsnis
Teismo jurisdikcijai priklausantys nusikaltimai

1. Teismo jurisdikcijai priklauso tik labai sunkūs, visą tarptautinę bendriją verčiantys susirūpinti nusikaltimai. Pagal šį Statutą Teismo jurisdikcijai priklauso šie nusikaltimai:

a) genocido nusikaltimas;

b) nusikaltimai žmoniškumui;

c) karo nusikaltimai;

d) agresijos nusikaltimas.

2. Teismas vykdo jurisdikciją agresijos atžvilgiu tik tuo atveju, kai remiantis 121 ir 123 straipsniais bus priimta atitinkama nuostata, kurioje apibrėžiamas šis nusikaltimas ir nurodoma, kokiais atvejais Teismas vykdo jurisdikciją šio nusikaltimo atžvilgiu. Tokia nuostata neprieštarauja atitinkamoms Jungtinių Tautų Chartijos nuostatoms.

6 straipsnis
Genocidas

Šiame Statute genocidas – kuri nors iš toliau išvardytų veikų, padarytų siekiant sunaikinti visus ar dalį žmonių, priklausančių kokiai nors nacionalinei, etninei, rasinei ar religinei grupei, tai yra:

a) tokios grupės narių žudymas;

b) tokios grupės narių sunkūs kūno sužalojimai ar psichinės traumos;

c) tyčinis tokių gyvenimo sąlygų tai grupei sudarymas, dėl kurių visi jos nariai ar dalis jų žūtų;

d) priemonių, ribojančių tai grupei priklausančių žmonių gimstamumą, taikymas;

e) prievartinis vienos grupės vaikų perdavimas kitai grupei.

7 straipsnis
Nusikaltimai žmoniškumui

1. Šiame Statute nusikaltimas žmoniškumui – bet kuri iš toliau išvardytų veikų, kai sąmoningai rengiami didelio masto arba sistemingi civilių užpuolimai:

a) nužudymas;

b) naikinimas;

c) pavergimas;

d) gyventojų deportavimas arba prievartinis perkėlimas;

e) įkalinimas arba kitoks žiaurus laisvės atėmimas, prieštaraujantis pagrindinėms tarptautinės teisės normoms;

f) kankinimas;

g) iššaginimas, įtraukimas į seksualinę vergovę, vertimas užsiimti prostitucija, priverstinis apvaisinimas, priverstinė sterilizacija ar bet kokios kitos sunkios seksualinės prievartos formos;

h) kokios nors grupės ar bendrijos persekiojimas politiniais, rasiniais, nacionaliniais, etniniais, kultūriniais, religiniais, lyties, kaip ji apibūdinta šio straipsnio 3 dalyje, ar kitais motyvais, kuriuos, kaip visuotinai pripažinta, draudžia tarptautinė teisė, darant bet kurias šiame punkte nurodytas veikas arba Teismo jurisdikcijai priklausančius nusikaltimus;

i) prievartinis žmonių dingimas;

j) apartheido nusikaltimas;

k) kitos panašios nežmoniškos veikos, kai tyčia sukeliamos didelės kančios, sunkūs kūno sužalojimai arba padaroma didelė žala psichinei ar fizinei sveikatai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje:

a) „civilių užpuldinėjimas“ – daugybinės šio straipsnio 1 dalyje nurodytos veikos bet kokių civilių atžvilgiu, kai yra vykdoma ar remiama valstybės arba organizacijos politika užpuldinėti civilius;

b) „naikinimas“ – tyčinis tokių gyvenimo sąlygų sudarymas, *inter alia* atimant galimybę gauti maisto ir vaistų, kad žūtų dalis gyventojų;

c) „pavergimas“ – vykdymas kurios nors ar visų galių, susijusių su nuosavybės teise asmens atžvilgiu, tarp jų ir naudojimasis tokiomis galiomis, vykdant prekybą žmonėmis, pirmiausia moterimis ir vaikais;

d) „gyventojų deportavimas arba prievartinis perkėlimas“ – prievartinis asmenų, kurie yra iškeldinami arba jų atžvilgiu vykdomi kiti prievartiniai veiksmai, perkėlimas iš vietos, kurioje jie teisėtai būna, be jokio tarptautinės teisės numatyto pagrindo;

e) „kankinimas“ – tyčinis stipraus skausmo arba psichinio ar fizinio pobūdžio kančių sukėlimas asmeniui, kurį kaltinamasis laiko suimtą arba kontroliuoja; tačiau kankinimu nelaikomas skausmas arba kančios, kurios atsiranda tik dėl teisėtų sankcijų arba yra su jomis susijusios;

f) „priverstinis apvaisinimas“ – bet koks neteisėtas laisvės atėmimas priverstiniu būdu apvaisintai moteriai siekiant pakeisti kokios nors gyventojų grupės etninę sudėtį arba padaryti kitus sunkius tarptautinės teisės pažeidimus. Ši sąvoka neturi jokios įtakos nacionaliniams įstatymams dėl nėštumo;

g) „persekiojimas“ – tyčinis ir žiaurus, prieštaraujantis tarptautinei teisei pagrindinių teisių atėmimas dėl priklausymo kokiai nors grupei arba bendrijai;

h) „apartheido nusikaltimas“ – nežmoniškos veikos, panašios į šio straipsnio 1 dalyje nurodytąsias, kurias, esant tam tikrai santvarkai ir ją įtvirtinančioms institucijoms, vykdo viena rasinė grupė, sistemingai engdama ir laikydama savo valdžioje kitą rasinę grupę ar grupes, kad išlaikytų tokią santvarką;

i) „prievartinis žmonių dingimas“ – žmonių areštas, sulaikymas arba pagrobimas, kai šią veiką padaro valstybė ar politinė organizacija arba kai tai padaroma joms leidus, su jų parama ar sutikimu, o po to atsisakoma pripažinti tokį laisvės atėmimą arba pranešti apie tų žmonių likimą ar buvimo vietą siekiant ilgam laikui atimti iš jų galimybę būti ginamiems įstatymo.

3. Šiame Statute sąvoka „lytis“ vartojama kalbant apie abi visuomenės lytis, vyrus ir moteris. Sąvoka „lytis“ jokios kitos reikšmės, išskyrus minėtąją, neturi.

8 straipsnis
Karo nusikaltimai

1. Teismo jurisdikcijai priklauso karo nusikaltimai, ypač jei jie yra kokio nors plano ar politikos dalis arba plataus tokių nusikaltimų masto dalis.

2. Šiame Statute „karo nusikaltimai“ yra:

a) Sunkūs 1949 m. rugpjūčio 12 d. Ženevos konvencijų pažeidimai, būtent kurios nors iš šių veikų prieš asmenis arba turtą, saugomus pagal atitinkamos Ženevos konvencijos nuostatas:

i) tyčinis nužudymas;

ii) kankinimas arba nežmoniškas elgesys, taip pat ir biologiniai eksperimentai;

iii) tyčinis didelių kančių sukėlimas arba sunkus sužalojimas ar susargdinimas;

iv) neteisėtas ir beprasmis plataus masto turto naikinimas ir nusavinimas, nepateisinamas karine būtinybe;

v) karo belaisvio ar kito saugomo asmens vertimas tarnauti priešo valstybės ginkluotosiose pajėgose;

vi) tyčinis teisės į teisingą ir teisėtą teismo procesą atėmimas iš karo belaisvio arba kito saugomo asmens;

vii) neteisėta deportacija ar perkėlimas arba neteisėtas laisvės atėmimas;

viii) įkaitų paėmimas.

b) Kiti rimti, tarptautinės teisės nustatytų tarptautinių ginkluotų konfliktų įstatymų ir papročių pažeidimai, būtent šios veikos:

i) tiesiogiai karo veiksmuose nedalyvaujančių visų arba pavienių civilių tyčinis užpuldinėjimas;

ii) civilinių objektų, t.y. ne karinių objektų, tyčinis užpuldinėjimas;

iii) personalo, įrengimų, medžiagų, padalinių ar transporto priemonių, pagal Jungtinių Tautų Chartiją naudojamų teikiant humanitarinę pagalbą arba vykdant taikos palaikymo misiją, kol jie turi teisę į apsaugą, pagal tarptautinę ginkluotų konfliktų teisę numatytą civiliams ar civiliniams objektams, tyčinis užpuldinėjimas;

iv) karo ataka, kai yra žinoma, kad tokia ataka taps atsitiktinės civilių žūties ar suluošinimo priežastimi, padarys žalą civiliniams objektams, ilgalaikę ir didelę žalą gamtinei aplinkai, aiškiai didesnę nei ta, kurios reikia siekiant konkretaus ir tiesioginio laukiamo karinio pranašumo;

v) bet kokiu būdu vykdoma ataka prieš neginamus ir nesančius kariniais objektais miestus, kaimus, būstus ar pastatus arba jų apšaudymas;

vi) sudėjusio ginklus arba nebegalinčio gintis, savo valia iš mūšio pasitraukusio kombatanto nužudymas arba sužeidimas;

vii) neleistinas paliaubų vėliavos, priešo ar Jungtinių Tautų vėliavos, karinių emblemų ir uniformos, taip pat skiriamųjų Ženevos konvencijų nustatytų ženklų panaudojimas, sukėlęs žmonių žūtį arba sunkius sužalojimus;

viii) tiesioginis ar netiesioginis okupavusios valstybės civilių gyventojų dalies perkėlimas į jos okupuotą teritoriją arba okupuotos teritorijos visų gyventojų ar jų dalies deportacija arba perkėlimas toje teritorijoje arba už tos teritorijos ribų;

ix) tyčinis religijos, švietimo, meno, mokslo ar labdaros objektų, istorijos paminklų, ligoninių ir kitų vietų, kur laikomi ligoniai ir sužeistieji, užpuldinėjimas, jei šie objektai nėra kariniai;

x) asmenų, esančių priešo nelaisvėje, fizinis žalojimas arba jų panaudojimas bet kokios rūšies medicininiams ar moksliniams eksperimentams, nepateisinamiems to asmens medicininio, stomatologinio ar klinikinio gydymo būtinumu, kurie yra atliekami ne jo labui ir kurie tampa tokio asmens ar asmenų mirties priežastimi arba sukelia rimtą pavojų sveikatai;

xi) klastingas priešo šalies arba armijos asmenų žudymas ar sužeidimas;

xii) pareiškimas, kad nebus jokio pasigailėjimo;

xiii) priešo turto sunaikinimas arba užvaldymas, nebent tokį sunaikinimą arba užvaldymą diktuoja karinė būtinybė;

xiv) pareiškimas, kad priešiškos šalies piliečių teisės ir ieškiniai yra panaikinami, laikinai sustabdomi arba nepriimtini teisme;

xv) priešiškos šalies piliečių vertimas dalyvauti karo veiksmuose prieš savo šalį, net jei jie prieš prasidedant karui tarnavo kariaujančiosios pusės karinėse pajėgose;

xvi) miesto ar gyvenvietės plėšimas net užėmus juos šturmu;

xvii) nuodingųjų medžiagų arba užnuodytų ginklų naudojimas;

xviii) troškinančiųjų, nuodingųjų ar kitokių dujų ir bet kokių kitų panašių skysčių, medžiagų ar užtaisų panaudojimas;

xix) naudojimas kulkų, kurios lengvai sprogsta ar deformuojasi žmogaus kūne, pvz., kulkų su kietu apvalkalu, ne visiškai uždengiančiu kulkos šerdį arba turinčių įpjovas;

xx) naudojimas ginklų, šaudmenų ir medžiagų bei kariavimo būdų, kurie sukelia nereikalingus sužalojimus ar kančias arba kurie veikia nesirinktinai, taip pažeidžiant tarptautinės ginkluoto konflikto teisės normas, jei tokie ginklai, šaudmenys, medžiagos ir kariavimo būdai yra visuotinai draudžiami ir, padarius atitinkamus pakeitimus ir papildymus pagal 121 ir 123 straipsnių nuostatas, yra įtraukti į šio Statuto priedą;

xxi) pasikėsinimas į asmens orumą, ypač įžeidžiantis ir žeminantis elgesys;

xxii) iššaginimas, įtraukimas į seksualinę vergovę, privertimas užsiimti prostitucija, priverstinis apvaisinimas, kaip apibrėžta 7 straipsnio 2 dalies f punkte, priverstinė sterilizacija ir bet kokie kiti seksualinės prievartos būdai, laikomi sunkiais Ženevos konvencijų pažeidimais;

xxiii) civilio asmens arba kito saugomo asmens panaudojimas, norint apsaugoti nuo karo veiksmų konkrečius objektus, zonas ar karines pajėgas;

xxiv) tyčinis pastatų, medžiagų, medicinos įstaigų, transporto priemonių ir personalo, pagal tarptautinę teisę naudojančių Ženevos konvencijų nustatytas skiriamąsias emblemas, užpuldinėjimas;

xxv) tyčinis civilių vertimas badauti kaip kariavimo būdas, atimant iš jų gyvybei palaikyti būtinus reikmenis, taip pat tyčia sudarant kliūtis teikti jiems pagalbą, kaip numatyta Ženevos konvencijose;

xxvi) jaunesnių nei penkiolikos metų vaikų ėmimas arba verbavimas į nacionalines ginkluotąsias pajėgas arba jų panaudojimas, kad jie aktyviai dalyvautų karo veiksmuose.

c) Ginkluoto netarptautinio konflikto atveju rimti keturių 1949 m. rugpjūčio 12 d. Ženevos konvencijų bendro 3 straipsnio pažeidimai, t.y. bet kuri iš šių veikų, padarytų aktyviai nedalyvaujančių karo veiksmuose asmenų, tarp jų ir sudėjusių ginklus karių bei asmenų, išėjusių iš rikiuotės (*hors de combat*) dėl ligos, sužeidimo, sulaikymo ar dėl kokios nors kitos priežasties, atžvilgiu:

i) pasikėsinimas į gyvybę ar asmenį, ypač bet koks žudymas, suluošinimas, žiaurus elgesys ir kankinimai;

ii) pasikėsinimas į žmogaus orumą, ypač įžeidžiantis ir žeminantis elgesys;

iii) įkaitų paėmimas;

iv) nuosprendžių priėmimas ir bausmių vykdymas be nuosprendžio, priimto pagal įstatymus sudaryto teismo, užtikrinant visas teismines garantijas, kurios yra visuotinai pripažintos kaip būtinos.

d) Šio straipsnio 2 dalies c punktas taikomas netarptautinio pobūdžio ginkluotiems konfliktams, todėl netaikomas kilus vidaus neramumams ar įtampai, kaip antai riaušėms, pavienėms ir sporadiškoms smurto apraiškoms arba kitoms analogiškoms veikoms.

e) Kiti rimti tarptautinės teisės numatytų įstatymų ir papročių, taikomų netarptautinio pobūdžio ginkluotuose konfliktuose, pažeidimai, t. y. kokia nors iš toliau išvardytų veikų:

i) tiesiogiai karo veiksmuose nedalyvaujančių visų arba pavienių civilių tyčinis užpuldinėjimas;

ii) tyčinis pastatų, medžiagų, medicinos įstaigų, transporto priemonių ir personalo, pagal tarptautinę teisę naudojančių Ženevos konvencijose nustatytas skiriamąsias emblemas, užpuldinėjimas;

iii) personalo, įrengimų, medžiagų, padalinių ar transporto priemonių, pagal Jungtinių Tautų Chartiją naudojamų teikiant humanitarinę pagalbą arba vykdant taikos palaikymo misiją, kol jie turi teisę į apsaugą, pagal tarptautinę ginkluotų konfliktų teisę numatytą civiliams ar civiliniams objektams, tyčinis užpuldinėjimas;

iv) tyčinis religijos, švietimo, meno, mokslo ar labdaros objektų, istorijos paminklų, ligoninių ir vietų, kur laikomi ligoniai bei sužeistieji, užpuldinėjimas, jei šie objektai nėra kariniai;

v) miesto ar gyvenvietės plėšimas net užėmus juos šturmu;

vi) iššaginimas, įtraukimas į seksualinę vergovę, vertimas užsiimti prostitucija, priverstinis apvaisinimas, kaip apibrėžta 7 straipsnio 2 dalies f punkte, priverstinė sterilizacija ir bet kokie kiti seksualinės prievartos būdai, rimtai pažeidžiantys keturių Ženevos konvencijų bendrą 3 straipsnį;

vii) vaikų iki penkiolikos metų amžiaus ėmimas arba verbavimas į nacionalines ginkluotąsias pajėgas ar grupuotes arba jų panaudojimas, kad jie aktyviai dalyvautų karo veiksmuose;

viii) įsakymas iškeldinti civilius dėl konflikto, jeigu tai nepateisinama šių civilių saugumo sumetimais ar karine būtinybe;

ix) klastingas priešo kombatanto nužudymas ar sužeidimas;

x) pareiškimas, kad nebus jokio pasigailėjimo;

xi) asmenų, esančių kitos konflikto pusės nelaisvėje, fizinis žalojimas arba jų panaudojimas bet kokios rūšies medicininiams ar moksliniams eksperimentams, nepateisinamiems to asmens medicininio, stomatologinio ar klinikinio gydymo būtinumu, kurie yra atliekami ne jo labui, ir kurie tampa tokio asmens ar asmenų mirties priežastimi arba sukelia rimtą pavojų sveikatai;

xii) priešo turto sunaikinimas arba užvaldymas, nebent tokį sunaikinimą arba užvaldymą primygtinai diktuoja konflikto būtinybė.

f) 2 dalies e punktas taikomas netarptautinio pobūdžio ginkluotiems konfliktams ir todėl netaikomas kilus vidaus neramumams ir įtampai, kaip antai riaušėms, pavienėms ir sporadiškoms smurto apraiškoms ar kitoms analogiškoms veikoms. Šis punktas taikomas kurios nors valstybės teritorijoje užsitęsusiems ginkluotiems konfliktams tarp valdžios ir organizuotų ginkluotų grupių arba tarp tokių grupių.

3. Šio straipsnio 2 dalies c ir e punktai neturi įtakos šalies vyriausybės atsakomybei už įstatymo ir viešosios tvarkos palaikymą ar atkūrimą valstybėje arba už valstybės vienybės ir teritorinio vientisumo gynimą visomis teisėtomis priemonėmis.

9 straipsnis
Nusikaltimo požymiai

1. Nusikaltimo požymiai padeda Teismui aiškinti ir taikyti 6, 7 ir 8 straipsnius. Jie priimami valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos dviejų trečdalių balsų dauguma.

2. Nusikaltimo požymių pakeitimus ir papildymus gali siūlyti:

a) bet kuri valstybė, Statuto Šalis;

b) sprendimą priimantys teisėjai absoliučia balsų dauguma;

c) prokuroras.

Tokie pakeitimai ir papildymai priimami valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos dviejų trečdalių balsų dauguma.

3. Nusikaltimo požymiai, jų pakeitimai ir papildymai atitinka šį Statutą.

10 straipsnis

Nė viena šios dalies nuostata neturi būti aiškinama kaip ribojanti ar prieštaraujanti šiuo metu galiojančioms ar besiformuojančioms tarptautinės teisės normoms, kuriomis siekiama kitų nei šiame Statute keliamų tikslų.

11 straipsnis
Jurisdikcija *ratione temporis*

1. Teismo jurisdikcijai priklauso tik nusikaltimai, padaryti po šio Statuto įsigaliojimo.
2. Jei valstybė šio Statuto Šalimi tampa po jo įsigaliojimo dienos, Teismas gali vykdyti jurisdikciją tik nusikaltimų, padarytų po šio Statuto įsigaliojimo tai valstybei, atžvilgiu, jei ši valstybė nepadarė pareiškimo, kaip numatyta 12 straipsnio 3 dalyje.

12 straipsnis
Jurisdikcijos vykdymo prielaidos

1. Valstybė, kuri tampa šio Statuto Šalimi, pripažįsta Teismo jurisdikciją 5 straipsnyje nurodytiems nusikaltimams.
2. 13 straipsnio a arba c dalių atžvilgiu Teismas gali vykdyti savo jurisdikciją, jei viena ar keletas iš toliau nurodytų valstybių yra šio Statuto Šalys arba pagal 3 dalį pripažino Teismo jurisdikciją:
a) valstybė, kurios teritorijoje buvo padaryta tokia veika, arba, jei nusikaltimas buvo padarytas laive ar orlaivyje, valstybė, kurioje jis registruotas;
b) valstybė, kurios pilietis yra asmuo, kaltinamas padaręs nusikaltimą.
3. Jeigu pagal šio straipsnio 2 dalį prireikia, kad valstybė, kuri nėra šio Statuto Šalis, pripažintų Teismo jurisdikciją, ši valstybė sekretoriui įteikiamu pareiškimu gali pripažinti Teismo jurisdikciją tokio nusikaltimo atžvilgiu. Pagal Statuto 9 dalies nuostatas pripažįstanti Teismo jurisdikciją valstybė nedelsdama ir be jokių išlygų bendradarbiauja su Teismu.

13 straipsnis
Jurisdikcijos vykdymas

Vadovaudamasis šio Statuto nuostatomis Teismas gali vykdyti savo jurisdikciją bet kurio 5 straipsnyje nurodyto nusikaltimo atžvilgiu, jei:
a) dėl vieno ar kelių tokių nusikaltimų pagal 14 straipsnį į prokurorą kreipiasi valstybė, Statuto Šalis;
b) dėl vieno ar kelių tokių nusikaltimų į prokurorą kreipiasi Saugumo Taryba, vadovaudamasi Jungtinių Tautų Organizacijos Chartijos VII skyriumi; arba
c) pagal 15 straipsnį prokuroras yra pradėjęs tokio nusikaltimo tyrimą.

14 straipsnis
Valstybės, Statuto Šalies, kreipimasis dėl nusikaltimo

1. Valstybė, Statuto Šalis, gali kreiptis į prokurorą dėl vieno ar kelių nusikaltimų, priklausančių Teismo jurisdikcijai, ir prašyti, kad prokuroras ištirtų padėtį ir nuspręstų, ar pateikti kaltinimus vienam ar keliems konkretiems asmenims už tokių nusikaltimų padarymą.
2. Kreipimesi kaip galima išsamiau išdėstomos svarbios aplinkybės ir pridedami besikreipiančios valstybės turimi pagrindžiamieji dokumentai.

15 straipsnis

Prokuroras

1. Prokuroras, remdamasis informacija apie nusikaltimus, priklausančius Teismo jurisdikcijai, gali pradėti tyrimą *proprio motu*.

2. Prokuroras įvertina gautos informacijos pagrįstumą. Tam jis gali paprašyti valstybių, Jungtinių Tautų institucijų, tarpvyriausybinių arba nevyriausybinių organizacijų arba kitų, jo nuomone, tinkamų patikimų šaltinių pateikti papildomos informacijos ir Teismo būstinėje priimti rašytinius arba išklausyti žodinius parodymus.

3. Nusprendęs, kad yra pakankamas pagrindas pradėti tyrimą, prokuroras kreipiasi į Ikiteisminio tyrimo kolegiją su prašymu leisti atlikti tyrimą ir pateikia visą surinktą pagrindžiamąją medžiagą. Pagal Proceso ir įrodinėjimo taisykles nukentėjusieji gali pateikti skundą Ikiteisminio tyrimo kolegijai.

4. Jei Ikiteisminio tyrimo kolegija, išnagrinėjusi šį prašymą ir jį pagrindžiančią medžiagą, nusprendžia, kad yra pakankamas pagrindas atlikti tyrimą ir kad byla priklauso Teismo jurisdikcijai, ji leidžia pradėti tyrimą, ir šis sprendimas neturi jokios įtakos Teismo vėlesniems sprendimams dėl jurisdikcijos ir bylos priimtinumo.

5. Ikiteisminio tyrimo kolegijos atsisakymas leisti atlikti tyrimą netrukdo prokurorui, remiantis naujais faktais ar įrodymais dėl tų pačių aplinkybių, pateikti kito prašymo.

6. Jeigu po šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyto parengtinio nagrinėjimo prokuroras nusprendžia, kad pateikta informacija neduoda pakankamo pagrindo tyrimui, jis apie tai informuoja pateikusiuosius informaciją. Tai netrukdo prokurorui, atsižvelgiant į naujus faktus arba įrodymus, išnagrinėti jam pateiktą papildomą informaciją apie tas pačias aplinkybes.

16 straipsnis
Tyrimo arba baudžiamojo persekiojimo atidėjimas

Joks tyrimas arba baudžiamasis persekiojimas, kaip nustatyta šiame Statute, negali būti pradėtas arba vykdomas dvylika mėnesių nuo to momento, kai Saugumo Taryba savo rezoliucijoje, priimtoje pagal Jungtinių Tautų Chartijos VII skyrių, to paprašo Teismo; Saugumo Taryba tokiomis pat sąlygomis gali dar kartą to paprašyti.

17 straipsnis
Priimtinumo klausimai

1. Atsižvelgdamas į preambulės 10 dalį ir 1 straipsnį, Teismas nusprendžia, kad byla yra nepriimtina, jei:

a) bylą tiria arba baudžiamąja tvarka nagrinėja valstybė, kurios jurisdikcijai ji priklauso, išskyrus atvejus, kai valstybė nenori arba tikrai negali atlikti tyrimo ar nagrinėti bylos baudžiamąja tvarka;

b) valstybė, kurios jurisdikcijai byla priklauso, ištyrė ją ir nusprendė susijusio asmens netraukti baudžiamojon atsakomybėn, išskyrus atvejus, kai toks sprendimas priimtas dėl valstybės nenoro ar negalėjimo nagrinėti bylą baudžiamąja tvarka;

c) susijęs asmuo jau buvo teistas už veiką, dėl kurios yra skundžiamas, ir pagal 20 straipsnio 3 dalį Teismui neleidžiama nagrinėti šios bylos;

d) byla nėra pakankamai rimta ir neduoda pagrindo tolesniems Teismo veiksmams.

2. Norėdamas nustatyti, ar kokios nors konkrečios bylos atveju valstybė tos bylos nagrinėti nenori, Teismas, atsižvelgdamas į tarptautinėje teisėje pripažįstamus tinkamo teismo proceso principus, įvertina, ar nėra vienos arba keleto iš šių aplinkybių:

a) bylos nagrinėjimas teisme vyko ar vyksta arba valstybės sprendimas buvo priimtas siekiant apsaugoti susijusį asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės už nusikaltimus, kurie pagal 5 straipsnį priklauso Teismo jurisdikcijai;

b) bylos nagrinėjimas teisme buvo nepagrįstai vilkinamas, o tai, esant tokioms aplinkybėms, yra nesuderinama su ketinimais susijusio asmens atžvilgiu vykdyti teisingumą;

c) bylos nagrinėjimas nevyko arba nevyksta nepriklausomai ir nešališkai, o vyko arba vyksta tokiu būdu, kuris, esant tokioms aplinkybėms, yra nesuderinamas su ketinimais susijusio asmens atžvilgiu vykdyti teisingumą.

3. Kad nustatytų, ar valstybė kokios nors konkrečios bylos negali nagrinėti, Teismas įvertina, ar konkreti valstybė dėl visiškos arba didelės nacionalinės teismų sistemos suirutės ar šios sistemos nebuvimo negali suimti kaltinamojo arba gauti būtinų įrodymų ir liudytojų parodymų, arba dar dėl kokios nors kitos priežasties negali atlikti teisminio nagrinėjimo.

18 straipsnis
Išankstiniai sprendimai dėl bylos priimtinumo

1. Kai pagal 13 straipsnio a punktą dėl tam tikro nusikaltimo kreipiamasi į Teismą ir prokuroras nusprendžia, kad yra pakankamas pagrindas pradėti tyrimą, arba pradeda tyrimą pagal 13 straipsnio c punktą ir pagal 15 straipsnį, prokuroras praneša apie tai visoms valstybėms, Statuto Šalims, taip pat ir toms valstybėms, kurios, atsižvelgiant į turimą informaciją, įprastai vykdytų jurisdikciją atitinkamų nusikaltimų atžvilgiu. Prokuroras gali toms valstybėms apie tai pranešti konfidencialiai, taip pat, jei jis mano, kad tai būtina siekiant užtikrinti asmenų saugumą, neleisti sunaikinti įrodymų arba sutrukdyti pasislėpti asmenims, jis gali apriboti valstybėms teikiamos informacijos apimtį.

2. Per vieną mėnesį nuo tokio pranešimo gavimo valstybė gali Teismui pranešti, kad ji atlieka arba jau atliko savo piliečių ar kitų asmenų, esančių jos jurisdikcijoje, nusikalstamų veikų, kurios gali būti laikomos 5 straipsnyje minimais nusikaltimais ir yra susijusios su valstybei perduotame pranešime nurodyta informacija, tyrimą. Tos valstybės prašymu prokuroras sutinka, kad tyrimą dėl tų asmenų atliktų pati valstybė, nebent Ikiteisminio tyrimo kolegija prokuroro prašymu nusprendžia leisti pradėti tyrimą.

3. Prokuroro sutikimas perduoti tyrimą valstybei gali būti jo paties peržiūrėtas praėjus šešiems mėnesiams nuo tokio sutikimo arba bet kuriuo momentu, kai dėl tos valstybės nenoro ar nesugebėjimo tinkamai atlikti tyrimą iš esmės pasikeičia aplinkybės.

4. Ta valstybė arba prokuroras, kaip numatyta 82 straipsnyje, Ikiteisminio tyrimo kolegijos sprendimą gali apskųsti Apeliacinei kolegijai. Skundas gali būti išnagrinėtas skubos tvarka.

5. Kai prokuroras sutinka, kad, kaip numatyta šio straipsnio 2 dalyje, tyrimą atliktų pati valstybė, jis gali prašyti, kad ta valstybė reguliariai informuotų jį apie tyrimo eigą ir apie tolesnį baudžiamąjį persekiojimą. Tokį prašymą valstybės, Statuto Šalys, nedelsdamos patenkina.

6. Iki Ikiteisminio tyrimo kolegijos sprendimo priėmimo arba bet kuriuo metu po to, kai prokuroras sutinka, kad tyrimą, kaip numatyta šiame straipsnyje, atliktų pati valstybė, prokuroras gali išimties tvarka prašyti Ikiteisminio tyrimo kolegijos leisti imtis būtinų tyrimo veiksmų, kad būtų išsaugoti įrodymai, jeigu pasitaiko reta proga gauti svarbių įrodymų arba jeigu gresia pavojus, kad vėliau tų įrodymų nebebus galima gauti.

7. Valstybė, ginčijanti šiame straipsnyje numatytą Ikiteisminio tyrimo kolegijos sprendimą, paaiškėjus papildomiems svarbiems faktams arba iš esmės pasikeitus aplinkybėms pagal 19 straipsnį gali užprotestuoti bylos priimtinumą.

19 straipsnis
Teismo jurisdikcijos arba bylos priimtinumo ginčijimas

1. Teismas privalo įsitikinti, kad jam perduota byla priklauso jo jurisdikcijai. Pagal 17 straipsnį Teismas gali savo iniciatyva priimti sprendimą dėl bylos priimtinumo.

2. 17 straipsnyje nurodytais pagrindais ginčyti bylos priimtinumą arba ginčyti Teismo jurisdikciją gali:

a) kaltinamasis arba asmuo, kurio atžvilgiu pagal 58 straipsnį išduotas suėmimo orderis arba šaukimas atvykti į Teismą;

b) valstybė, kurios jurisdikcijai priklauso byla, motyvuodama tuo, kad ji atlieka tyrimą ar kelia baudžiamąją bylą arba kad tyrimas ar baudžiamoji byla jau baigti; arba

c) valstybė, iš kurios pagal 12 straipsnį reikia gauti Teismo jurisdikcijos pripažinimą.

3. Prokuroras gali prašyti Teismo priimti sprendimą dėl jurisdikcijos ar priimtinumo. Nagrinėjant jurisdikcijos ar priimtinumo klausimą, tie, kurie pagal 13 straipsnį kreipėsi į Teismą dėl nusikaltimo, taip pat nukentėjusieji gali pateikti Teismui savo pastabas.

4. Bylos priimtinumą arba Teismo jurisdikciją bet koks šio straipsnio 2 dalyje nurodytas asmuo ar valstybė gali ginčyti tik vieną kartą. Protestas turi būti paduotas iki teisminio nagrinėjimo pradžios ar tik jam prasidėjus. Išimtiniais atvejais Teismas gali leisti paduoti protestą daugiau nei vieną kartą arba vėliau, jau vykstant bylos nagrinėjimui Teisme. Bylos priimtinumo ginčijimas teisminio nagrinėjimo pradžioje arba Teismui leidus ir vėliau turi remtis 17 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytu pagrindu.

5. Šio straipsnio 2 dalies b ir c punktuose nurodyta valstybė kuo anksčiau paduoda protestą.

6. Iki kaltinimų patvirtinimo su bylos priimtinumu susiję protestai arba su Teismo jurisdikcija susiję protestai perduodami Ikiteisminio tyrimo kolegijai. Patvirtinus kaltinimus jie perduodami Teisminio nagrinėjimo kolegijai. Sprendimai dėl jurisdikcijos ar bylos priimtinumo pagal 82 straipsnį gali būti apskundžiami Apeliacinei kolegijai.

7. Jei protestą pareiškia šio straipsnio 2 dalies b ir c punktuose minima valstybė, prokuroras sustabdo tyrimą, kol Teismas priims sprendimą pagal 17 straipsnį.

8. Iki Teismo sprendimo priėmimo prokuroras gali prašyti Teismo leidimo:

a) taikyti 18 straipsnio 6 dalyje nurodytas būtinas tyrimo priemones;

b) gauti liudytojų pareiškimus ar parodymus arba baigti rinkti ir išnagrinėti pradėtus rinkti iki gaunant protestą įrodymus;

c) bendradarbiaujant su atitinkamomis valstybėmis sukliudyti pabėgti asmenims, dėl kurių prokuroras pagal 58 straipsnį jau yra paprašęs išduoti suėmimo orderį.

9. Ginčijimas neturi įtakos prokuroro jokio veiksmo, Teismo nutarties arba orderio, išduoto iki protesto pareiškimo, galiojimui.

10. Jei Teismas nusprendžia, kad pagal 17 straipsnį byla yra nepriimtina, prokuroras gali pateikti prašymą peržiūrėti šį sprendimą, jei jis yra visiškai įsitikinęs, jog, paaiškėjus naujoms aplinkybėms, sprendimas pagal 17 straipsnį dėl bylos nepriimtinumo neteko pagrindo.

11. Jei prokuroras, atsižvelgęs į 17 straipsnyje nurodytus klausimus, perduoda tyrimą valstybei, jis gali kreiptis į atitinkamą valstybę su prašymu pateikti jam informaciją apie proceso eigą. Tos valstybės prašymu išsaugomas tokios informacijos konfidencialumas. Jei po to prokuroras nusprendžia tyrimą tęsti, jis informuoja valstybę, kuriai procesas buvo perduotas.

20 straipsnis
Ne bis in idem

1. Išskyrus šiame Statute numatytus atvejus, joks asmuo Teismo nėra teisiamas už elgesį, sąlygojusį jo nusikaltimus, dėl kurių tas asmuo Teismo buvo nuteistas arba išteisintas.

2. Joks asmuo kito teismo nėra teisiamas už 5 straipsnyje minimą nusikaltimą, dėl kurio šis asmuo Teismo buvo nuteistas arba išteisintas.

3. Joks asmuo, kito teismo teistas už 6, 7 ir 8 straipsniuose draudžiamą elgesį, nėra teisiamas Teismo už tą patį elgesį, išskyrus atvejus, kai kitame teisme:

a) buvo siekiama tą asmenį apsaugoti nuo baudžiamosios atsakomybės už nusikaltimus, kurie priklauso Teismo jurisdikcijai; arba

b) bylos nagrinėjimas pagal tarptautinėje teisėje pripažintus tinkamo bylos nagrinėjimo teisme principus nebuvo nepriklausomas ar nešališkas ir visiškai nebuvo siekiama vykdyti teisingumą to asmens atžvilgiu.

21 straipsnis
Taikytina teisė

1. Teismas taiko:

a) visų pirma šį Statutą, Nusikaltimų požymius bei savo Proceso ir įrodinėjimo taisykles;

b) po to, jei reikia, taikytinas sutartis, tarptautinės teisės principus ir normas, tarp jų ir pripažintus tarptautinės ginkluotų konfliktų teisės principus;

c) jei minėti teisės šaltiniai netinka, Teismas remiasi pasaulio teisinių sistemų nacionalinių įstatymų bendraisiais teisės principais, tarp jų – įstatymais tų valstybių, kurios paprastai vykdytų jurisdikciją tokio nusikaltimo atžvilgiu, jeigu tie principai neprieštarauja šiam Statutui, tarptautinei teisei ir tarptautiniu mastu pripažintoms normoms bei reikalavimams.

2. Teismas gali taikyti savo ankstesniuose sprendimuose išaiškintus teisės principus ir normas.

3. Teisės aiškinimas ir taikymas pagal šį straipsnį turi atitikti tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teises ir jame neturi būti jokios diskriminacijos dėl lyties, kaip apibrėžta 7 straipsnio 3 dalyje, amžiaus, rasės, odos spalvos, kalbos, religijos ar įsitikinimų, politinių ar kitokių pažiūrų, tautinės, etninės ar socialinės kilmės, turtinės, gimimo ar kitokios padėties.

3 DALIS. BENDRIEJI BAUDŽIAMOSIOS TEISĖS PRINCIPAI

22 straipsnis
Nullum crimen sine lege

1. Pagal šį Statutą asmuo netraukiamas baudžiamojon atsakomybėn, jei tiriamas elgesys padarymo metu nėra pripažįstamas nusikaltimu, priklausančiu Teismo jurisdikcijai.

2. Nusikaltimo sąvoka aiškinama labai tiksliai, nesivadovaujant jokia analogija. Iškilus neaiškumui, sąvoka aiškinama tiriamojo, kaltinamojo ar nuteistojo naudai.

3. Šis straipsnis netrukdo kokios nors veikos laikyti nusikalstama pagal tarptautinę teisę neatsižvelgiant į šį Statutą.

23 straipsnis
Nulla poena sine lege

Teismo pripažintas kaltu asmuo gali būti baudžiamas tik pagal šį Statutą.

24 straipsnis
Grįžtamosios galios nebuvimas *ratione personae*

1. Pagal šį Statutą niekas baudžiamąja tvarka neatsako už elgesį iki Statuto įsigaliojimo.

2. Jeigu prieš priimant galutinį sprendimą pakeičiamas konkrečiai bylai taikomas įstatymas, tai tiriamajam, kaltinamajam ar nuteistajam taikomas jam palankesnis įstatymas.

25 straipsnis
Individuali baudžiamoji atsakomybė

1. Pagal šį Statutą Teismo jurisdikcijai priklauso fiziniai asmenys.

2. Asmuo, padaręs Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą, atsako asmeniškai, ir jam bausmė skiriama pagal šį Statutą.

3. Pagal šį Statutą asmuo traukiamas baudžiamojon atsakomybėn ir yra baudžiamas už Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą, jeigu jis:

a) padaro tokį nusikaltimą vienas, kartu su kitu asmeniu arba per jį nepriklausomai nuo to, ar kitas asmuo traukiamas baudžiamojon atsakomybėn;

b) įsako, sukursto arba paskatina padaryti tokį nusikaltimą, jeigu toks nusikaltimas padaromas arba jeigu pasikėsinama jį padaryti;

c) kad būtų lengviau padaryti tokį nusikaltimą, padeda, kursto ar kokiu nors kitokiu būdu talkina darant ar pasikėsinant daryti nusikaltimą, taip pat parūpina priemones jam padaryti;

d) kokiu nors kitu būdu prisideda prie to, kad tokį nusikaltimą padarytų arba pasikėsintų jį padaryti bendrą tikslą turinti asmenų grupė. Tokia pagalba yra tyčinė ir:

i) ja siekiama prisidėti prie grupės nusikalstamos veiklos arba nusikalstamo ketinimo, kai tokios veiklos ar ketinimo dalimi yra Teismo jurisdikcijai priklausančio nusikaltimo padarymas, arba

ii) ji teikiama žinant apie grupės ketinimą padaryti nusikaltimą;

e) genocido atveju, tiesiogiai ir viešai kitus kursto padaryti šį nusikaltimą;

f) pasikėsinama padaryti tokį nusikaltimą ir imasi veiksmų, kurie gali būti vertinami kaip rimtas žingsnis pradedant daryti nusikaltimą, tačiau nusikaltimas nepadaromas dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo asmens ketinimų. Tačiau asmuo, kuris atsisako bandymo padaryti nusikaltimą arba kitu būdu neleidžia pabaigti nusikaltimo, pagal šį Statutą nėra baudžiamas dėl kėsinimosi padaryti šį nusikaltimą, jeigu toks asmuo visiškai ir savanoriškai atsisako nusikalstamo tikslo.

4. Jokia šio Statuto nuostata dėl individualios baudžiamosios atsakomybės neturi įtakos valstybių atsakomybei pagal tarptautinę teisę.

26 straipsnis
Jurisdikcijos netaikymas asmenims iki aštuoniolikos metų amžiaus

Teismo jurisdikcijai nepriklauso asmuo, kuriam įtariamo nusikaltimo padarymo metu nebuvo sukakę 18 metų.

27 straipsnis
Išimčių netaikymas pareigūnams

1. Šis Statutas visiems asmenims taikomas vienodai, kad ir kokias pareigas jie eitų. Pirmiausia pagal šio Statuto nuostatas nuo baudžiamosios atsakomybės neatleidžiamas valstybės ar vyriausybės vadovas, vyriausybės ar parlamento narys, išrinktas atstovas ar vyriausybės pareigūnas, o pačios pareigos savaime ar dėl to, kad asmuo jas eina, nesuteikia pagrindo sušvelninti jo bausmės.

2. Imunitetai ir specialiosios proceso taisyklės, nacionalinėje ar tarptautinėje teisėje numatytos tam tikras oficialias pareigas einantiems asmenims, nedraudžia Teismui vykdyti jurisdikcijos tokio asmens atžvilgiu.

28 straipsnis
Kariuomenės vadų ir kitų vadovų atsakomybė

Be kitų šiame Statute numatytų baudžiamosios atsakomybės pagrindų, už Teismo jurisdikcijai priklausančius nusikaltimus:

a) Kariuomenės vadas arba asmuo, vykdantis kariuomenės vado funkcijas, traukiamas baudžiamojon atsakomybėn už Teismo jurisdikcijai priklausančius nusikaltimus, padarytus jo vadovaujamų ir kontroliuojamų karinių pajėgų, arba tuomet, kai jam vadovaujant toms pajėgoms ar jas kontroliuojant nusikaltimai buvo padaryti dėl jo nesugebėjimo reikiamai kontroliuoti tas pajėgas, jei:

i) tas kariuomenės vadas ar tas asmuo žinojo arba dėl tuometinių aplinkybių turėjo žinoti, kad tos pajėgos darė arba ketino daryti tokius nusikaltimus; ir

ii) tas karo vadas ar tas asmuo nesiėmė visų būtinų ir pagrįstų, nuo jo priklausančių priemonių, kad užkirstų kelią nusikaltimams arba juos sustabdytų, arba perduotų šį reikalą kompetentingoms institucijoms ištirti ir pradėti baudžiamąjį persekiojimą.

b) Dėl a punkte neapibūdintų vado ir jam pavaldžių kariškių santykių vadas traukiamas baudžiamojon atsakomybėn už Teismo jurisdikcijai priklausančius nusikaltimus, kuriuos jo vadovaujami ir kontroliuojami jam pavaldūs kariškiai padarė dėl jo nesugebėjimo juos tinkamai kontroliuoti, jei:

i) vadas arba žinojo, arba sąmoningai ignoravo informaciją, akivaizdžiai liudijančią, kad pavaldiniai darė arba ketino daryti tokius nusikaltimus;

ii) nusikaltimai buvo susiję su veiksmais, už kuriuos atsakė ir kuriuos kontroliavo vadas; ir

iii) vadas nesiėmė visų būtinų ir pagrįstų nuo jo priklausančių priemonių, kad užkirstų kelią nusikaltimams arba juos sustabdytų, arba perduotų šį reikalą kompetentingoms institucijoms ištirti ir pradėti baudžiamąjį persekiojimą.

29 straipsnis
Senaties termino netaikymas

Teismo jurisdikcijai priklausantiems nusikaltimams netaikomas joks senaties terminas.

30 straipsnis
Subjektyvioji nusikaltimo pusė

1. Jei nenumatyta kitaip, asmuo traukiamas baudžiamojon atsakomybėn ir už Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą yra baudžiamas tik tuo atveju, kai objektyvieji nusikaltimo požymiai yra tyčiniai ir sąmoningi.

2. Pagal šį straipsnį asmuo veikia tyčia, jei:

a) veikos atžvilgiu jis ketina būtent taip elgtis;

b) pasekmių atžvilgiu jis ketina sukelti būtent tokias pasekmes arba žino, kad jos atsiras įvykiams klostantis savaime.

3. Šiame straipsnyje „sąmoningumas“ – tai suvokimas, kad egzistuoja tam tikra aplinkybė arba kad pasekmės atsiras įvykiams klostantis savaime. Atitinkamai aiškinami ir terminai „suvokti“ bei „sąmoningai“.

31 straipsnis
Atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindai

1. Be kitų šiame Statute numatytų atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindų, asmuo nėra traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, jei veikos padarymo momentu:

a) šis asmuo serga psichikos liga ar turi psichikos sutrikimą ir dėl to negali suvokti nei to, kad jo veiksmai yra neteisėti, nei savo veiksmų pobūdžio, ar nesugeba kontroliuoti savo veiksmų taip, kad jie atitiktų teisės reikalavimus;

b) asmuo yra apsvaigęs nuo psichiką veikiančių medžiagų ir dėl to negali suvokti nei to, kad jo veiksmai yra neteisėti, nei savo veiksmų pobūdžio, ar nesugeba kontroliuoti savo veiksmų taip, kad jie atitiktų teisės reikalavimus, nebent jis pats svaiginosi psichiką veikiančiomis medžiagomis esant tokioms aplinkybėms, kai jis žinojo, kad dėl apsvaigimo jo veiksmai atitinka Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą, arba nekreipė į tai dėmesio;

c) asmuo pagrįstai, gindamasis ar gindamas kitą, arba karo nusikaltimų atveju – gindamas turtą, gyvybiškai būtiną jam ar kitam asmeniui arba būtiną karinei užduočiai atlikti, nuo neišvengiamo ir neteisėto jėgos pavartojimo elgiasi pagal tai, kokio laipsnio pavojus gresia jam

pačiam, kitam asmeniui ar saugomam turtui. Ta aplinkybė, kad asmuo dalyvavo gynybinėje, ginkluotųjų pajėgų vykdomoje operacijoje, nesuteikia pagrindo atleisti jį nuo baudžiamosios atsakomybės pagal šį punktą;

d) elgesį, kuris, kaip manoma, gali būti Teismo jurisdikcijai priklausančiu nusikaltimu, sąlygojo jo paties ar kito asmens neišvengiamos mirties arba neišvengiamo sunkaus kūno sužalojimo ar tolesnio tokio žalojimo grėsmė, ir šis asmuo imasi būtinų ir pagrįstų priemonių, kad išvengtų tos grėsmės, jeigu jis neketina padaryti didesnės žalos nei ta, kurios stengėsi išvengti. Tokią grėsmę gali kelti:

i) kiti asmenys; arba

ii) kitos, nuo to asmens nepriklausančios, aplinkybės.

2. Teismas nusprendžia, ar tiriamojoje byloje galima taikyti Statute nurodytus atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindus.

3. Bylos nagrinėjimo metu Teismas gali apsvarstyti, ar nėra kito, nei 1 dalyje numatytasis, pagrindo atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės, jei toks pagrindas kyla iš pagal 21 straipsnį taikytinos teisės. Tokio pagrindo svarstymo tvarka nustatoma Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse.

32 straipsnis
Faktinė arba teisinė klaida

1. Faktinė klaida yra pagrindas atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės tik tuo atveju, kai ji šalina subjektyviąją nusikaltimo pusę, būdingą tokiam nusikaltimui.

2. Nustatant, ar tam tikras elgesio tipas laikytinas Teismo jurisdikcijai priklausančiu nusikaltimu, teisinė klaida nėra pagrindas atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės. Tačiau teisinė klaida gali būti pagrindu atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės, jei ji šalina subjektyviąją nusikaltimo pusę, būdingą tokiam nusikaltimui, arba 33 straipsnyje numatytais atvejais.

33 straipsnis
Vadovo įsakymai ir įstatymo taikymas

1. Tai, kad Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą asmuo padarė vykdydamas vyriausybės arba karinio ar civilio vadovo įsakymą, neatleidžia to asmens nuo baudžiamosios atsakomybės, išskyrus atvejus, kai:

a) vykdyti tos vyriausybės arba vadovo įsakymus buvo šio asmens pareiga pagal įstatymą;

b) šis asmuo nežinojo, kad įsakymas yra neteisėtas; ir

c) įsakymas nebuvo akivaizdžiai neteisėtas.

2. Pagal šį straipsnį įsakymai vykdyti genocidą arba nusikaltimus žmoniškumui yra aiškiai neteisėti.

4 DALIS. TEISMO SUDĖTIS IR ADMINISTRAVIMAS

34 straipsnis
Teismo struktūra

Teismą sudaro:

a) Prezidiumas;

b) Apeliacinis skyrius, Teisminio nagrinėjimo skyrius ir Ikiteisminio tyrimo skyrius;

c) Prokuratūra;

d) Sekretoriatas.

35 straipsnis
Teisėjai

1. Visi teisėjai renkami darbui Teisme pagrindinėms pareigoms ir pradeda dirbti nuo savo kadencijos pradžios.

2. Prezidiumą sudarantys teisėjai nuo pat išrinkimo dienos savo funkcijas vykdo kaip einantys pagrindines pareigas.

3. Atsižvelgęs į Teismo darbo krūvį ir pasitaręs su Teismo nariais, Prezidiumas kartais gali nuspręsti, kiek kitiems teisėjams reikės dirbti visu krūviu. Joks tokio pobūdžio sprendimas nepažeidžia 40 straipsnio nuostatų.

4. Su teisėjais, kuriems nereikia dirbti visu krūviu, atsiskaitoma 49 straipsnyje nustatyta tvarka.

36 straipsnis
Teisėjų kvalifikacija, jų kandidatūrų iškėlimas ir rinkimai

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalies nuostatas Teisme yra 18 teisėjų.

2. a) Prezidiumas Teismo vardu gali pasiūlyti padidinti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą teisėjų skaičių, pagrindęs, kodėl tai yra būtina ir kam to reikia. Sekretorius nedelsdamas išsiuntinėja tokį pasiūlymą visoms valstybėms, Statuto Šalims.

b) Po to kiekvienas toks siūlymas apsvarstomas valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos posėdyje, kuris sušaukiamas 112 straipsnyje nustatyta tvarka. Pasiūlymas laikomas priimtu, jei valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos posėdyje jį patvirtina du trečdaliai valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos narių ir jis įsigalioja valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos nustatytu laiku.

c) i) Pagal b punktą pritarus pasiūlymui padidinti teisėjų skaičių, per kitą valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos sesiją vyksta papildomų teisėjų rinkimai pagal šio straipsnio 3–8 dalis ir 37 straipsnio 2 dalį;

ii) pagal b punktą ir c punkto i papunktį pritarus pasiūlymui padidinti teisėjų skaičių ir jam įsigaliojus, jei leidžia Teismo darbo apimtis, Prezidiumas bet kuriuo metu gali pasiūlyti sumažinti teisėjų skaičių, jei jų lieka ne mažiau, nei numatyta šio straipsnio 1 dalyje. Pasiūlymas apsvarstomas a ir b punktuose nustatyta tvarka. Priėmus pasiūlymą, teisėjų skaičius palaipsniui mažinamas pasibaigiant esamų teisėjų kadencijoms, kol pasiekiamas reikiamas teisėjų skaičius.

3. a) Teisėjai parenkami iš nepriekaištingos reputacijos, nešališkų ir sąžiningų asmenų, turinčių kvalifikaciją, atitinkančią tą, kurios jų šalyse reikalaujama iš asmenų, siekiančių užimti aukščiausius teisminės valdžios postus.

b) Kiekvienas kandidatas į Teismo narius privalo:

i) būti pripažintu baudžiamosios ir baudžiamojo proceso teisės specialistu ir turėti reikiamą patirtį nagrinėti baudžiamąsias bylas kaip teisėjas, prokuroras, advokatas ar kitas panašaus lygio teisininkas; arba

ii) būti pripažintu atitinkamų tarptautinės teisės sričių, tokių kaip tarptautinė humanitarinė teisė ir žmogaus teisių teisė, specialistu ir turėti didelę profesinę teisininko patirtį, reikalingą Teismo teisėjo darbui.

c) Kiekvienas kandidatas į Teismo narius privalo labai gerai mokėti bent vieną iš Teismo darbo kalbų ir ja laisvai kalbėti.

4. a) Į Teismą renkamų asmenų kandidatūras gali siūlyti bet kuri valstybė, Statuto Šalis, ir kandidatūros gali būti siūlomos arba:

i) pagal toje valstybėje galiojančią kandidatų į aukščiausius teisminės valdžios postus skyrimo tvarką; arba

ii) pagal Tarptautinio Teisingumo Teismo statute numatytą kandidatūrų į šio Teismo teisėjus kėlimo tvarką.

Kartu su kandidatūra pateikiamas pakankamai išsamus pagrindimas, kodėl kandidatas atitinka šio straipsnio 3 dalyje nurodytus reikalavimus.

b) Kiekviena valstybė, Statuto Šalis, renkant kiekvieną kartą gali iškelti po vieną kandidatą, nebūtinai tos valstybės, Statuto Šalies, pilietį, tačiau kurios nors valstybės, Statuto Šalies, pilietį.

c) Valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja prireikus gali nuspręsti įsteigti Konsultacinį kandidatūrų kėlimo komitetą. Komiteto sudėtį ir įgaliojimus nustato valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja.

5. Rinkimams sudaromi du kandidatų sąrašai:

A sąrašas, kuriame įrašomos kandidatų, atitinkančių šio straipsnio 3 dalies b punkto i papunktyje nurodytus reikalavimus, vardai ir pavardės; ir

B sąrašas, kuriame įrašomos kandidatų, atitinkančių šio straipsnio 3 dalies b punkto ii papunktyje nurodytus reikalavimus, vardai ir pavardės.

Kandidatas, pagal reikiamą kvalifikaciją galintis būti įtrauktas į abu sąrašus, gali pasirinkti, kuriame sąraše jis norėtų būti. Per pirmuosius teisėjų rinkimus į Teismą iš A sąrašo išrenkami ne mažiau kaip devyni, o iš B sąrašo – ne mažiau kaip penki teisėjai. Vėlesni rinkimai rengiami taip, kad būtų išlaikytas vienodas A sąraše ir B sąraše esančių teisėjų santykis.

6. a) Teisėjai renkami slaptu balsavimu pagal 112 straipsnį specialiai sušauktame valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos posėdyje. Teismo nariais pagal šio straipsnio 7 dalį išrenkama 18 kandidatų, gavusių daugiausia balsų ir du trečdalius dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių, Statuto Šalių, balsų.

b) Jei per pirmąjį rinkimų turą neišrenkamas reikiamas skaičius teisėjų, kiti balsavimo turai a papunktyje nustatyta tvarka rengiami tol, kol teisėjai bus išrinkti į likusias vietas.

7. Negali būti dviejų teisėjų tos pačios valstybės piliečių. Renkant Teismo narius, asmuo, kuris galėtų būti laikomas daugiau nei vienos valstybės piliečiu, yra laikomas piliečiu tos valstybės, kurioje jis paprastai naudojasi savo pilietinėmis ir politinėmis teisėmis.

8. a) Rinkdamos teisėjus, valstybės, Statuto Šalys, kreipia dėmesį į tai, kad tarp Teismo narių privalo būti:

i) atstovaujama pagrindinėms pasaulio teisinėms sistemoms;

ii) teisingai atspindėtas geografinis atstovavimas;

iii) teisingai atstovaujama ir moterims, ir vyrams.

b) Valstybės, Statuto Šalys, taip pat atsižvelgia į tai, kad būtina Teismo nariais išrinkti asmenis, turinčius teisinę patirtį specialiose srityse, tarp jų ir tokiose kaip prievarta prieš moteris ir vaikus.

9. a) Pagal b punktą teisėjai savo pareigas eina devynerius metus ir, išskyrus atvejus, numatytus c punkte bei 37 straipsnio 2 dalyje, neturi teisės būti perrenkami.

b) Per pirmuosius rinkimus vienas trečdalis išrinktų teisėjų burtais išrenkami trejų metų kadencijai; vienas trečdalis išrinktųjų teisėjų burtais išrenkami šešerių metų kadencijai, o visi kiti teisėjai – devynerių metų kadencijai.

c) Pagal b punktą trejiems metams išrinktas teisėjas turi teisę būti perrinktas visai kadencijai.

10. Nepaisant šio straipsnio 9 dalies, teisėjas, pagal 39 straipsnį paskirtas į Teisminio nagrinėjimo kolegiją ar Apeliacinę kolegiją, eina savo pareigas tol, kol baigiamas tos kolegijos pradėtas teisminis bylos nagrinėjimas ar bylos nagrinėjimas apeliacine tvarka.

37 straipsnis
Laisvos teisėjų vietos

1. Atsiradus laisvai teisėjo vietai, 36 straipsnyje nustatyta tvarka rengiami rinkimai tai vietai užimti.

2. Į laisvą vietą išrinktas teisėjas dirba iki savo pirmtako kadencijos pabaigos, o jei ši kadencija yra trejų metų ar trumpesnė, į laisvą vietą išrinktas teisėjas turi teisę 36 straipsnyje nustatyta tvarka būti perrinktas visai kadencijai.

38 straipsnis

Prezidiumas

1. Pirmininkas ir pirmasis bei antrasis Pirmininko pavaduotojai yra išrenkami absoliučia teisėjų balsų dauguma. Jie eina šias pareigas trejus metus arba tol, kol baigiasi jų teisėjavimo kadencija, – tai priklauso nuo to, kuris iš šių laikotarpių baigiasi anksčiau. Jie gali būti vieną kartą perrenkami.

2. Pirmininką, kai jo nėra arba jis yra nušalintas, pavaduoja pirmasis pavaduotojas. Antrasis pavaduotojas Pirmininką pavaduoja tada, kai nei Pirmininko, nei pirmojo pavaduotojo nėra arba jie abu yra nušalinti.

3. Pirmininkas kartu su pirmuoju ir antruoju pavaduotoju sudaro Prezidiumą, kuris atsako už:

a) tinkamą Teismo, išskyrus Prokuratūrą, administravimą ir

b) kitas jam pagal šį Statutą pavestas funkcijas.

4. Vykdydamas šio straipsnio 3 dalies a punkte numatytas funkcijas, Prezidiumas koordinuoja savo veiklą su prokuroru ir visais bendrai rūpimais klausimais prašo prokuroro pritarimo.

39 straipsnis
Kolegijos

1. Išrinkus teisėjus, Teismas kaip galima greičiau pasiskirsto į 34 straipsnio b dalyje numatytus skyrius. Apeliacinį skyrių sudaro Pirmininkas ir dar keturi teisėjai, Teisminio nagrinėjimo skyrių – ne mažiau kaip šeši teisėjai, o Ikiteisminio tyrimo skyrių – ne mažiau kaip šeši teisėjai. Teisėjai į skyrius pagal kiekvieno skyriaus funkcijas ir išrinktų į Teismą teisėjų kvalifikaciją bei patirtį skiriami taip, kad kiekviename skyriuje būtų reikiamas skaičius teisėjų, turinčių patirtį baudžiamosios teisės, baudžiamojo proceso ir tarptautinės teisės srityse. Teisminio nagrinėjimo ir Ikiteisminio tyrimo skyrius daugiausia sudaro turintys baudžiamųjų bylų nagrinėjimo teisme patirtį teisėjai.

2. a) Teismines funkcijas kiekviename skyriuje vykdo kolegijos.

b) i) Apeliacinę kolegiją sudaro visi Apeliacinio skyriaus teisėjai;

ii) Teisminio nagrinėjimo kolegijos funkcijas vykdo trys Teisminio nagrinėjimo skyriaus teisėjai;

iii) Ikiteisminio tyrimo kolegijos funkcijas vykdo arba trys Ikiteisminio tyrimo skyriaus teisėjai, arba pagal šį Statutą bei Proceso ir įrodinėjimo taisykles – vienas šio skyriaus teisėjas.

c) Pagal šį punktą niekas netrukdo sudaryti daugiau nei vieną Teisminio nagrinėjimo ar Ikiteisminio tyrimo kolegiją, jei tai reikalinga dėl Teismo darbo krūvio.

3. a) Į Teisminio nagrinėjimo skyrių ir į Ikiteisminio tyrimo skyrių paskirti teisėjai juose dirba trejus metus, o pasibaigus šiam terminui – tol, kol baigiama nagrinėti byla, jei ta byla buvo pradėta nagrinėti tame skyriuje.

b) Į Apeliacinį skyrių paskirti teisėjai tame skyriuje dirba visą savo kadenciją.

4. Į Apeliacinį skyrių paskirti teisėjai dirba tik tame skyriuje. Tačiau pagal šį straipsnį niekas nedraudžia laikinai paskirti Teisminio nagrinėjimo skyriaus teisėjų į Ikiteisminio tyrimo skyrių arba atvirkščiai, jeigu Prezidiumas mano, jog to reikia, kad Teismas sėkmingai susidorotų su darbo krūviu, tik ikiteisminiame bylos tyrime dalyvavęs teisėjas negalės būti tą pačią bylą svarstančios Teisminio nagrinėjimo kolegijos nariu.

40 straipsnis
Teisėjų nepriklausomumas

1. Vykdydami savo funkcijas teisėjai yra nepriklausomi.

2. Teisėjai neužsiima jokia veikla, galinčia trukdyti jiems vykdyti teismines funkcijas arba galinčia priversti suabejoti jų nepriklausomumu.

3. Teisėjai, kurie Teismo būstinėje privalo dirbti visu krūviu, negali užsiimti jokia kita profesinio pobūdžio veikla.

4. Kiekvienas klausimas, susijęs su 2 ir 3 dalies taikymu, sprendžiamas absoliučia teisėjų balsų dauguma. Jei kuris nors iš tų klausimų siejasi su konkrečiu teisėju, šis teisėjas negali dalyvauti priimant sprendimą.

41 straipsnis
Teisėjų nušalinimas

1. Vadovaudamasis Proceso ir įrodinėjimo taisyklėmis, Prezidiumas teisėją jo prašymu gali nušalinti nuo Statute numatytos funkcijos vykdymo.

2. a) Teisėjas nedalyvauja nagrinėjant tokią bylą, kurioje yra pagrindo kilti pagrįstoms abejonėms dėl jo nešališkumo. Teisėjas šioje dalyje nustatyta tvarka nušalinamas nuo bylos, jeigu jis *inter alia* anksčiau yra kaip nors dalyvavęs nagrinėjant tą bylą Teisme arba nacionaliniame teisme nagrinėjant su tiriamąja byla susijusią baudžiamąją bylą, kurioje buvo tas pats tiriamasis ar kaltinamasis. Teisėjas nušalinamas ir dėl kitų panašių priežasčių, numatytų Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse.

b) Pagal šią dalį teisėjui nušalinimą gali pareikšti prokuroras, tiriamasis arba kaltinamasis.

c) Kiekvienas su teisėjo nušalinimu susijęs klausimas sprendžiamas absoliučia teisėjų balsų dauguma. Teisėjas, kuriam pareiškiamas nušalinimas, turi teisę pateikti savo pastabas šiuo klausimu, tačiau jis pats nedalyvauja priimant sprendimą.

42 straipsnis
Prokuratūra

1. Prokuratūra veikia nepriklausomai kaip savarankiškas Teismo padalinys. Ji atsako už Teismui perduodamas bylas ir visą pagrindžiamąją informaciją apie Teismo jurisdikcijai priklausančius nusikaltimus, jų įvertinimą, atlieka ikiteisminį tyrimą ir palaiko kaltinimą bylą nagrinėjant Teisme. Prokuratūros narys neprašo ar nevykdo už Teismo ribų esančių institucijų nurodymų.

2. Prokuratūrai vadovauja prokuroras. Prokuroras turi visus įgaliojimus kontroliuoti Prokuratūros darbą ir administravimą, taip pat jos darbuotojus, patalpas ir kitus išteklius. Prokurorui padeda vienas arba keli prokuroro pavaduotojai, turintys teisę atlikti bet kurias prokurorui šiame Statute numatytas užduotis. Prokuroras ir jo pavaduotojai yra skirtingų valstybių piliečiai. Jie dirba visu krūviu.

3. Prokuroras ir jo pavaduotojai yra nepriekaištingos reputacijos, aukštos kvalifikacijos ir turi didelę baudžiamojo persekiojimo vykdymo ir baudžiamųjų bylų nagrinėjimo teisme patirtį. Jie labai gerai moka bent vieną Teismo darbo kalbą ir ja laisvai kalba.

4. Prokuroras renkamas slaptu balsavimu absoliučia valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos balsų dauguma. Prokuroro pavaduotojai renkami tokiu pat būdu iš prokuroro pateikto kandidatų sąrašo. Prokuroras iškelia po tris kandidatūras į kiekvieną prokuroro pavaduotojo vietą. Jei per rinkimus nepriimamas sprendimas dėl trumpesnio jų įgaliojimų laikotarpio, prokuroras ir pavaduotojai pareigas eina devynerius metus ir neturi teisės būti perrinkti.

5. Nei prokuroras, nei prokuroro pavaduotojas neužsiima jokia veikla, galinčia trukdyti vykdyti jo funkcijų arba versti abejoti jų nepriklausomumu. Jie negali užsiimti jokia kita profesinio pobūdžio veikla.

6. Prezidiumas gali prokurorą arba prokuroro pavaduotoją jo paties prašymu nušalinti nuo dalyvavimo tiriant kokią nors konkrečią bylą.

7. Nei prokuroras, nei prokuroro pavaduotojas nedalyvauja nagrinėjant tokią bylą, kurioje yra pagrindo kilti pagrįstoms abejonėms dėl jų nešališkumo. Pagal šią straipsnio dalį jie yra nušalinami nuo bylos, jei *inter alia* anksčiau yra kaip nors dalyvavę nagrinėjant tą bylą Teisme

arba nacionaliniame teisme nagrinėjant su tiriamąja byla susijusią baudžiamąją bylą, kurioje buvo tas pats tiriamasis ar kaltinamasis.

8. Prokuroro arba prokuroro pavaduotojo nušalinimo klausimus sprendžia Apeliacinė kolegija.

a) Nušalinimą prokurorui ar prokuroro pavaduotojui šiame straipsnyje numatytais pagrindais bet kada gali pareikšti tiriamasis arba kaltinamasis.

b) Prokuroras arba prokuroro pavaduotojas turi teisę pateikti savo pastabas šiuo klausimu.

9. Prokuroras skiria patarėjus, turinčius teisinę patirtį specialiose srityse, tarp jų ir tokiose kaip seksualinė prievarta ar smurtas prieš kitos lyties asmenį, arba smurtas prieš vaikus, tačiau neapsiribojant vien tik šiomis sritimis.

43 straipsnis
Sekretoriatas

1. Nepažeisdamas 42 straipsnyje nustatytų prokuroro funkcijų ir įgaliojimų, Sekretoriatas atsako už neteisminius Teismo administravimo reikalus ir Teismo aptarnavimą.

2. Sekretoriatui vadovauja sekretorius, kuris yra vyriausias Teismo administravimo pareigūnas. Sekretorius savo funkcijas vykdo vadovaujamas Teismo Pirmininko.

3. Sekretorius ir sekretoriaus pavaduotojas yra nepriekaištingos reputacijos, aukštos kvalifikacijos, labai gerai moka bent vieną Teismo darbo kalbą ir laisvai ja kalba.

4. Teisėjai sekretorių išrenka absoliučia balsų dauguma slaptu balsavimu, atsižvelgę į visas valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos rekomendacijas. Prireikus ir sekretoriui rekomendavus teisėjai tokiu pat būdu išrenka sekretoriaus pavaduotoją.

5. Sekretorius pareigas eina penkerius metus, jis turi teisę būti vieną kartą perrinktas ir dirba visu krūviu. Sekretoriaus pavaduotojas pareigas eina penkerius metus arba trumpiau, jei tai nusprendžiama absoliučia teisėjų balsų dauguma; savo funkcijas jis vykdo pagal Sekretoriato poreikius.

6. Sekretoriate sekretorius įkuria Nukentėjusiųjų ir liudytojų padalinį. Konsultuodamasis su Prokuratūra, šis padalinys užtikrina apsaugos priemones ir rūpinasi saugumu, konsultuoja ir kitaip padeda į Teismą atvykusiems liudytojams, nukentėjusiesiems ir kitiems asmenims, kuriems dėl tų liudytojų duotų parodymų gresia pavojus. Padalinyje yra darbuotojų, kurie turi darbo su traumų patyrusiais asmenimis patirtį, tarp jų ir traumas dėl seksualinės prievartos.

44 straipsnis
Personalas

1. Prokuroras ir sekretorius į savo padalinius skiria reikiamos kvalifikacijos darbuotojus. Prokuroras taip pat skiria tardytojus.

2. Prokuroras ir sekretorius užtikrina, kad priimti darbuotojai atitiktų didžiausius jiems keliamus reikalavimus dėl darbo efektyvumo, kompetentingumo ir sąžiningumo ir *mutatis mutandis* atsižvelgia į 36 straipsnio 8 dalyje išvardytus kriterijus.

3. Pritarus Prezidiumui ir prokurorui, sekretorius pasiūlo Personalo nuostatus, kuriuose yra numatytos Teismo personalo skyrimo, jų darbo apmokėjimo arba atleidimo iš darbo sąlygos. Personalo nuostatus tvirtina valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja.

4. Išimtiniais atvejais Teismas gali naudotis valstybių, Statuto Šalių, tarpvyriausybinių arba nevyriausybinių organizacijų siūlomų darbuotojų nemokama pagalba bet kurio Teismo padalinio darbe. Kiekvieną tokį pasiūlymą prokuroras gali priimti Prokuratūros vardu. Tokie neapmokami darbuotojai priimami dirbti pagal valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos nustatytus principus.

45 straipsnis
Priesaika

Prieš pradėdami eiti savo pareigas pagal šį Statutą, teisėjai, prokuroras, prokuroro pavaduotojai, sekretorius ir sekretoriaus pavaduotojas atvirame Teismo posėdyje iškilmingai prisiekia savo pareigas atlikti nešališkai ir sąžiningai.

46 straipsnis
Atleidimas iš pareigų

1. Teisėjas, prokuroras, prokuroro pavaduotojas, sekretorius arba sekretoriaus pavaduotojas atleidžiami iš einamų pareigų, kai pagal šio straipsnio 2 dalį toks sprendimas priimamas nustačius, jog:

a) šis asmuo padarė rimtą tarnybinį arba kitą nusižengimą pagal šį Statutą, kaip numatyta Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse; arba

b) šis asmuo nesugeba vykdyti pagal Statutą jam pavestų funkcijų.

2. Sprendimas teisėją, prokurorą ar prokuroro pavaduotoją atleisti iš pareigų pagal šio straipsnio 1 dalį priimamas slaptu valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos balsavimu:

a) teisėją – dviejų trečdalių valstybių, Statuto Šalių, balsais dviejų trečdalių kitų teisėjų daugumos teikimu;

b) prokurorą – absoliučia valstybių, Statuto Šalių, balsų dauguma;

c) prokuroro pavaduotoją – absoliučia valstybių, Statuto Šalių, balsų dauguma prokuroro teikimu.

3. Sprendimas atleisti iš einamų pareigų sekretorių arba sekretoriaus pavaduotoją priimamas absoliučia teisėjų balsų dauguma.

4. Teisėjui, prokurorui, prokuroro pavaduotojui, sekretoriui arba sekretoriaus pavaduotojui, dėl kurio elgesio ar sugebėjimų vykdyti tarnybines funkcijas taip, kaip numatyta Statute, suabejojama pagal šį straipsnį, suteikiamos visos galimybės pagal Proceso ir įrodinėjimo taisykles pateikti ir gauti įrodymus bei teikti paaiškinimus. Pats aptariamas asmuo svarstant tą klausimą nedalyvauja.

47 straipsnis
Drausminės priemonės

Teisėjui, prokurorui, prokuroro pavaduotojui, sekretoriui arba sekretoriaus pavaduotojui, padariusiam lengvesnį nusižengimą, nei numatyta 46 straipsnio 1 dalyje, taikomos drausminės priemonės pagal Procedūros ir įrodinėjimo taisykles.

48 straipsnis
Privilegijos ir imunitetai

1. Kiekvienos valstybės, Statuto Šalies, teritorijoje Teismas naudojasi tokiomis privilegijomis ir imunitetais, kokių reikia jo tikslui pasiekti.

2. Dalyvaudami Teismo ir su juo susijusioje veikloje, teisėjai, prokuroras, prokuroro pavaduotojai ir sekretorius naudojasi tokiomis pačiomis privilegijomis ir imunitetais, kokie taikomi diplomatinių atstovybių vadovams; pasibaigus jų įgaliojimams, jie ir toliau naudojasi imunitetu nuo bet kokio teisinio proceso dėl pareiškimų žodžiu ar raštu arba dėl veiksmų, padarytų einant savo oficialias pareigas.

3. Sekretoriaus pavaduotojas, Prokuratūros ir Sekretoriato personalas susitarime dėl Teismo privilegijų ir imunitetų nustatyta tvarka naudojasi privilegijomis, imunitetais ir lengvatomis, kurios yra būtinos jų funkcijoms vykdyti.

4. Pagal susitarimą dėl Teismo privilegijų ir imunitetų advokatui, ekspertams, liudytojams ir kitiems asmenims, kurie privalo būti Teismo būstinėje, suteikiamas toks statusas, kokio reikia, kad Teismas galėtų tinkamai funkcionuoti.

5. Privilegijos ir imunitetai:

a) teisėjui arba prokurorui gali būti panaikinti absoliučia teisėjų balsų dauguma;
b) sekretoriui gali būti panaikinti Prezidiumo;
c) prokuroro pavaduotojams ir Prokuratūros personalui gali būti panaikinti prokuroro;
d) sekretoriaus pavaduotojui ir Sekretoriato personalui gali būti panaikinti sekretoriaus.

49 straipsnis
Algos, išmokos ir išlaidų atlyginimas

Teisėjams, prokurorui, prokuroro pavaduotojams, sekretoriui ir sekretoriaus pavaduotojui mokamos tokios algos, išmokos ir išlaidų kompensacijos, kokias nustato valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja. Šių algų ir išmokų dydis negali būti sumažintas, iki pasibaigia jų įgaliojimų laikas.

50 straipsnis
Oficialiosios ir darbo kalbos

1. Oficialiosios Teismo kalbos yra: anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbos. Teismo nuosprendžiai bei kiti sprendimai esminiais Teismo išnagrinėtais klausimais skelbiami oficialiosiomis kalbomis. Pagal Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatytus kriterijus Prezidiumas nusprendžia, kokie Teismo sprendimai gali būti laikomi esminiais šioje straipsnio dalyje.
2. Teismo darbo kalbos yra anglų ir prancūzų kalbos. Proceso ir įrodinėjimo taisyklės numato atvejus, kai darbo kalbomis gali būti kitos oficialiosios kalbos.
3. Bet kurios bylos šalies arba valstybės, kuriai leista įstoti į nagrinėjamą bylą, prašymu Teismas leidžia tai šaliai arba valstybei vartoti ne anglų ar prancūzų kalbą, o kitą kalbą, jei Teismas mano, kad toks leidimas yra pakankamai pagrįstas.

51 straipsnis
Proceso ir įrodinėjimo taisyklės

1. Proceso ir įrodinėjimo taisyklės įsigalioja jas priėmus valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos narių dviejų trečdalių balsų dauguma.
2. Proceso ir įrodinėjimo taisyklių pakeitimus ir papildymus gali siūlyti:
a) bet kuri valstybė, Statuto Šalis;
b) teisėjai absoliučia balsų dauguma; arba
c) prokuroras.
Tokie pakeitimai ir papildymai įsigalioja juos priėmus valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos narių dviejų trečdalių balsų dauguma.
3. Priėmus Proceso ir įrodinėjimo taisykles, esant neatidėliotinai būtinybei, jei šios taisyklės nenumato kokios nors konkrečios Teismui iškilusios problemos, teisėjai dviejų trečdalių balsų dauguma gali priimti laikinąsias taisykles, kurios bus taikomos tol, kol valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja kitos eilinės arba nepaprastosios sesijos metu jos nebus priimtos, pakeistos arba atmestos.
4. Proceso ir įrodinėjimo taisyklės, jų pakeitimai bei papildymai ir laikinosios taisyklės neprieštarauja šiam Statutui. Proceso ir įrodinėjimo taisyklių pakeitimai bei papildymai ir laikinosios taisyklės netaikomos atgaline data tiriamojo, kaltinamojo ar nuteistojo nenaudai.
5. Iškilus prieštaravimui tarp Statuto ir Proceso ir įrodinėjimo taisyklių, vadovaujamasi Statutu.

52 straipsnis
Teismo nuostatai

1. Pagal Statutą ir Proceso ir įrodinėjimo taisykles teisėjai absoliučia balsų dauguma priima Teismo nuostatus, kurie yra būtini jo kasdienei veiklai.

2. Rengiant Nuostatus ir jų pakeitimus ir papildymus yra konsultuojamasi su prokuroru ir sekretoriumi.

3. Nuostatai ir jų pakeitimai bei papildymai įsigalioja juos priėmus, jeigu teisėjai nenusprendžia kitaip. Priėmus nuostatus, jie nedelsiant išsiunčiami valstybėms, Statuto Šalims, kad jos pareikštų savo pastabas. Jei per šešis mėnesius dauguma valstybių, Statuto Šalių, jokių prieštaravimų nepareiškia, nuostatai lieka galioti.

5 DALIS. TYRIMAS IR BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS

53 straipsnis
Tyrimo pradžia

1. Įvertinęs jam pateiktą informaciją, prokuroras pradeda tyrimą, jeigu nenusprendžia, kad nėra pakankamo pagrindo pagal Statutą imtis veiksmų. Priimdamas sprendimą, ar pradėti tyrimą, prokuroras įsitikina:

a) ar jo turima informacija suteikia pakankamą pagrindą manyti, kad buvo padarytas arba yra daromas Teismo jurisdikcijai priklausantis nusikaltimas;

b) ar ši byla yra arba būtų priimtina pagal 17 straipsnį; ir

c) ar, atsižvelgiant į nusikaltimo sunkumą ir nukentėjusiųjų interesus, vis dėlto yra rimtas pagrindas manyti, kad tyrimas nebus naudingas teisingumui.

Jei prokuroras nusprendžia, kad nėra pakankamo pagrindo imtis veiksmų, ir jei jo sprendimas pagrįstas tik c punktu, jis apie tai praneša Ikiteisminio tyrimo kolegijai.

2. Jei viską išnagrinėjęs prokuroras nustato, kad nėra pakankamo pagrindo pradėti baudžiamąjį persekiojimą, nes:

a) nėra pakankamo teisinio ar faktinio pagrindo prašyti išduoti orderį ar šaukimą į Teismą pagal 58 straipsnį;

b) ši byla nėra priimtina pagal 17 straipsnį; arba

c) baudžiamasis persekiojimas nepadės teisingumui, atsižvelgiant į visas aplinkybes, tarp jų ir į nusikaltimo sunkumo laipsnį, nukentėjusiųjų interesus, įtariamo vykdytojo amžių ar negalią, taip pat į jo vaidmenį darant numanomą nusikaltimą, savo nuomonę ir jos motyvus prokuroras praneša Ikiteisminio tyrimo kolegijai ir valstybei, kuri kreipėsi į Teismą pagal 14 straipsnį, arba Saugumo Tarybai, kuri kreipėsi į Teismą pagal 13 straipsnio b dalį.

3. a) Valstybės, kuri į Teismą kreipėsi pagal 14 straipsnį, arba Saugumo Tarybos, kuri į Teismą kreipėsi pagal 13 straipsnio b dalį, prašymu Ikiteisminio tyrimo kolegija gali peržiūrėti prokuroro sprendimą nesiimti veiksmų pagal šio straipsnio 1 ar 2 dalis ir prašyti prokurorą persvarstyti savo sprendimą.

b) Be to, Ikiteisminio tyrimo kolegija savo iniciatyva gali peržiūrėti prokuroro sprendimą nesiimti veiksmų, jei šis sprendimas yra grindžiamas tik šio straipsnio 1 dalies c punktu arba 2 dalies c punktu. Tokiu atveju prokuroro sprendimas įsigalioja tik tuomet, kai jį patvirtina Ikiteisminio tyrimo kolegija.

4. Bet kuriuo metu, atsiradus naujų faktų ar informacijos, prokuroras gali persvarstyti savo sprendimą, ar pradėti tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą.

54 straipsnis
Prokuroro pareigos ir įgaliojimai tyrimo metu

1. Prokuroras:

a) norėdamas nustatyti tiesą, išplečia tyrimą, kad būtų ištirti visi esminiai faktai ir įrodymai ir būtų galima nustatyti, ar pagal šį Statutą atsiranda baudžiamoji atsakomybė, o kartu vienodai kruopščiai ištirti tiek baudžiamąją atsakomybę užtraukiančias, tiek ją šalinančias aplinkybes;

b) imasi reikiamų priemonių efektyviam tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui už Teismo jurisdikcijai priklausančius nusikaltimus užtikrinti, kartu atsižvelgdamas į nukentėjusiųjų ir liudytojų interesus bei asmenines aplinkybes, įskaitant amžių ir lytį, kaip apibrėžta 7 straipsnio 3 dalyje, sveikatos būklę, taip pat į nusikaltimo pobūdį, ypač tais atvejais, kai nusikaltimas yra susijęs su seksualine prievarta, smurtu prieš kitos lyties asmenį arba smurtu prieš vaikus; bei

c) visapusiškai gerbia Statute numatytas asmens teises.

2. Prokuroras tyrimą gali atlikti valstybės teritorijoje:

a) pagal Statuto 9 dalies nuostatas; arba

b) Ikiteisminio tyrimo kolegijos leidimu pagal 57 straipsnio 3 dalies d punktą.

3. Prokuroras gali:

a) rinkti ir tirti įrodymus;

b) reikalauti, kad atvyktų tiriamieji, nukentėjusieji ir liudytojai, ir apklausti juos;

c) siekti bendradarbiauti ar susitarti su bet kuria valstybe ar tarpvyriausybine organizacija, atsižvelgdamas į jų kompetenciją ar/ir turimus įgaliojimus;

d) sudaryti tokius neprieštaraujančius Statutui susitarimus ar sutartis, kurių gali prireikti norint palengvinti bendradarbiavimą su bet kuria valstybe, tarpvyriausybine organizacija ar asmeniu;

e) sutikti jokiame proceso etape neatskleisti dokumentų ar informacijos, kuriuos jis gavo pažadėjęs išsaugoti konfidencialumą ir tik siekdamas surinkti naujus įrodymus, nebent šią informaciją suteikęs asmuo duotų leidimą ją atskleisti;

f) imtis būtinų priemonių arba reikalauti, kad jų būtų imtasi, norint užtikrinti informacijos konfidencialumą, bet kurio asmens saugumą ar išsaugoti įrodymus.

55 straipsnis
Asmenų teisės ikiteisminio tyrimo metu

1. Pagal šį Statutą ikiteisminio tyrimo metu asmuo:

a) neverčiamas duoti parodymus prieš save arba pripažinti savo kaltę;

b) nepatiria prievartos, jam nedaroma spaudimo ir negrasinama, jis nekankinamas, nepatiria žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio arba tokios bausmės;

c) jei yra apklausiamas kalba, kurios gerai nesupranta ir kuria nekalba, – nemokamai naudojasi kvalifikuoto vertėjo paslaugomis ir rašytiniais vertimais, kurių reikia laikantis teisingumo reikalavimų;

d) negali būti neteisėtai sulaikomas ar suimamas, jam neapribojama laisvė, išskyrus atvejus, kai tai daroma šiame Statute numatytais pagrindais ir tvarka.

2. Kai yra pagrindo manyti, kad asmuo padarė Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą, ir tas asmuo turi būti prokuroro ar savo valstybės pareigūnų apklaustas pagal Statuto 9 dalyje minimą prašymą, toks asmuo turi dar ir šias teises, su kuriomis yra supažindinamas prieš apklausą:

a) jam turi būti pranešta, kad yra pagrindo manyti, jog jis padarė Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą;

b) tylėti, tačiau į tokį tylėjimą neturi būti atsižvelgiama sprendžiant, ar jis yra kaltas, ar ne;

c) naudotis savo pasirinkto gynėjo pagalba; jei gynėjo neturi, jis jam paskiriamas, jei tai reikalinga teisingumo interesais; jei asmuo neturi pakankamai lėšų apmokėti gynėjui, gynėjas jam paskiriamas nemokamai;

d) būti apklaustas dalyvaujant gynėjui, jei asmuo pats neatsisako teisės naudotis gynėjo paslaugomis.

56 straipsnis
Ikiteisminio tyrimo kolegijos vaidmuo esant unikaliai galimybei atlikti tyrimą

1. a) Jei prokuroras mano, kad tyrimas suteikia unikalią galimybę gauti liudytojų parodymus ar paaiškinimus, apžiūrėti, surinkti ar patikrinti įrodymus, kurių vėliau, bylą nagrinėjant Teisme, gali nebebūti, prokuroras apie tai informuoja Ikiteisminio tyrimo kolegiją.

b) Tokiu atveju prokuroro prašymu Ikiteisminio tyrimo kolegija gali imtis būtinų priemonių, užtikrinančių proceso efektyvumą ir nuoseklumą, pirmiausia apsaugančių gynybos teises.

c) Jei Ikiteisminio tyrimo kolegija nepriima kitokio sprendimo, prokuroras informuoja apie tai asmenį, kuris buvo suimtas arba Teismo šaukimu atvyko į Teismą, kad būtų išklausytas atliekant tyrimą pagal a punktą.

2. Šio straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos priemonės gali būti:

a) siūlymai arba nutartys dėl veiksmų, kurių turėtų būti imtasi;

b) nurodymas rašyti bylos nagrinėjimo protokolą;

c) eksperto skyrimas;

d) leidimas dalyvauti suimto ar Teismo šaukimu atvykusio į Teismą asmens gynėjui arba, jei asmuo nebuvo suimtas ar šaukiamas į Teismą neatvyko, arba jei gynėjas nepaskirtas, – kito gynėjo skyrimas, kad dalyvautų tyrime ir atstovautų gynybai;

e) paskirti vieną iš kolegijos narių arba, jei reikia, kitą Ikiteisminio tyrimo kolegijos arba Teisminio nagrinėjimo kolegijos teisėją stebėti tyrimo eigos ir teikti rekomendacijų arba priimti nutarčių dėl įrodymų rinkimo bei saugojimo ir asmenų apklausos;

f) imtis kitų būtinų veiksmų įrodymams surinkti ar išsaugoti.

3. a) Jei prokuroras nesiėmė šiame straipsnyje numatytų priemonių, tačiau Ikiteisminio tyrimo kolegija mano, kad jų reikia imtis norint išsaugoti gynybai esminius įrodymus, reikalingus bylą nagrinėjant Teisme, ji tariasi su prokuroru, ar yra rimtas pagrindas nereikalauti imtis tokių priemonių. Jeigu, pasitarusi su prokuroru, Ikiteisminio tyrimo kolegija nutaria, kad prokuroro atsisakymas reikalauti taikyti tas priemones yra nepagrįstas, Ikiteisminio tyrimo kolegija gali imtis tų priemonių savo iniciatyva.

b) Ikiteisminio tyrimo kolegijos sprendimą veikti savo iniciatyva pagal šį punktą prokuroras gali apskųsti. Skundas išnagrinėjamas skubos tvarka.

4. Sprendimas dėl pagal šį straipsnį išsaugotų arba surinktų teisminiam nagrinėjimui įrodymų arba jų protokolų priimtinumo pagal 69 straipsnį priimamas bylos nagrinėjimo Teisme metu, o jų įrodomąją galią nustato Teisminio nagrinėjimo kolegija.

57 straipsnis
Ikiteisminio tyrimo kolegijos funkcijos ir įgaliojimai

1. Jei šiame Statute nėra numatyta kitaip, Ikiteisminio tyrimo kolegija savo funkcijas vykdo pagal šio straipsnio nuostatas.

2. a) Ikiteisminio tyrimo kolegijos nutartys ir nutarimai pagal 15, 18, 19 straipsnius, 54 straipsnio 2 dalį, 61 straipsnio 7 dalį ir 72 straipsnį priimami daugumos kolegijos teisėjų bendru sutarimu.

b) Visais kitais atvejais Statute numatytas Ikiteisminio tyrimo kolegijos funkcijas gali vykdyti vienas teisėjas, jei kitaip nenustatyta Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse arba nenuspręsta Ikiteisminio tyrimo kolegijos teisėjų balsų dauguma.

3. Be kitų Statute apibrėžtų funkcijų, Ikiteisminio tyrimo kolegija gali:

a) prokuroro prašymu priimti nutartis ir išduoti orderius, kurių gali prireikti tyrimui atlikti;

b) pagal 58 straipsnį suimto arba Teismo šaukimu atvykusio į Teismą asmens prašymu priimti tokias nutartis, tarp jų ir dėl 56 straipsnyje nurodytų priemonių, arba siekti tokio bendradarbiavimo pagal Statuto 9 dalį, kokio gali prireikti norint padėti gynybai besirengiančiam asmeniui;

c) jei reikia, užtikrinti nukentėjusiųjų bei liudytojų saugumą ir privataus gyvenimo neliečiamumą, įrodymų išsaugojimą, suimtų arba Teismo šaukimu atvykusių į Teismą asmenų saugumą ir nacionaliniam saugumui svarbios informacijos apsaugą;

d) duoti prokurorui leidimą imtis specialių tyrimo priemonių valstybės, Statuto Šalies, teritorijoje, neužsitikrinus bendradarbiavimo su ta valstybe pagal Statuto 9 dalį, jei pagal galimybes atsižvelgdama į tos valstybės požiūrį Ikiteisminio tyrimo kolegija nustatė, kad ta valstybė aiškiai negali įvykdyti prašymo bendradarbiauti, nes toje valstybėje nėra jokios institucijos, arba jos teismų sistemoje nėra jokios grandies, kompetentingos įvykdyti prašymą bendradarbiauti pagal Statuto 9 dalį;

e) jei pagal 58 straipsnį yra išduotas suėmimo orderis arba šaukimas atvykti į Teismą ir atsižvelgiant į įrodymų įrodomąją galią bei suinteresuotųjų šalių teises, kaip numatyta Statute ir Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse, siekti bendradarbiauti su valstybėmis pagal 93 straipsnio 1 dalies k punktą, kad būtų imtasi apsaugos priemonių dėl konfiskavimo, ypač norint užtikrinti nukentėjusiųjų interesus.

58 straipsnis
Suėmimo orderio ir šaukimo į Teismą išdavimas

1. Prasidėjus tyrimui, Ikiteisminio tyrimo kolegija, gavusi prokuroro pareiškimą, išduoda suėmimo orderį, jei, išnagrinėjusi pareiškimą ir įrodymus arba kitokią prokuroro pateiktą medžiagą, įsitikina, kad:

a) yra pakankamas pagrindas manyti, jog asmuo padarė Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą; ir

b) suimti šį asmenį yra būtina:

i) norint užtikrinti jo dalyvavimą bylą nagrinėjant Teisme;

ii) norint užtikrinti, kad asmuo netrukdytų ar nekeltų grėsmės tyrimui arba teisminiam nagrinėjimui, arba,

iii) tam tikrais atvejais užtikrinti, kad asmuo toliau nedarytų to nusikaltimo arba su juo susijusio nusikaltimo, priklausančio Teismo jurisdikcijai ir kylančio iš tų pačių aplinkybių.

2. Prokuroro pareiškime nurodoma:

a) asmens vardas, pavardė ir kita svarbi padedanti nustatyti tapatybę informacija;

b) Teismo jurisdikcijai priklausantys nusikaltimai, kuriuos padarius asmuo yra įtariamas;

c) glaustas faktų, kurie, manoma, kad sudaro tuos nusikaltimus, aprašymas;

d) įrodymų ir kitos informacijos, duodančios pakankamai pagrindo manyti, kad asmuo padarė tuos nusikaltimus, santrauka;

e) priežastys, dėl kurių prokuroras mano, kad šis asmuo turi būti suimtas.

3. Suėmimo orderyje nurodoma:

a) asmens pavardė ir visa svarbi padedanti nustatyti tapatybę informacija;

b) Teismo jurisdikcijai priklausantys nusikaltimai, dėl kurių norima suimti asmenį;

c) glaustas faktų, kurie manoma, kad sudaro tuos nusikaltimus, aprašymas.

4. Suėmimo orderis galioja tol, kol Teismas nepriima kitokio sprendimo.

5. Suėmimo orderio pagrindu Teismas gali reikalauti laikinai suimti asmenį arba jį suimti ir perduoti Teismui, kaip numatyta Statuto 9 dalyje.

6. Prokuroras gali prašyti Ikiteisminio tyrimo kolegiją pataisyti suėmimo orderį pakeičiant arba papildant jame nurodytus nusikaltimus. Įsitikinusi, jog yra pakankamas pagrindas manyti, kad asmuo padarė kitus ar naujus nusikaltimus, Ikiteisminio tyrimo kolegija atitinkamai pataiso suėmimo orderį.

7. Vietoj suėmimo orderio prokuroras gali įteikti prašymą, kad Ikiteisminio tyrimo kolegija išduotų asmeniui šaukimą atvykti į Teismą. Įsitikinusi, jog yra pakankamas pagrindas manyti, kad asmuo padarė jam inkriminuojamą nusikaltimą ir kad šaukimo į Teismą pakanka jo atvykimui

užtikrinti, Ikiteisminio tyrimo kolegija tam asmeniui išduoda šaukimą atvykti į Teismą ir nustato asmens laisvę suvaržančias sąlygas, išskyrus suėmimą, jeigu tai numato tos valstybės įstatymai, arba jų nenustato. Šaukime nurodoma:

a) asmens vardas, pavardė ir kita svarbi padedanti nustatyti tapatybę informacija;

b) konkreti asmens atvykimo į Teismą data;

c) Teismo jurisdikcijai priklausantys nusikaltimai, kuriuos padarius asmuo yra įtariamas;

d) glaustas faktų, kurie, manoma, kad sudaro tuos nusikaltimus, aprašymas.

Šaukimas į teismą įteikiamas šaukiamajam asmeniui.

59 straipsnis
Suėmimo procedūra kalinimo šalyje

1. Valstybė, Statuto Šalis, gavusi prašymą dėl kokio nors asmens laikino suėmimo arba dėl jo suėmimo ir perdavimo, nedelsdama imasi veiksmų, kad tas asmuo būtų suimtas pagal jos įstatymus ir Statuto 9 dalies nuostatas.

2. Suimtas asmuo nedelsiant pristatomas suimančiosios valstybės kompetentingai teisminei įstaigai, kuri, vadovaudamasi tos valstybės įstatymais, įsitikina, ar:

a) orderis yra išduotas būtent tam asmeniui;

b) šis asmuo suimtas laikantis tinkamo proceso;

c) nepažeistos to asmens teisės.

3. Suimtas asmuo turi teisę kreiptis į kompetentingą jį suėmusios valstybės instituciją su prašymu laikinai, iki bus perduotas Teismui, jį paleisti.

4. Priimdama sprendimą dėl tokio prašymo kompetentinga asmenį suėmusios valstybės institucija sprendžia, ar, atsižvelgiant į inkriminuojamų nusikaltimų sunkumą, yra kokių nors neatidėliotinų ir ypatingų aplinkybių, pateisinančių laikiną asmens paleidimą, ir ar yra garantijų, kad suėmusi valstybė gali atlikti savo pareigą perduoti tą asmenį Teismui. Kompetentinga asmenį suėmusi valstybės institucija negali spręsti, ar suėmimo orderis išduotas tinkamai, laikantis 58 straipsnio 1 dalies a ir b punktų reikalavimų.

5. Apie kiekvieną prašymą laikinai paleisti į laisvę pranešama Ikiteisminio tyrimo kolegijai, kuri asmenį suėmusios valstybės kompetentingai institucijai pateikia savo rekomendacijas. Prieš priimdama sprendimą, kompetentinga asmenį suėmusios valstybės institucija atidžiai apsvarsto gautas rekomendacijas, tarp jų ir rekomendacijas dėl priemonių, užtikrinančių, kad asmuo nepabėgs.

6. Jei asmuo laikinai paleidžiamas į laisvę, Ikiteisminio tyrimo kolegija gali prašyti reguliariai pranešinėti apie tokio laikino paleidimo eigą.

7. Pareikalavus, kad asmenį suėmusi valstybė perduotų jį Teismui, asmuo kuo skubiau pristatomas į jį.

60 straipsnis
Proceso veiksmų Teisme pradžia

1. Perdavus asmenį Teismui arba jam savanoriškai ar Teismo šaukimu atvykus į Teismą, Ikiteisminio tyrimo kolegija įsitikina, ar tam asmeniui buvo pranešta, kokį nusikaltimą padarius jis yra įtariamas, ir ar jis buvo supažindintas su savo teisėmis pagal šį Statutą, tarp jų ir teise prašyti laikinai, iki byla bus pradėta nagrinėti Teisme, būti paleidžiamas į laisvę.

2. Asmuo, dėl kurio buvo išduotas suėmimo orderis, gali prašyti laikinai, iki byla bus pradėta nagrinėti Teisme, paleisti jį į laisvę. Jei Ikiteisminio tyrimo kolegija yra įsitikinusi, kad 58 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąlygos yra įvykdytos, asmuo lieka sulaikytas. Jei Ikiteisminio tyrimo kolegija nėra tuo įsitikinusi, asmuo yra paleidžiamas į laisvę, iškėlus tam tikras sąlygas arba jų neiškėlus.

3. Ikiteisminio tyrimo kolegija reguliariai peržiūri savo sprendimą dėl asmens paleidimo į laisvę arba jo sulaikymo, ir tai ji daro bet kuriuo metu prokuroro arba to asmens prašymu. Peržiūrėjusi savo sprendimą, kolegija gali pakeisti sprendimą dėl sulaikymo, paleidimo į laisvę arba paleidimo sąlygų, jei įsitikina, kad tai reikalinga pasikeitus aplinkybėms.

4. Ikiteisminio tyrimo kolegija užtikrina, kad, iki prasidės bylos nagrinėjimas Teisme, niekas nebus laikomas suimtas nepateisinamai ilgai dėl nepagrįsto prokuroro atliekamo tyrimo vilkinimo. Jei tyrimas vilkinamas, Teismas svarsto asmens paleidimo iškėlus tam tikras sąlygas arba jų neiškėlus klausimą.

5. Jei reikia, Ikiteisminio tyrimo kolegija gali išduoti suėmimo orderį, siekiant užtikrinti paleisto į laisvę asmens dalyvavimą.

61 straipsnis
Kaltinimų patvirtinimas iki teisminio nagrinėjimo pradžios

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalies nuostatas, asmenį perdavus Teismui arba asmeniui pačiam atvykus į Teismą per pagrįstą laiką Ikiteisminio tyrimo kolegija surengia posėdį, kad būtų patvirtinti kaltinimai, dėl kurių prokuroras ketina perduoti bylą nagrinėti Teisme. Posėdis vyksta dalyvaujant prokurorui ir kaltinamajam, taip pat jo gynėjui.

2. Ikiteisminio tyrimo kolegija prokuroro prašymu arba savo nuožiūra gali surengti posėdį kaltinamajam nedalyvaujant, kad patvirtintų kaltinimus, dėl kurių prokuroras ketina perduoti bylą nagrinėti Teisme, jei:

a) asmuo atsisakė savo teisės dalyvauti tokiame posėdyje; arba

b) asmuo pabėgo ir jis nerandamas, nors buvo imtasi visų reikiamų priemonių jam pristatyti į Teismą ir pranešti jam apie kaltinimus bei apie tiems kaltinimams patvirtinti rengiamą posėdį.

Tokiu atveju, jei Ikiteisminio tyrimo kolegija nusprendžia, kad tai bus naudinga teisingumui, asmeniui atstovauja gynėjas.

3. Per pagrįstą laiką iki teismo posėdžio asmeniui:

a) įteikiama dokumento, išdėstančio kaltinimus, dėl kurių prokuroras ketina perduoti jo bylą nagrinėti Teisme, kopija;

b) pranešama apie įrodymus, kuriais prokuroras ketina remtis posėdžio metu.

Ikiteisminio tyrimo kolegija gali priimti nutartis dėl duomenų atskleidimo posėdžio metu.

4. Prokuroras gali tęsti tyrimą iki posėdžio ir keisti arba panaikinti bet kokį kaltinimą. Kaltinamajam per pagrįstą laiką iki posėdžio pranešama apie kaltinimų pakeitimą arba panaikinimą. Jei kaltinimai panaikinami, prokuroras Ikiteisminio tyrimo kolegijai praneša apie panaikinimo priežastis.

5. Posėdžio metu prokuroras kiekvieną kaltinimą pagrindžia pakankamais įrodymais, kad būtų nustatyti rimti pagrindai manyti, kad asmuo padarė nusikaltimą, kuriuo yra kaltinamas. Prokuroras gali remtis dokumentais arba įrodymų santrauka ir gali nekviesti liudytojų, kurie turėtų liudyti teisiamajame posėdyje.

6. Posėdžio metu asmuo gali:

a) nesutikti su kaltinimais;

b) ginčyti prokuroro pateiktus įrodymus;

c) pateikti įrodymus.

7. Ikiteisminio tyrimo kolegija, remdamasi posėdžio rezultatais, sprendžia, ar yra pakankamai rimtas pagrindas manyti, kad asmuo padarė kiekvieną nusikaltimą, kuriuo yra kaltinamas. Remdamasi tuo sprendimu Ikiteisminio tyrimo kolegija:

a) patvirtina kaltinimus, dėl kurių, jos nuomone, yra pakankamai įrodymų, ir perduoda asmenį Teisminio nagrinėjimo kolegijai teisti už posėdyje patvirtintus nusikaltimus;

b) atsisako patvirtinti kaltinimus, dėl kurių, jos nuomone, nėra pakankamai įrodymų;

c) atideda posėdį ir prašo prokurorą:

i) pateikti papildomus įrodymus arba atlikti tolesnį tyrimą dėl kurio nors konkretaus kaltinimo; arba
ii) pakeisti kaltinimą, nes paaiškėja, kad pateikti įrodymai liudija esant kitą Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą.

8. Jei Ikiteisminio tyrimo kolegija atsisako patvirtinti kaltinimą, tai netrukdo prokurorui dar kartą kreiptis dėl šio kaltinimo patvirtinimo, jeigu toks prašymas grindžiamas papildomais įrodymais.

9. Patvirtinus kaltinimus ir dar neprasidėjus bylos nagrinėjimui Teisme prokuroras gali, Ikiteisminio tyrimo kolegijai leidus ir apie tai pranešus kaltinamajam, kaltinimus pakeisti. Jei prokuroras ketina pateikti papildomus kaltinimus arba kaltinimus pakeisti sunkesniais kaltinimais, tai pagal šį straipsnį būtina surengti Teismo posėdį šiems kaltinimams patvirtinti. Prasidėjus nagrinėjimui Teisme, prokuroras gali, Teisminio nagrinėjimo kolegijai leidus, panaikinti kaltinimus.

10. Kiekvienas anksčiau išduotas orderis nustoja galioti Ikiteisminio tyrimo kolegijos nepatvirtintiems arba prokuroro panaikintiems kaltinimams.

11. Pagal šį straipsnį patvirtinus kaltinimus, Prezidiumas sudaro Teisminio nagrinėjimo kolegiją, kuri, atsižvelgiant į šio straipsnio 9 dalį ir 64 straipsnio 4 dalį, atsako už tolesnį teisminį nagrinėjimą ir gali vykdyti kiekvieną Ikiteisminio tyrimo kolegijos funkciją, kurios reikia ir kuri gali būti vykdytina atliekant tą nagrinėjimą.

6 DALIS. TEISMINIS NAGRINĖJIMAS

62 straipsnis
Teisminio nagrinėjimo vieta

Jeigu nenuspręsta kitaip, teisminis nagrinėjimas vyksta Teismo būstinėje.

63 straipsnis
Teisminis nagrinėjimas dalyvaujant kaltinamajam

1. Kaltinamasis dalyvauja teisminiame nagrinėjime.

2. Jeigu kaltinamasis Teisme nuolat trukdo teisminio nagrinėjimo eigai, Teisminio nagrinėjimo kolegija gali pašalinti kaltinamąjį ir suteikti jam galimybę stebėti nagrinėjimą bei tartis su gynėju nebūnant posėdžių salėje, jei reikia, pasinaudojant ryšio priemonėmis. Tokios priemonės yra naudojamos tik išskirtiniais atvejais, kai visos kitos pagrįstos priemonės pasirodė netinkamos, ir tik tol, kol to būtinai reikia.

64 straipsnis
Teisminio nagrinėjimo kolegijos funkcijos ir įgaliojimai

1. Šis straipsnis nustato Teisminio nagrinėjimo kolegijos funkcijas ir įgaliojimus, kurie yra vykdomi pagal šį Statutą ir Proceso ir įrodinėjimo taisykles.

2. Teisminio nagrinėjimo kolegija užtikrina, kad nagrinėjimas būtų teisingas ir operatyvus ir kad jį atliekant būtų visiškai užtikrintos kaltinamojo teisės bei būtų deramai pasirūpinta nukentėjusiųjų ir liudytojų apsauga.

3. Pagal šį Statutą perdavus bylą nagrinėti teisiamajame posėdyje, Teisminio nagrinėjimo kolegija, kuriai pavesta nagrinėti bylą:

a) pasitarusi su bylos šalimis, numato tokius proceso veiksmus, kurie padės bylą nagrinėti teisingai ir operatyviai;

b) nusprendžia, kokia kalba ar kalbomis vyks teisminis nagrinėjimas;

c) pagal visas kitas atitinkamas šio Statuto nuostatas dar gerokai prieš teisiamojo posėdžio pradžią, kad būtų tinkamai pasirengta nagrinėjimui, pasirūpina, kad būtų paskelbti anksčiau neskelbti dokumentai ir duomenys.

4. Teisminio nagrinėjimo kolegija gali, jeigu to reikia jos veiksmingam ir teisingam darbui, parengiamuosius bylos nagrinėjimo teisme klausimus pavesti spręsti Ikiteisminio tyrimo kolegijai, o jei reikia, – kitam Ikiteisminio tyrimo skyriaus teisėjui.

5. Pranešusi bylos šalims, Teisminio nagrinėjimo kolegija prireikus gali nuspręsti sujungti arba išskirti kaltinimus, pareikštus daugiau nei vienam kaltinamajam.

6. Vykdydama savo funkcijas, prieš teisiamąjį posėdį arba jo metu Teisminio nagrinėjimo kolegija prireikus gali:

a) vykdyti bet kokias 61 straipsnio 11 dalyje nurodytas Ikiteisminio tyrimo kolegijos funkcijas;

b) reikalauti, kad atvyktų ir duotų parodymus liudytojai, kad būtų pateikti dokumentai ir kitokie įrodymai, pagalbos dėl to, jei reikia, kreipiantis į kitas valstybes, kaip numatyta šiame Statute;

c) užtikrinti konfidencialių duomenų apsaugą;

d) išreikalauti, kad, be iki teisiamojo posėdžio surinktų įrodymų arba teisiamojo posėdžio metu šalių pateiktų įrodymų, būtų pateikti papildomi įrodymai;

e) pasirūpinti kaltinamojo, liudytojų ir nukentėjusiųjų apsauga;

f) priimti nutartis bet kokiais kitais svarbiais klausimais.

7. Teisminis nagrinėjimas yra viešas. Tačiau Teisminio nagrinėjimo kolegija gali nuspręsti, kad dėl ypatingų aplinkybių 68 straipsnyje nurodytais tikslais arba siekiant apsaugoti konfidencialią ar kitą neskelbtiną informaciją, kuri turi būti pateikiama kaip įrodymai, kai kurie posėdžiai bus nevieši.

8. a) Prasidėjus teisiamajam posėdžiui Teisminio nagrinėjimo kolegija kaltinamajam perskaito Ikiteisminio tyrimo kolegijos patvirtintus kaltinimus. Teisminio nagrinėjimo kolegija įsitikina, kad kaltinamasis supranta kaltinimų pobūdį. Ji suteikia kaltinamajam galimybę pagal 65 straipsnį prisipažinti arba neprisipažinti kaltu.

b) Vykstant teisminiam nagrinėjimui pirmininkaujantis teisėjas gali duoti nurodymus dėl proceso eigos, tarp jų ir nurodymus, užtikrinančius, kad procesas vyks teisingai ir nešališkai. Pirmininkaujančio teisėjo nurodymu šalys gali pateikti įrodymus pagal šio Statuto nuostatas.

9. Teisminio nagrinėjimo kolegija *inter alia* turi teisę vienos iš šalių prašymu arba savo iniciatyva:

a) priimti sprendimą dėl įrodymų priimtinumo arba svarbos;

b) imtis visų reikalingų priemonių tvarkai palaikyti teisiamojo posėdžio metu.

10. Teisminio nagrinėjimo kolegija užtikrina, kad būtų rašomas visas teisiamojo posėdžio protokolas, tiksliai atspindintis proceso eigą, ir kad jį tvarkytų bei saugotų Teismo sekretorius.

65 straipsnis
Proceso veiksmai kaltinamajam prisipažinus kaltu

1. Jeigu pagal 64 straipsnio 8 dalies a punktą kaltinamasis pripažįsta savo kaltę, Teisminio nagrinėjimo kolegija sprendžia:

a) ar kaltinamasis suvokia prisipažinimo kaltu esmę ir padarinius;

b) ar kaltinamasis prisipažino kaltu savo valia, pakankamai pasikonsultavęs su savo gynėju;

c) ar kaltės prisipažinimą pagrindžia bylos medžiaga, išdėstyta:

i) prokuroro pareikštuose kaltinimuose ir kaltinamojo prisipažinime kaltu;

ii) kokioje nors kaltinimus papildančioje prokuroro pateiktoje medžiagoje, kurią pripažįsta kaltinamasis;

iii) kokiuose kituose prokuroro arba kaltinamojo pateiktuose įrodymuose, tokiuose kaip liudytojų parodymai.

2. Jeigu Teisminio nagrinėjimo kolegija įsitikina, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodyti klausimai yra išspręsti, ji prisipažinimą kaltu ir kitus pateiktus papildomus įrodymus laiko atskleidžiančiais visus esminius faktus, reikalingus, kad būtų įrodytas nusikaltimas, kurį kaltinamasis prisipažino padaręs, ir gali kaltinamąjį nuteisti už tą nusikaltimą.

3. Jeigu Teisminio nagrinėjimo kolegija nėra įsitikinusi, kad yra išspręsti šio straipsnio 1 dalyje nurodyti klausimai, ji preziumuoja, kad kaltinamasis neprisipažino kaltu, ir nusprendžia tęsti bylos nagrinėjimą įprastine šiame Statute numatyta tvarka, taip pat gali perduoti bylą nagrinėti kitai Teisminio nagrinėjimo kolegijai.

4. Jeigu Teisminio nagrinėjimo kolegija mano, kad teisingumo, pirmiausia nukentėjusiųjų interesų, labui reikėtų išsamiau išdėstyti bylos aplinkybes, Teisminio nagrinėjimo kolegija gali:

a) prašyti prokuroro pateikti papildomus įrodymus, tarp jų ir liudytojų parodymus; arba

b) nuspręsti tęsti bylos nagrinėjimą įprastine šiame Statute numatyta tvarka ir preziumuoti, kad kaltinamasis neprisipažino kaltu, taip pat gali perduoti šią bylą nagrinėti kitai Teisminio nagrinėjimo kolegijai.

5. Joks prokuroro ir gynėjo pasitarimas dėl kaltinimų pakeitimo, prisipažinimo kaltu ar skirtinos bausmės Teismo nesaisto.

66 straipsnis
Nekaltumo prezumpcija

1. Asmuo yra laikomas nekaltu tol, kol jo kaltumas neįrodytas Teismo pagal taikytiną teisę.

2. Kaltinamojo kaltę privalo įrodyti prokuroras.

3. Kad priimtų apkaltinamąjį nuosprendį kaltinamajam, Teismas negali turėti jokių pagrįstų abejonių dėl kaltinamojo kaltės.

67 straipsnis
Kaltinamojo teisės

1. Nustatant asmens kaltę kaltinamasis turi teisę, kad jo byla būtų nagrinėjama viešai, teisingai ir nešališkai pagal šio Statuto nuostatas ir kad jam visiškos lygybės sąlygomis būtų užtikrintos šios minimalios garantijos:

a) ta kalba, kurią kaltinamasis gerai supranta ir kuria jis kalba, jam būtų nedelsiant ir išsamiai pranešta apie pateikto kaltinimo pobūdį, pagrindą ir turinį;

b) jam būtų suteikta pakankamai laiko bei galimybių pasirengti gynybai ir netrukdomai bendrauti su pasirinktu gynėju;

c) jis būtų teisiamas be nepagrįsto vilkinimo;

d) pagal 63 straipsnio 2 dalį jis dalyvautų teisminiame nagrinėjime, gintųsi pats arba per pasirinktą gynėją; kad jam, jei neturi gynėjo, būtų pranešta apie šią jo teisę ir apie tai, kad gynėją bet kuriuo atveju, kai tai reikalinga teisingumo interesais, jam gali paskirti Teismas, be to, nemokamai, jeigu kaltinamasis neturi pakankamai lėšų apmokėti gynėjui;

e) užduoti klausimus prieš jį liudijantiems liudytojams arba reikalauti, kad jie būtų užduoti, ir reikalauti pakviesti jo liudytojus, kurie apklausiami tokiomis pat sąlygomis kaip ir prieš jį liudiję asmenys. Kaltinamasis taip pat turi teisę pareikšti jo gynybą pagrindžiančius argumentus ir teikti kitus pagal šį Statutą priimtinus įrodymus;

f) jis nemokamai naudotųsi kvalifikuoto vertėjo paslaugomis ir rašytiniais vertimais, būtinais bylos nagrinėjimo teisingumui užtikrinti tais atvejais, kai kalba, vartojama nagrinėjant bylą Teisme, arba Teismui pateiktų dokumentų kalba nėra ta kalba, kurią kaltinamasis gerai supranta ir kuria jis kalba;

g) jis nebūtų verčiamas duoti parodymus arba prisipažinti kaltu, taip pat turėtų teisę tylėti, tačiau į tokį tylėjimą neturi būti atsižvelgiama sprendžiant, ar jis yra kaltas, ar ne;

h) galėtų be priesaikos žodžiu ar raštu daryti gynybos pareiškimus;

i) jam nebūtų perkelta įrodinėjimo našta.

2. Be kitų šiame Statute numatytų bylos medžiagos atskleidimo atvejų, prokuroras per įmanomai trumpiausią laiką gynybai atskleidžia turimus įrodymus, kurie, jo nuomone, rodo ar galėtų rodyti, jog kaltinamasis yra nekaltas, arba kurie galėtų sušvelninti jo kaltę, arba kurie galėtų turėti įtakos kaltinimo įrodymų patikimumui. Kilus abejonėms dėl šios dalies taikymo, sprendimą priima Teismas.

68 straipsnis
Nukentėjusiųjų ir liudytojų apsauga ir jų dalyvavimas nagrinėjant bylą

1. Teismas imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų nukentėjusiųjų ir liudytojų apsaugą, gerą fizinę ir psichinę būseną, gintų orumą ir asmeninio gyvenimo neliečiamumą. To siekdamas, Teismas atsižvelgia į visus svarbius veiksnius, tarp jų – į amžių, lytį, kaip apibrėžta 7 straipsnio 3 dalyje, sveikatos būklę, taip pat į nusikaltimo pobūdį, ypač tais atvejais, – tačiau ne tik jais, – kai nusikaltimas yra susijęs su seksualine prievarta, smurtu prieš kitos lyties asmenis ar vaikus. Šių priemonių prokuroras pirmiausia imasi tirdamas tokius nusikaltimus ir vykdydamas baudžiamąjį persekiojimą už juos. Šios priemonės neturi pažeisti kaltinamojo teisių ir neturi būti nesuderinamos su jomis arba su teisingu ir nešališku nagrinėjimu Teisme.

2. Nukentėjusiųjų ir liudytojų arba kaltinamojo apsaugai užtikrinti Teismo kolegijos, darydamos išimtį 67 straipsnyje nustatytam viešo nagrinėjimo principui, gali surengti bet kurią bylos nagrinėjimo dalį neviešame teismo posėdyje arba leisti įrodymus pateikti elektroninėmis arba kitokiomis specialiomis priemonėmis. Šios priemonės taikomos pirmiausia tais atvejais, kai nukentėjusysis yra seksualinės prievartos auka arba kai nukentėjusysis arba liudytojas yra vaikas, jeigu Teismas, įvertinęs visas aplinkybes, ypač nukentėjusiojo ar liudytojo įsitikinimus, nenusprendžia kitaip.

3. Kai būna paliesti nukentėjusiųjų asmeniniai interesai, Teismas leidžia, kad jų požiūris bei jiems rūpintys dalykai būtų išdėstyti ir išnagrinėti tame proceso etape, kuris Teismui atrodo tinkamas, ir taip, kad nebūtų pakenkta ir prieštaraujama kaltinamojo teisėms ir teisingam bei nešališkam teismui. Jei Teismas mano, kad to reikia, Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse numatyta tvarka tokį požiūrį ir rūpimus dalykus gali išdėstyti ir nukentėjusiųjų atstovai pagal įstatymą.

4. Nukentėjusiųjų ir liudytojų padalinys gali patarti prokurorui ir Teismui naudoti atitinkamas apsaugos ir saugumo užtikrinimo priemones, teikti psichologinę ir kitokią 43 straipsnio 6 dalyje numatytą pagalbą.

5. Jei pagal šį Statutą atskleidus įrodymus arba informaciją gali kilti rimta grėsmė liudytojo arba jo šeimos narių saugumui, iki teisiamojo posėdžio pradžios prokuroras gali neatskleisti surinktų įrodymų ar duomenų, o pateikti tik jų santrauką. Šios priemonės yra taikomos taip, kad nebūtų pakenkta ir prieštaraujama kaltinamojo teisėms ir teisingo bei nešališko teismo principui.

6. Valstybė gali kreiptis su prašymu imtis reikalingų priemonių, užtikrinančių jos tarnautojų ar atstovų apsaugą, taip pat konfidencialios ir kitos neskelbtinos informacijos apsaugą.

69 straipsnis
Įrodymai

1. Prieš duodamas parodymus kiekvienas liudytojas pagal Proceso ir įrodinėjimo taisykles prisiekia duoti teisingus parodymus.

2. Parodymus teisiamojo posėdžio metu duoda pats liudytojas, išskyrus 68 straipsnyje ir Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse numatytus atvejus. Teismas taip pat gali leisti liudytojui duoti parodymus žodžiu tiesiogiai arba pateikti jų vaizdo ar garso įrašus, taip pat teikti dokumentus arba užrašus, kaip numatyta šiame Statute bei Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse. Šios priemonės neturi riboti kaltinamojo teisių arba joms prieštarauti.

3. Pagal 64 straipsnį šalys gali teikti bylai svarbius įrodymus. Teismas turi teisę pareikalauti pateikti visus įrodymus, kurie, jo nuomone, yra būtini nustatant tiesą.

4. Vadovaudamasis Procedūros ir įrodinėjimo taisyklėmis Teismas gali priimti nutartį dėl įrodymų svarbos ir priimtinumo, *inter alia* atsižvelgdamas į jų įrodomąją vertę bei žalą, kurią tokie įrodymai gali padaryti teisingam teismui arba teisingam liudytojų parodymų vertinimui.

5. Kaip numatyta Procedūros ir įrodinėjimo taisyklėse, Teismas saugo informacijos slaptumą.

6. Teismas nereikalauja įrodinėti visiems žinomų faktų, tačiau gali į juos atsižvelgti.

7. Įrodymai, surinkti pažeidus šio Statuto nuostatas arba tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teises, yra nepriimtini, jeigu:

a) pažeidimas verčia rimtai abejoti įrodymų patikimumu; arba

b) įrodymų pripažinimas prieštarautų proceso patikimumui ir rimtai jam pakenktų.

8. Spręsdamas, ar valstybės surinkti įrodymai yra svarbūs ir priimtini, Teismas nepareiškia savo nuomonės dėl valstybės nacionalinės teisės taikymo.

70 straipsnis
Nusikaltimai teisingumui

1. Teismo jurisdikcijai priklauso šie sąmoningai padaryti nusikaltimai teisingumui:

a) melagingi parodymai davus priesaiką sakyti tiesą, kaip numatyta 69 straipsnio 1 dalyje;

b) įrodymų teikimas, kai šalis žino, kad jie yra melagingi ar suklastoti;

c) liudytojo papirkimas, kliūčių sudarymas ar trukdymas jam atvykti į teismą arba duoti parodymus, keršijimas jam už parodymų davimą, įrodymų sunaikinimas, gadinimas ar trukdymas juos rinkti;

d) trukdymas Teismo pareigūnui, grasinimas jam arba jo papirkimas siekiant jį priversti ar įtikinti neatlikti savo pareigų arba atlikti jas netinkamai;

e) keršijimas Teismo pareigūnui dėl jo ar kito pareigūno atliekamų pareigų;

f) Teismo pareigūno reikalavimas duoti kyšį ar kyšio ėmimas atliekant savo pareigas.

2. Teismas, pagal šį straipsnį vykdydamas savo jurisdikciją nusikaltimams, laikosi Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatytų principų ir tvarkos. Tarptautinio bendradarbiavimo su Teismu dėl proceso pagal šį straipsnį sąlygas reguliuoja prašomosios valstybės vidaus įstatymai.

3. Priėmus apkaltinamąjį nuosprendį, vadovaudamasis Proceso ir įrodinėjimo taisyklėmis Teismas gali skirti ne ilgesnę kaip penkerių metų laisvės atėmimo bausmę arba baudą, arba abi bausmes kartu.

4. a) Kiekviena valstybė, Statuto Šalis, savo baudžiamuosius įstatymus dėl nusikaltimų bylos tyrimui ir nagrinėjimui teisme papildo šiame straipsnyje išvardytais jos teritorijoje arba jos piliečių padarytais nusikaltimais teisingumui;

b) Teismo prašymu, jei ji mano, kad to reikia, valstybė, Statuto Šalis, perduoda bylą jos kompetentingoms institucijoms, kad būtų vykdomas baudžiamasis persekiojimas. Šios institucijos tokias bylas nagrinėja itin kruopščiai ir skiria pakankamai resursų, kad bylos būtų operatyviai išspręstos.

71 straipsnis
Sankcijos už nepagarbą teismui

1. Teismo proceso dalyviams už nepagarbą Teismui, taip pat ir už trukdymą bylą nagrinėti Teisme ar sąmoningą nepaklusimą jo nurodymams Teismas gali taikyti administracines poveikio priemones, išskyrus laisvės atėmimą, tokias kaip pašalinimas trumpam ar visam laikui iš teismo salės, bauda, arba kitas panašias priemones, numatytas Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų poveikio priemonių skyrimo tvarka yra ta, kuri nustatyta Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse.

72 straipsnis
Su nacionaliniu saugumu susijusios informacijos apsauga

1. Šis straipsnis taikomas tuomet, kai atskleidus valstybės turimą informaciją ar dokumentus, tos valstybės nuomone, būtų pakenkta jos saugumo interesams. Šiems atvejams priskiriami 56 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 61 straipsnio 3 dalyje, 64 straipsnio 3 dalyje, 67 straipsnio 2 dalyje, 68 straipsnio 6 dalyje, 87 straipsnio 6 dalyje ir 93 straipsnyje nurodyti atvejai, taip pat bet kurio kito bylos nagrinėjimo Teisme etapo atvejai, kai iškyla informacijos atskleidimo klausimas.

2. Šis straipsnis taip pat taikomas, kai asmuo, paprašytas pateikti duomenis ar įrodymus, atsisako tai daryti arba perduoda šį klausimą valstybei, nes atskleidus informaciją būtų pakenkta tos valstybės nacionalinio saugumo interesams ir pati valstybė patvirtina mananti, kad atskleidus informaciją būtų pakenkta jos nacionalinio saugumo interesams.

3. Šis straipsnis nepažeidžia nei reikalavimų išsaugoti konfidencialumą pagal 54 straipsnio 3 dalies e ir f punktus, nei 73 straipsnio taikymo.

4. Jei valstybė sužino, kad kuriame nors bylos nagrinėjimo etape yra atskleidžiama ar gali būti atskleista jos turima informacija bei dokumentai, ir mano, kad dėl tokio atskleidimo bus pakenkta jos nacionalinio saugumo interesams, ji turi teisę prašyti išspręsti tą klausimą pagal šį straipsnį.

5. Jeigu valstybė mano, kad atskleidus informaciją bus pakenkta jos nacionalinio saugumo interesams, ji imasi visų pagrįstų priemonių ir, atsižvelgdama į situaciją, bendradarbiaudama su prokuroru, gynyba arba su Ikiteisminio tyrimo kolegija ar Teisminio nagrinėjimo kolegija, stengiasi išspręsti tą klausimą. Priemonės gali apimti:

a) prašymo pakeitimą ar patikslinimą;

b) Teismo sprendimą, ar pageidaujama informacija arba įrodymai yra svarbūs bylai, arba sprendimą, ar tie įrodymai, nors ir svarbūs, galėtų būti ar buvo gauti ne iš prašomosios valstybės, bet iš kito šaltinio;

c) informacijos ar įrodymų gavimą iš kito šaltinio arba kita forma;

d) susitarimą, kokiomis sąlygomis galima teikti pagalbą, be kita ko, numatyti teikti santraukas bei kitas tekstų redakcijas, nustatyti apribojimus tam tikros informacijos atskleidimui, atskleisti informaciją neviešame teismo posėdyje arba dalyvaujant tik vienai šaliai, arba imtis kitų Statute ir Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse leidžiamų apsaugos priemonių.

6. Kai ėmusis visų pagrįstų priemonių, kad šis klausimas būtų išspręstas bendradarbiaujant, valstybė vis vien mano, jog jokiais būdais nei sąlygomis informacija ar dokumentai negali būti pateikti ar atskleisti nepakenkiant jos nacionaliniams saugumo interesams, ji Teismui ar prokurorui praneša, dėl kokių konkrečių priežasčių ji taip nusprendė, jei tik toks pranešimas apie konkrečias priežastis nepažeidžia valstybės nacionalinio saugumo interesų.

7. Nusprendęs, kad įrodymai yra svarbūs ir būtini nustatant kaltinamojo kaltumą ar nekaltumą, Teismas gali imtis šių veiksmų:

a) jeigu informaciją ar dokumentą norima gauti pateikus prašymą bendradarbiauti pagal šio Statuto 9 dalį arba, esant šio straipsnio 2 dalyje nurodytoms aplinkybėms, valstybė atsisako tai padaryti remdamasi 93 straipsnio 4 dalyje numatytu pagrindu:

i) prieš priimdamas sprendimą pagal šio straipsnio 7 dalies a punkto ii papunktį, Teismas gali prašyti toliau konsultuotis, kad būtų aptarta, kokiais būdais valstybė pateiks duomenis, tarp jų, jei reikia, neviešame posėdyje ar posėdyje dalyvaujant tik vienai bylos šaliai;

ii) nusprendęs, kad prašymą gavusi valstybė, 93 straipsnio 4 dalyje nurodytais pagrindais atsisakiusi jį vykdyti, esant tokioms bylos aplinkybėms nesilaiko savo įsipareigojimų pagal šį Statutą, Teismas gali perduoti klausimą pagal 87 straipsnio 7 dalį, nurodydamas tokio savo sprendimo motyvus;

iii) Teismas gali kaltinamojo bylos nagrinėjimo Teisme metu padaryti išvadą, kad, atsižvelgiant į aplinkybes, faktas buvo ar nebuvo; arba

b) esant visoms kitoms aplinkybėms:

i) priimti nutartį dėl informacijos atskleidimo; arba
ii) jei tokios nutarties nepriima, kaltinamojo bylos nagrinėjimo Teisme metu padaryti išvadą, kad, atsižvelgiant į aplinkybes, faktas buvo arba jo nebuvo.

73 straipsnis
Trečiųjų šalių informacija arba dokumentai

Jeigu Teismas paprašo valstybės, Statuto Šalies, pateikti jos saugomą, turimą ar kontroliuojamą dokumentą arba informaciją, kuriuos jai konfidencialiai atskleidė valstybė, tarpvyriausybinė ar tarptautinė organizacija, ji, jei nori atskleisti tą dokumentą ar informaciją, stengiasi gauti kilmės valstybės – to dokumento ar informacijos turėtojos sutikimą. Jeigu ta kilmės valstybė yra Statuto Šalis, ji arba duoda sutikimą atskleisti dokumentą ar informaciją, arba imasi spręsti šį klausimą su Teismu pagal 72 straipsnio nuostatas. Jeigu kilmės valstybė nėra Statuto Šalis ir ji atsisako duoti sutikimą atskleisti dokumentą ar informaciją, prašomoji valstybė Teismui praneša, kad ji dėl anksčiau prisiimto įsipareigojimo kilmės valstybei saugoti konfidencialumą negali pateikti dokumento ar informacijos.

74 straipsnis
Reikalavimai nuosprendžiui

1. Visi Teisminio nagrinėjimo kolegijos teisėjai dalyvauja kiekviename bylos nagrinėjimo Teisme etape ir visuose Teismo pasitarimuose. Kiekvienu konkrečiu atveju Prezidiumas gali paskirti vieną ar kelis iš esančių pakaitinių teisėjų dalyvauti kiekviename teisminio nagrinėjimo etape ir pakeisti negalintį dalyvauti Teisminio nagrinėjimo kolegijos narį.
2. Teisminio nagrinėjimo kolegijos nuosprendis grindžiamas įrodymų ir viso nagrinėjimo Teisme įvertinimu. Nuosprendis grindžiamas tik kaltinimuose ir kaltinimų pakeitimuose pateiktais faktais bei aplinkybėmis. Nuosprendyje Teismas gali remtis tik teisminio nagrinėjimo metu pateiktais ir išnagrinėtais įrodymais.
3. Nuosprendį teisėjai stengiasi priimti bendru sutarimu; jei tai nepavyksta, nuosprendis priimamas teisėjų balsų dauguma.
4. Teisminio nagrinėjimo kolegijos pasitarimai yra slapti.
5. Surašomas nuosprendis ir jame išdėstoma išsami ir motyvuota Teisminio nagrinėjimo kolegijos nuomonė, pagrįsta įrodymais ir išvadomis. Teisminio nagrinėjimo kolegija priima vieną nuosprendį. Jeigu nėra bendro sutarimo, Teisminio nagrinėjimo kolegijos nuosprendyje pateikiama daugumos ir mažumos nuomonė. Po to nuosprendis arba jo santrauka paskelbiama viešame teismo posėdyje.

75 straipsnis
Žalos nukentėjusiesiems atlyginimas

1. Teismas nustato žalos atlyginimo nukentėjusiesiems, įskaitant restituciją, kompensaciją ir teisių atkūrimą, principus. Tuo remdamasis savo nuosprendyje Teismas gali arba paprašytas, arba, esant išimtinėms aplinkybėms, savo paties iniciatyva nustatyti nukentėjusiesiems padarytos ar juos liečiančios žalos, nuostolių ir sužalojimų mastą ir dydį bei išdėstyti, kokiais principais vadovaudamasis tai nustatė.
2. Teismas gali priimti nutartį, kurioje tiesiogiai nustatoma, kokio dydžio žalą, padarytą nukentėjusiajam ar jį liečiančią, atlygina nuteistasis, įskaitant restituciją, kompensaciją ir teisių atkūrimą.

Jei reikia, Teismas gali priimti nutartį, kad žala atlygintina per 79 straipsnyje numatytą Patikos fondą.

3. Prieš priimdamas nutartį pagal šį straipsnį, Teismas gali pasiūlyti išklausyti nuteistąjį, nukentėjusiuosius, kitus suinteresuotus asmenis ar valstybes arba jų atstovus ir atsižvelgti į jų pareiškimus.

4. Asmenį nuteisus už Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą, Teismas, vykdydamas savo įgaliojimus pagal šį straipsnį, gali spręsti, ar tam, kad būtų vykdoma nutartis, kurią jis gali priimti pagal šį straipsnį, reikia prašyti taikyti 93 straipsnio 1 dalyje numatytas priemones.

5. Valstybė, Statuto Šalis, nuosprendį pagal šį straipsnį vykdo taip, lyg šiam straipsniui būtų taikomos 109 straipsnio nuostatos.

6. Šis straipsnis nepažeidžia pagal nacionalinę ar tarptautinę teisę nukentėjusiųjų turimų teisių.

76 straipsnis
Bausmės skyrimas

1. Nuteisimo atveju Teisminio nagrinėjimo kolegija, atsižvelgusi į nuosprendžiui reikšmingus pateiktus įrodymus ir teisminio nagrinėjimo metu duotus paaiškinimus, sprendžia, kokią bausmę skirti.

2. Išskyrus atvejį, kai taikomas 65 straipsnis, ir iki pasibaigiant teisminiam nagrinėjimui Teisminio nagrinėjimo kolegija savo nuožiūra gali, o prokuroro ar kaltinamojo prašymu privalo, vadovaudamasi Proceso ir įrodinėjimo taisyklėmis, surengti papildomą posėdį ir išnagrinėti reikšmės nuosprendžiui turinčius papildomus įrodymus arba pareiškimus.

3. Tais atvejais, kai taikoma šio straipsnio 2 dalis, kiekvienas pagal 75 straipsnį padarytas pareiškimas nagrinėjamas 2 dalyje minimo papildomo posėdžio metu, o jei reikia – kito naujo posėdžio metu.

4. Nuosprendis skelbiamas viešai ir, jei įmanoma, dalyvaujant kaltinamajam.

7 DALIS. BAUSMĖS

77 straipsnis
Taikytinos bausmės

1. Asmeniui, nuteistam už šio Statuto 5 straipsnyje nurodytą nusikaltimą, Teismas, atsižvelgdamas į 110 straipsnį, gali skirti vieną iš šių bausmių:

a) laisvės atėmimą nustatytą skaičių metų, bet ne ilgiau kaip 30 metų; arba

b) laisvės atėmimą iki gyvos galvos, jei tai pateisinama labai sunkiu nusikaltimu ir nuteistojo asmenybe.

2. Be laisvės atėmimo, Teismas gali skirti:

a) baudą pagal Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatytus kriterijus;

b) tiesiogiai ar netiesiogiai dėl nusikalstamu būdu gautų pajamų, nuosavybės ir turto konfiskavimą nepažeidžiant trečiųjų šalių *bona fide* teisių.

78 straipsnis
Bausmės skyrimas

1. Skirdamas bausmę, Teismas pagal Proceso ir įrodinėjimo taisykles atsižvelgia į tokius veiksnius kaip nusikaltimo sunkumas ir nuteistojo asmenybė.

2. Skirdamas laisvės atėmimo bausmę, Teismas atima tą laiką, kurį asmuo Teismo nutartimi buvo suimtas. Teismas gali atimti ir kitą laiką, kurį asmuo buvo suimtas dėl nusikaltimą sąlygojusio elgesio.

3. Jei asmuo nuteisiamas daugiau nei už vieną nusikaltimą, Teismas skiria bausmę už kiekvieną nusikaltimą ir subendrintą bausmę, nurodančią visą laisvės atėmimo trukmę. Šis terminas yra ne trumpesnis už tą, kuris yra numatytas pačiame griežčiausiame atskirame

nuosprendyje, ir ne ilgesnis negu laisvės atėmimas 30 metų ar įkalinimas iki gyvos galvos pagal 77 straipsnio 1 dalies b punktą.

79 straipsnis
Patikos fondas

1. Valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja įsteigia Patikos fondą nukentėjusiems nuo Teismo jurisdikcijai priklausančių nusikaltimų asmenims ir jų šeimoms remti.

2. Teismas nutartimi gali įpareigoti pinigus ir kitą turtą, gautą iš baudų ar konfiskavimo, pervesti į Patikos fondą.

3. Patikos fondas valdomas laikantis valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos nustatytų kriterijų.

80 straipsnis
Nekliudymas taikyti nacionalinius įstatymus ir juose numatytas bausmes

Ši Statuto dalis nekliudo valstybėms taikyti jų nacionaliniuose įstatymuose numatytų bausmių ir valstybių įstatymų, nenumatančių šioje Statuto dalyje nurodytų bausmių.

8 DALIS. APELIACIJA IR NUOSPRENDŽIO PERŽIŪRĖJIMAS

81 straipsnis
Apkaltinamojo ar išteisinamojo nuosprendžio ar bausmės apskundimas

1. Pagal 74 straipsnį priimtas nuosprendis gali būti apskųstas Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatyta tvarka:

a) Apeliacinį skundą gali paduoti prokuroras šiais pagrindais:
   i) dėl proceso klaidos,
   ii) dėl faktinės klaidos, arba
   iii) dėl teisinės klaidos;

b) Apeliacinį skundą gali paduoti nuteistasis arba jo vardu – prokuroras šiais pagrindais:
   i) dėl proceso klaidos,
   ii) dėl faktinės klaidos,
   iii) dėl teisinės klaidos, arba
   iv) kitu pagrindu, turinčiu įtakos proceso ar nuosprendžio teisingumui ar patikimumui.

2. a) Pagal Proceso ir įrodinėjimo taisykles bausmę apskųsti gali prokuroras arba nuteistasis bausmės neproporcingumo nusikaltimui pagrindu;

b) jei Teismas, gavęs apeliacinį skundą dėl bausmės, mano, kad tam tikrais pagrindais visas nuosprendis ar jo dalis gali būti panaikintas, jis gali paprašyti prokuroro ar nuteistojo pagal 81 straipsnio 1 dalies a ir b punktus pateikti motyvus arba gali pagal 83 straipsnį priimti sprendimą dėl apkaltinamojo nuosprendžio;

c) tokia pat tvarka taikoma, jei Teismas, gavęs apeliacinį skundą tik dėl apkaltinamojo nuosprendžio, mano, kad yra pagrindai pagal šio straipsnio 2 dalies a punktą sušvelninti bausmę;

3. a) Jei Teisminio nagrinėjimo kolegija nenusprendžia kitaip, nuteistasis, kol yra nagrinėjamas apeliacinis skundas, laikomas suimtas;

b) jei nuteistasis laikomas suimtas ilgiau, nei turėtų būti kalinamas pagal jam paskirtos laisvės atėmimo bausmės terminą, jis paleidžiamas, išskyrus atvejį, kai jo išlaisvinimas priklauso nuo c punkte nurodytų sąlygų, nes ir prokuroras yra padavęs apeliacinį skundą;

c) paskelbus išteisinamąjį nuosprendį, kaltinamasis nedelsiant paleidžiamas, išskyrus:
   i) išimtinius atvejus, kai *inter alia* atsižvelgiant į realų pavojų, kad suimtasis gali pabėgti, kad jis yra kaltinamas padaręs sunkų nusikaltimą ir kad apeliacinis skundas gali būti patenkintas, prokuroro prašymu Teisminio nagrinėjimo kolegija gali palikti asmenį suimtą, iki bus išnagrinėtas apeliacinis skundas;

ii) pagal c punkto i papunktį priimtas Teisminio nagrinėjimo kolegijos sprendimas gali būti apskųstas pagal Proceso ir įrodinėjimo taisykles.

4. Pagal šio straipsnio 3 dalies a ir b punktus per apeliacinio skundo padavimo terminą ir tol, kol nagrinėjamas apeliacinis skundas, sprendimo arba nuosprendžio vykdymas yra atidedamas.

82 straipsnis
Kitų sprendimų apskundimas

1. Bet kuri bylos šalis pagal Proceso ir įrodinėjimo taisykles gali apskųsti bet kurį iš šių sprendimų:

a) sprendimą dėl jurisdikcijos ar bylos priimtinumo;

b) sprendimą paleisti ar nepaleisti iš suėmimo tiriamą arba baudžiamąja tvarka persekiojamą asmenį;

c) Ikiteisminio tyrimo kolegijos sprendimą veikti savo iniciatyva pagal 56 straipsnio 3 dalį;

d) sprendimą klausimu, galinčiu turėti įtakos teisingam ir operatyviam nagrinėjimui teisme arba to nagrinėjimo baigčiai, todėl, Ikiteisminio tyrimo kolegijos ar Teisminio nagrinėjimo kolegijos nuomone, Apeliacinei kolegijai neatidėliojant priėmus nutarimą galėtų būti gerokai paspartintas bylos nagrinėjimas.

2. Ikiteisminio tyrimo kolegijos sprendimą, priimtą pagal 57 straipsnio 3 dalies d punktą, Ikiteisminio tyrimo kolegijos leidimu gali apskųsti suinteresuota valstybė arba prokuroras. Apeliacinis skundas nagrinėjamas skubos tvarka.

3. Pats skundas savaime negali sustabdyti nuosprendžio vykdymo, jeigu Apeliacinė kolegija, gavusi prašymą, nepriima tokios nutarties pagal Proceso ir įrodinėjimo taisykles.

4. Nukentėjusiųjų atstovas pagal įstatymą, nuteistasis arba bona fide teisėtas turto savininkas, galintis nukentėti dėl pagal 75 straipsnį priimtos nutarties, kaip numatyta Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse, gali apskųsti nutartį dėl žalos atlyginimo.

83 straipsnis
Apeliacinis procesas

1. Vykstant procesui pagal 81 ir šį straipsnį, Apeliacinė kolegija turi visus Teisminio nagrinėjimo kolegijos įgaliojimus.

2. Jeigu Apeliacinė kolegija nustato, kad nagrinėjimas Teisme buvo neteisingas ir turėjo įtakos nuosprendžio ar bausmės patikimumui arba kad apskųstajam nuosprendžiui ar bausmei esminės įtakos turėjo faktinė, teisinė ar proceso klaida, kolegija gali:

a) panaikinti arba pakeisti nuosprendį ar bausmę; arba

b) perduoti bylą nagrinėti iš naujo naujos sudėties Teisminio nagrinėjimo kolegijai.

Tuo tikslu Apeliacinė kolegija gali perduoti faktinį klausimą spręsti ankstesniajai Teisminio nagrinėjimo kolegijai, kuri turi pranešti apie sprendimą arba pati Apeliacinė kolegija gali prašyti pateikti įrodymus, kad galėtų išspręsti klausimą. Kai nuosprendį ar bausmę apskundžia tik nuteistasis arba prokuroras to asmens vardu, nuosprendis negali būti pakeistas jo nenaudai.

3. Jeigu gavusi skundą dėl bausmės Apeliacinė kolegija nustato, kad bausmė yra neproporcinga nusikaltimui, ji pagal šio Statuto 7 dalį gali pakeisti bausmę.

4. Apeliacinė kolegija nutartį priima teisėjų balsų dauguma ir paskelbia jį viešame posėdyje. Nuosprendyje išdėstomi motyvai, kuriais grindžiamas nuosprendis. Jeigu Apeliacinė kolegija negali pasiekti bendro sutarimo, jos nuosprendyje išdėstoma daugumos ir mažumos nuomonė, o teisėjas gali pareikšti atskirąją ar kitą nuomonę teisės klausimu.

5. Apeliacinė kolegija gali paskelbti savo sprendimą ir nedalyvaujant išteisintajam ar nuteistajam.

84 straipsnis
Apkaltinamojo nuosprendžio ar bausmės peržiūrėjimas

1. Nuteistasis arba, jam mirus, jo sutuoktinis, vaikai, tėvai ar asmuo, buvęs gyvas nuteistojo mirties momentu, kuriam nuteistasis davė rašytinį pavedimą paduoti tokį pareiškimą, arba jo vardu prokuroras gali kreiptis į Apeliacinę kolegiją su prašymu peržiūrėti galutinį apkaltinamąjį nuosprendį arba bausmę šiais pagrindais:

a) buvo rasti nauji įrodymai:

i) kurių teisminio nagrinėjimo metu nebuvo ir tai nebuvo visiškai ar iš dalies susiję su pareiškimą paduodančia šalimi;

ii) kurie yra pakankamai svarbūs, ir jei į juos būtų buvę atsižvelgta bylą nagrinėjant Teisme, nuosprendis greičiausiai būtų buvęs kitoks;

b) nustatyta, kad lemiami įrodymai, į kuriuos buvo atsižvelgta bylą nagrinėjant Teisme ir kurie lemia apkaltinamąjį nuosprendį, buvo melagingi, padirbti ar suklastoti;

c) vienas ar daugiau teisėjų, dalyvavusių priimant apkaltinamąjį nuosprendį ar patvirtinant kaltinimus, padarė tokį rimtą tarnybinį ar kitą nusižengimą, kad pagal 46 straipsnį tas teisėjas ar tie teisėjai turėtų būti atleisti iš einamų pareigų.

2. Jeigu Apeliacinė kolegija apeliacinį skundą laiko nepagrįstu, ji atmeta jį. Jeigu ji mano, kad apeliacinis skundas yra pagrįstas, ji gali:

a) vėl sušaukti pirmąją Teisminio nagrinėjimo kolegiją;

b) sudaryti naują Teisminio nagrinėjimo kolegiją; arba

c) pati nagrinėti šį dalyką,

kad, išklausiusi bylos šalis Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatyta tvarka, priimtų sprendimą, ar nuosprendis turėtų būti peržiūrimas.

85 straipsnis
Žalos atlyginimas suimtajam ar nuteistajam

1. Bet koks neteisėtai sulaikytas ar suimtas asmuo turi teisę į jam padarytos žalos atlyginimą.

2. Kai galutiniu nuosprendžiu asmuo nuteisiamas už baudžiamąjį nusižengimą ir kai po to jo apkaltinamasis nuosprendis panaikinamas dėl to, kad nauji ar naujai paaiškėję faktai įtikinamai rodo, jog buvo nusižengta teisingumui, asmeniui, kuris buvo nubaustas dėl tokio nuteisimo, pagal įstatymą atlyginama žala, nebent įrodoma, kad jis visiškai ar iš dalies pats yra kaltas dėl nežinomo fakto neatskleidimo laiku.

3. Ypatingais atvejais, kai Teismas nustato, jog yra rimto pagrindo manyti, kad buvo smarkiai ir akivaizdžiai nusižengta teisingumui, jis gali, vadovaudamasis Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatytais kriterijais, savo nuožiūra priteisti žalos atlyginimą asmeniui, kuris buvo paleistas iš įkalinimo priėmus galutinį išteisinamąjį nuosprendį arba nutraukus bylos nagrinėjimą.

9 DALIS. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS IR TEISMINĖ PAGALBA

86 straipsnis
Bendras įpareigojimas bendradarbiauti

Vadovaudamosi šio Statuto nuostatomis, valstybės, Statuto Šalys, visokeriopai bendradarbiauja su Teismu jam tiriant ir baudžiamąja tvarka persekiojant jo jurisdikcijai priklausančius nusikaltimus.

87 straipsnis
Prašymai bendradarbiauti: bendrosios nuostatos

1. a) Teismas turi įgaliojimus valstybėms, Statuto Šalims, teikti prašymus bendradarbiauti. Prašymai siunčiami diplomatiniais arba kitais atitinkamais kanalais, kuriuos numato kiekviena valstybė, Statuto Šalis, ratifikuodama Statutą, jį priimdama, jam pritardama ar prisijungdama prie jo.

Vėliau kiekviena valstybė, Statuto Šalis, Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse numatyta tvarka gali keisti tuos kanalus.

b) Jei reikia, nepažeidžiant a punkto nuostatų, prašymai gali būti siunčiami per Tarptautinę kriminalinės policijos organizaciją arba atitinkamą kitą regioninę organizaciją.

2. Prašymai bendradarbiauti ir prašymą pagrindžiantys dokumentai turi būti surašomi prašomosios valstybės valstybine kalba arba viena iš Teismo darbo kalbų, tos valstybės pasirinktų ratifikuojant Statutą, jį priimant, jam pritariant ar prisijungiant prie jo, arba prie jų pridedamas vertimas į vieną iš šių kalbų.

Vėliau pasirinktoji kalba gali būti pakeista Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatyta tvarka.

3. Prašymą gavusi valstybė laiko paslaptyje prašymą bendradarbiauti ir bet kokius jį pagrindžiančius dokumentus ir atskleidžia juos tik tiek, kiek yra būtina prašymui patenkinti.

4. Siųsdamas prašymą suteikti pagalbą pagal šią Statuto dalį, Teismas gali imtis tokių priemonių, tarp jų ir informacijos apsaugos, kokių reikia nukentėjusiųjų, galimų liudytojų ir jų šeimų saugumui, fizinei ir psichologinei gerovei užtikrinti. Teismas gali paprašyti, kad pagal šią Statuto dalį jam teikiama informacija būtų perduodama ir tvarkoma taip, kad būtų užtikrinta nukentėjusiųjų, galimų liudytojų ir jų šeimų saugumas, fizinė ir psichologinė gerovė.

5. a) Teismas gali prašyti bet kurios kitos valstybės, ne Statuto Šalies, suteikti pagalbą pagal šią Statuto dalį, sudaręs su tokia valstybe ad hoc susitarimą ar susitarimą ar kitais tinkamais pagrindais.

b) Jeigu valstybė, ne Statuto Šalis, sudariusi su Teismu ad hoc susitarimą ar susitarimą, nepatenkina prašymų pagal tuos susitarimus, Teismas apie tai gali pranešti valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjai arba, jei bylą Teismui perdavė Saugumo Taryba, – Saugumo Tarybai.

6. Teismas gali bet kokios tarpvyriausybinės organizacijos prašyti pateikti jam informaciją ar dokumentus. Teismas taip pat gali prašyti bendradarbiauti ir pagalbą teikti ir kitokiomis formomis, dėl kurių su tokia organizacija gali būti susitaręs arba kurios atitinka jos kompetenciją ir įgaliojimus.

7. Jeigu valstybė, Statuto Šalis, pažeisdama šio Statuto nuostatas, nepatenkina prašymo bendradarbiauti su Teismu ir taip neleidžia Teismui vykdyti šiame Statute numatytų funkcijų ir įgaliojimų, Teismas gali tai konstatuoti ir kreiptis į valstybių, Statuto Šalių, Asamblėją arba, jeigu bylą Teismui perdavė Saugumo Taryba, – į Saugumo Tarybą.

88 straipsnis
Nacionalinėje teisėje numatyta tvarka

Valstybės, Statuto Šalys, užtikrina, kad jų nacionalinėje teisėje būtų nustatyta, kokia tvarka turi būti bendradarbiaujama visomis šioje Statuto dalyje numatytomis formomis.

89 straipsnis
Asmenų perdavimas teismui

1. Prašymą suimti ir perduoti asmenį bei prašymą pagrindžiančią medžiagą, kaip numatyta 91 straipsnyje, Teismas gali siųsti bet kuriai valstybei, kurios teritorijoje tas asmuo gali būti surastas, ir prašyti tą valstybę bendradarbiauti suimant ir perduodant jam tą asmenį. Valstybės, Statuto Šalys, pagal šios Statuto dalies nuostatas ir jų nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka vykdo suėmimo ir perdavimo prašymus.

2. Jeigu prašomas perduoti asmuo, remdamasis 20 straipsnyje numatytu *ne bis in idem* principu, nacionaliniame teisme ginčija šį prašymą, prašomoji valstybė nedelsdama konsultuojasi

su Teismu, kad sužinotų, ar yra priimta atitinkama nutartis dėl bylos priimtinumo Teismui. Jeigu byla yra priimtina Teismui, prašomoji valstybė pradeda jį vykdyti. Jeigu nutartis dėl bylos priimtinumo dar nėra priimta, prašomoji valstybė gali atidėti prašymo perduoti asmenį vykdymą, kol Teismas priims sprendimą dėl bylos priimtinumo.

3. a) Valstybė, Statuto Šalis, pagal savo proceso teisę leidžia per savo teritoriją gabenti Teismui kitos valstybės perduotą asmenį, išskyrus atvejus, kai dėl tokio gabenimo per tos valstybės teritoriją gali būti kliudoma perdavimui ar jis užsitęstų;

b) Teismo prašymas leisti asmenį gabenti pateikiamas 87 straipsnyje numatyta tvarka. Prašyme leisti gabenti asmenį nurodoma:

i) gabenamo asmens aprašymas;

ii) trumpas bylos faktų išdėstymas ir teisinis jų apibūdinimas;

iii) suėmimo ir perdavimo orderis;

c) gabenamas asmuo visą kelionės laiką yra suimtas;

d) jei asmuo gabenamas orlaiviu, kuris tranzito valstybės teritorijoje neturi nusileisti, nereikia jokio leidimo;

e) jeigu orlaivis yra priverstas nusileisti tranzito valstybės teritorijoje, ta valstybė gali pareikalauti Teismo prašymo gabenti tą asmenį per jos teritoriją, kaip numatyta b punkte. Valstybė, per kurios teritoriją gabenamas asmuo, jį sulaiko, kol bus gautas prašymas leisti gabenti asmenį per jos teritoriją ir kol asmuo bus išgabentas iš jos teritorijos, bet šiame punkte numatytas sulaikymas negali trukti ilgiau nei 96 valandas nuo priverstinio orlaivio nusileidimo, jei per tą laiką negaunamas prašymas.

4. Jeigu asmeniui, kurį prašoma perduoti, yra iškelta byla arba asmuo atlieka bausmę prašomojoje valstybėje už kitą nusikaltimą, ne tą, dėl kurio yra prašoma jį perduoti Teismui, prašomoji valstybė, nutarusi vykdyti prašymą, tariasi su Teismu.

90 straipsnis
Keli prašymai

1. Jei valstybė, Statuto Šalis, gavusi Teismo prašymą perduoti jam asmenį pagal 89 straipsnį, gauna ir kitos valstybės prašymą išduoti tą asmenį dėl veikos, kuri yra pagrindas to nusikaltimo, dėl kurio jį perduoti prašo ir Teismas, ji tai praneša Teismui ir prašančiajai valstybei.

2. Kai prašančioji valstybė yra Statuto Šalis, prašomoji valstybė pirmenybę teikia Teismo prašymui, jei:

a) Teismas pagal 18 ir 19 straipsnius priėmė sprendimą, kad byla, dėl kurios prašoma perduoti asmenį, yra priimtina, o savo sprendime atsižvelgia į prašančiosios valstybės atliktą tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą dėl prašymo išduoti asmenį; arba

b) gavęs šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pranešimą iš prašomosios valstybės, Teismas priima a punkte nurodytą sprendimą.

3. Jeigu Teismas nėra priėmęs 2 dalies a punkte nurodyto sprendimo, prašomoji valstybė, laukdama, kol Teismas priims 2 dalies b punkte nurodytą sprendimą, gali savo nuožiūra pradėti nagrinėti prašančiosios valstybės prašymą išduoti asmenį, tačiau asmens neišduoda tol, kol Teismas nepriima sprendimo, jog byla yra nepriimtina. Tokį sprendimą Teismas priima skubos tvarka.

4. Jeigu prašančioji valstybė nėra Statuto Šalis, prašomoji valstybė, neturinti tarptautinio įsipareigojimo išduoti asmenį prašančiajai valstybei, pirmenybę teikia Teismo prašymui perduoti asmenį, jei Teismas yra nusprendęs, kad byla priimtina.

5. Jeigu šio straipsnio 4 dalyje nurodytu atveju Teismas bylą pripažįsta nepriimtina, prašomoji valstybė gali savo nuožiūra pradėti nagrinėti prašančios išduoti asmenį valstybės prašymą.

6. Tais atvejais, kai yra taikoma šio straipsnio 4 dalis, išskyrus atvejį, kai prašomoji valstybė turi tarptautinį įsipareigojimą išduoti asmenį prašančiajai valstybei, kuri nėra Statuto Šalis, prašomoji valstybė sprendžia, ar asmenį perduoti Teismui, ar jį išduoti prašančiajai valstybei.

Priimdama šį sprendimą, prašomoji valstybė atsižvelgia į visus svarbius veiksnius, tarp jų ir į šiuos:

a) prašymų datas;

b) prašančiosios valstybės interesus, kartu, jei reikia, į tai, ar nusikaltimas buvo padarytas jos teritorijoje, taip pat į nukentėjusiųjų ir į prašomo išduoti asmens pilietybę;

c) galimybę, kad prašančioji valstybė vėliau perduos asmenį Teismui.

7. Jei gavusi Teismo prašymą perduoti asmenį valstybė, Statuto Šalis, gauna ir kurios kitos valstybės prašymą išduoti tą patį asmenį už veiką, nesančią pagrindu nusikaltimo, dėl kurio Teismas prašo jį perduoti:

a) prašomoji valstybė, jeigu ji neturi tarptautinio įpareigojimo išduoti asmenį prašančiajai valstybei, pirmenybę teikia Teismo prašymui;

b) jei prašomoji valstybė turi galiojantį tarptautinį įsipareigojimą išduoti asmenį prašančiajai valstybei, ji sprendžia, ar perduoti asmenį Teismui, ar išduoti jį prašančiajai valstybei. Priimdama sprendimą, prašomoji valstybė įvertina visus svarbius, tačiau ne vien šio straipsnio 6 dalyje nurodytus veiksnius; ypač atsižvelgia į tiriamosios asmens veikos pobūdį ir pavojingumą.

8. Jeigu gavęs šiame straipsnyje minimą pranešimą Teismas nusprendžia, kad byla yra nepriimtina, o prašančiosios valstybės prašymą išduoti asmenį atsisakoma vykdyti, prašomoji valstybė praneša Teismui apie šį sprendimą.

91 straipsnis
Prašymo suimti ir perduoti asmenį turinys

1. Prašymas suimti ir perduoti asmenį pateikiamas raštu. Ypatingos skubos atvejais prašymą galima perduoti bet kokiu būdu, kuriuo galima pristatyti rašytinį dokumentą, jeigu prašymas patvirtinamas 87 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu kanalu.

2. Jei prašoma suimti ir perduoti asmenį, kuriam pagal 58 straipsnį suėmimo orderį išdavė Ikiteisminio tyrimo kolegija, prašyme nurodoma arba prie jo pridedama:

a) duomenys apie prašomą perduoti asmenį, leidžiantys nustatyti jo tapatybę, ir duomenys apie galimą jo buvimo vietą;

b) suėmimo orderio kopija;

c) dokumentai, pareiškimai arba duomenys, kurių gali prireikti prašomojoje valstybėje laikantis asmens perdavimo tvarkos reikalavimų, jei tik tie reikalavimai nėra sudėtingesni negu tie, kurie išdavimo prašymams taikomi pagal prašomosios valstybės ir kitų valstybių sutartis ar susitarimus; pageidautina, kad jie, turint omenyje ypatingą Teismo pobūdį, būtų mažiau sudėtingi.

3. Jei prašoma suimti ir perduoti asmenį, kuris jau yra nuteistas, prašyme nurodoma arba prie jo pridedama:

a) to asmens suėmimo orderio kopija;

b) apkaltinamojo nuosprendžio kopija;

c) duomenys, patvirtinantys, kad asmuo, kurį prašoma perduoti, yra tas, kuris nurodytas apkaltinamajame nuosprendyje;

d) jeigu asmeniui, kurį prašoma perduoti, yra paskirta bausmė, – bausmės skyrimo nuosprendžio kopija, o jei jam buvo skirta laisvės atėmimo bausmė, – dokumentas apie kalinimo įstaigoje išbūtą laiką ir apie dar likusį būti laiką.

4. Teismo prašymu valstybė, Statuto Šalis, konsultuojasi su Teismu bendraisiais arba konkrečiais klausimais dėl bet kokių jos nacionalinėje teisėje nustatytų reikalavimų, kurie gali būti taikomi pagal šio straipsnio 2 dalies c punktą. Konsultacijų metu valstybė, Statuto Šalis, supažindina Teismą su specifiniais savo nacionalinės teisės reikalavimais.

92 straipsnis
Laikinas suėmimas

1. Ypatingos skubos atvejais Teismas gali prašyti laikinai suimti prašomą perduoti asmenį, kol bus įteiktas prašymas perduoti asmenį ir jį pagrindžiantys dokumentai, kaip numatyta 91 straipsnyje.

2. Prašymas laikinai suimti asmenį perduodamas bet kuriuo būdu, kuriuo galima pristatyti rašytinį dokumentą, ir jame nurodoma:

a) duomenys apie prašomą perduoti asmenį, leidžiančius nustatyti asmens tapatybę, ir duomenys apie galimą jo buvimo vietą;

b) glaustą informaciją apie nusikaltimus, dėl kurių norima asmenį suimti, ir glaustas faktų, kurie, manoma, kad sudaro tuos nusikaltimus, aprašymas ir, jei įmanoma, nusikaltimo padarymo vieta ir laikas;

c) patvirtinimas, kad yra suėmimo orderis ar apkaltinamasis nuosprendis asmeniui, kurį prašoma suimti;

d) patvirtinimas, kad prašymas perduoti asmenį bus įteiktas vėliau.

3. Laikinai suimtas asmuo gali būti paleistas, jeigu prašomoji valstybė per Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatytą terminą nėra gavusi prašymo perduoti asmenį ir jį pagrindžiančių dokumentų, kaip nurodyta 91 straipsnyje. Tačiau asmuo gali sutikti dar nesibaigus tam terminui būti perduotas Teismui, jeigu tai numato prašomosios valstybės įstatymai. Tokiu atveju prašomoji valstybė kaip galima greičiau perduoda asmenį Teismui.

4. Asmens paleidimas, numatytas šio straipsnio 3 dalyje, netrukdo vėliau suimti jį ir perduoti Teismui, jeigu prašymas jį perduoti ir jį pagrindžiantys dokumentai įteikiami vėliau.

93 straipsnis
Kitos bendradarbiavimo formos

1. Vadovaudamosi šios Statuto dalies nuostatomis ir savo nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka valstybės, Statuto Šalys, vykdo Teismo prašymus teikti šią pagalbą atliekant tyrimą ar vykdant baudžiamąjį persekiojimą:

a) nustatyti asmenų tapatybę, šių asmenų arba daiktų buvimo vietą;

b) paimti įrodymus, tarp jų ir parodymus prisiekus, pateikti įrodymus, tarp jų – ekspertų išvadas ir Teismui reikalingas ataskaitas;

c) apklausti tiriamą arba baudžiamąja tvarka persekiojamą asmenį;

d) įteikti dokumentus, įskaitant teisminius dokumentus;

e) padėti asmenims savanoriškai atvykti į Teismą kaip liudytojams ar ekspertams;

f) laikinai perduoti asmenis, kaip numatyta šio straipsnio 7 dalyje;

g) atlikti vietovės arba vietos apžiūrą, įskaitant ekshumaciją arba laidojimo vietų apžiūrą;

h) atlikti kratas ir poėmius;

i) pateikti protokolus ir dokumentus, tarp jų – oficialius protokolus ir dokumentus;

j) užtikrinti nukentėjusiųjų ir liudytojų apsaugą ir įrodymų išsaugojimą;

k) nustatyti, surasti ir įšaldyti arba areštuoti lėšas, nuosavybę, turtą ir nusikaltimui padaryti naudotą turtą, kad būtų galima jį konfiskuoti nepažeidžiant *bona fide* trečiųjų šalių teisių;

l) bet kokią kitą pagalbą, kurios nedraudžia prašomosios valstybės teisė, kad būtų palengvintas Teismo jurisdikcijai priklausančių nusikaltimų tyrimas ir persekiojimas baudžiamąja tvarka.

2. Teismas turi įgaliojimus suteikti į Teismą atvykusiam liudytojui ar ekspertui garantijas, kad Teismas dėl kokios nors veikos ar neveikimo, padarytų prieš išvykstant į Teismą iš prašomosios valstybės, jo nepersekios, nesulaikys ar kaip kitaip neapribos jo asmeninės laisvės.

3. Jeigu prašomojoje valstybėje dėl kokio nors bendrai taikomo pagrindinio teisės principo yra draudžiama teikti kokią nors konkrečią pagal 1 dalį pateiktame prašyme nurodytos rūšies pagalbą, prašomoji valstybė dėl to nedelsdama konsultuojasi su Teismu ir bando išspręsti šį klausimą.

Konsultuojantis reikėtų atsižvelgti į tai, ar nėra galimybės teikti pagalbą kitokiu būdu arba su tam tikromis sąlygomis. Jei pasikonsultavus nepavyksta išspręsti klausimo, Teismas atitinkamai pakeičia prašymą.

4. Pagal 72 straipsnį valstybė, Statuto Šalis, gali atsisakyti tenkinti visą prašymą suteikti pagalbą arba dalį prašymo, tik kai yra prašoma pateikti su valstybės nacionaliniu saugumu susijusius dokumentus arba atskleisti tokius įrodymus.

5. Prieš atsisakydama patenkinti pagalbos prašymą taip, kaip numatyta šio straipsnio 1 dalies 1 punkte, prašomoji valstybė apsvarsto, ar pagalba gali būti teikiama nustačius tam tikras sąlygas, ar ji gali būti teikiama vėliau arba kitokiu būdu, su sąlyga, kad jeigu Teismas ar prokuroras sutinka gauti pagalbą su tam tikromis sąlygomis, Teismas ir prokuroras jų laikysis.

6. Jeigu pagalbos prašymą atsisakoma patenkinti, prašomoji valstybė, Statuto Šalis, nedelsdama Teismui arba prokurorui praneša tokio atsisakymo motyvus.

7. a) Teismas gali prašyti laikinai perduoti suimtą asmenį, kad būtų galima nustatyti jo tapatybę arba gauti parodymus ar kitą pagalbą. Asmuo gali būti perduotas, jei laikomasi šių sąlygų:

i) asmuo savo noru ir žinodamas, kokios bus pasekmės, sutinka būti perduotas;

ii) prašomoji valstybė sutinka tam tikromis jos ir Teismo sutartomis sąlygomis perduoti asmenį;

b) perduodamas asmuo lieka suimtas. Pasiekus tikslus, dėl kurių asmuo buvo perduotas, Teismas nedelsdamas grąžina asmenį prašomajai valstybei.

8. a) Teismas užtikrina dokumentų ir informacijos slaptumą, išskyrus atvejus, kai jie yra reikalingi prašyme nurodytam tyrimui ir bylos nagrinėjimui;

b) prašomoji valstybė, jei reikia, konfidencialiai persiunčia dokumentus ir informaciją prokurorui. Prokuroras gali juos panaudoti tik tam, kad gautų naujų įrodymų;

c) prašomoji valstybė savo iniciatyva arba prokuroro prašymu vėliau gali sutikti paskelbti tokius dokumentus ir informaciją. Tada jie gali būti Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatyta tvarka pagal šio Statuto 5 ir 6 dalis panaudoti kaip įrodymai.

9. a) i) Jeigu valstybė, Statuto Šalis, gauna konkuruojančius prašymus iš Teismo ir pagal tarptautinį įsipareigojimą – iš kitos valstybės, išskyrus prašymus perduoti ar išduoti asmenį, valstybė, Statuto Šalis, pasitarusi su Teismu ir kita valstybe, stengiasi patenkinti abu prašymus, jei reikia, atidėdama jų patenkinimą arba vienam ar kitam nustatydama sąlygas;

ii) jeigu to nepavyksta padaryti, prašymai nagrinėjami vadovaujantis 90 straipsnyje nustatytais principais;

b) tačiau jeigu Teismo prašymas yra dėl informacijos, turto ar asmenų, pagal tarptautinį susitarimą kontroliuojamų trečiosios valstybės arba tarptautinės organizacijos, Teismui apie tai praneša prašomosios valstybės ir Teismas savo prašymą siunčia trečiajai valstybei arba tarptautinei organizacijai.

10. a) Teismas gali bendradarbiauti bei teikti pagalbą valstybei, Statuto šaliai, tiriančiai arba nagrinėjančiai bylą dėl veikos, kuri atitinka Teismo jurisdikcijai priklausantį nusikaltimą, arba kuri pagal prašomosios valstybės įstatymus yra sunkus nusikaltimas;

b) i) a punkte numatyta pagalba *inter alia* apima:

a. pareiškimų, dokumentų ir kitokio pobūdžio Teismo atlikto tyrimo ar nagrinėjimo Teisme metu gautų įrodymų siuntimą;

b. asmens, suimto pagal Teismo suėmimo orderį, apklausą;

ii) tuo atveju, kai teikiama b punkto i papunkčio a dalyje nurodyta pagalba:

a. jei dokumentai ar kitokio pobūdžio įrodymai buvo gauti su valstybės pagalba, jų siuntimui reikalingas tos valstybės sutikimas;

b. jei pareiškimus, dokumentus ar kitokio pobūdžio įrodymus pateikė liudytojas ar ekspertas, jie siunčiami pagal 68 straipsnio nuostatas;

c) šioje straipsnio dalyje nurodytoms sąlygoms Teismas gali pagal ją patenkinti valstybės, kuri nėra Statuto Šalis, pagalbos prašymą.

94 straipsnis
Prašymo vykdymo atidėjimas dėl vykstančio tyrimo ar bylos nagrinėjimo

1. Jeigu prašymo vykdymas nedelsiant sutrukdytų vykstančiam su prašymu nesusijusios bylos tyrimui ar teisminiam nagrinėjimui, prašomoji valstybė gali su Teismu suderintam laikui atidėti prašymo vykdymą. Tačiau atidedama ne ilgesniam laikui nei reikia, kad prašomojoje valstybėje būtų baigtas atitinkamas tyrimas ar teisminis nagrinėjimas. Prieš nuspręsdama atidėti prašymo vykdymą, prašomoji valstybė turėtų apsvarstyti, ar pagalba negalėtų būti suteikta nedelsiant, nustačius tam tikras sąlygas.

2. Jeigu pagal šio straipsnio 1 dalį priimamas sprendimas atidėti prašymo vykdymą, prokuroras vis dėlto gali imtis priemonių įrodymams išsaugoti pagal 93 straipsnio 1 dalies j punktą.

95 straipsnis
Prašymo vykdymo atidėjimas dėl bylos priimtinumo ginčijimo

Kai Teismas pagal 18 ir 19 straipsnius svarsto ginčijamą bylos priimtinumą, prašomoji valstybė gali pagal šią Statuto dalį atidėti jo vykdymą tol, kol Teismas priims sprendimą, jeigu Teismas nepriėmė konkrečios nutarties, kad prokuroras gali toliau rinkti įrodymus pagal 18 ir 19 straipsnį.

96 straipsnis
Kitokio pobūdžio pagalbos prašymo pagal 93 straipsnį turinys

1. 93 straipsnyje numatytas kitokio pobūdžio pagalbos prašymas pateikiamas raštu. Ypatingos skubos atvejais prašymą galima perduoti bet kokiu būdu, kuriuo galima pristatyti rašytinį dokumentą, jeigu prašymas patvirtinamas 87 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu kanalu.

2. Prašyme nurodoma arba prie jo pridedama:

a) glaustas prašymo tikslo ir prašomos pagalbos aprašymas nurodant prašymo teisinį pagrindą ir motyvus;

b) kuo išsamesnė informacija apie ieškomo asmens buvimo vietą ar tapatybės nustatymą ir apie ieškomą vietą arba vietą, kurią reikia nustatyti, kad norima pagalba būtų suteikta;

c) glaustas pagrindinių faktų, kuriais prašymas yra grindžiamas, aprašymas;

d) taikytinos tvarkos arba reikalavimų pagrindimas ir detalus jų aprašymas;

e) informacija, kurios gali prireikti vykdant prašymą pagal prašomosios valstybės teisę;

f) visa kita informacija, reikalinga kad būtų galima teikti prašomą pagalbą.

3. Teismo prašymu valstybė, Statuto Šalis, konsultuojasi su Teismu bendraisiais arba konkrečiais klausimais dėl bet kokių jos nacionalinėje teisėje nustatytų reikalavimų, kurie gali būti taikomi pagal šio straipsnio 2 dalies e punktą. Konsultacijų metu valstybė, Statuto Šalis, supažindina Teismą su specifiniais savo nacionalinės teisės reikalavimais.

4. Šio straipsnio nuostatos prireikus taip pat taikomos prašymui suteikti Teismo pagalbą.

97 straipsnis
Konsultacijos

Jei pagal šią Statuto dalį prašomoji valstybė, Statuto Šalis, nustato, kad kyla problemų, galinčių kliudyti vykdyti prašymą arba neleisti jo įvykdyti, ji nedelsdama konsultuojasi su Teismu, kad tai išspręstų. Problemos *inter alia* gali būti tokios:

a) prašymui vykdyti nepakanka informacijos;

b) kai prašoma perduoti asmenį Teismui – tai, kad, nepaisant visų pastangų, negalima nustatyti ieškomo asmens buvimo vietos arba kad atliekant tyrimą buvo nustatyta, jog asmuo, esantis prašomojoje valstybėje, tikrai yra ne orderyje nurodytas asmuo; arba

c) vykdydama tokios formos prašymą prašomoji valstybė turėtų pažeisti anksčiau pagal sutartį su kita valstybe prisiimtą įsipareigojimą.

98 straipsnis
Bendradarbiavimas dėl imuniteto atsisakymo ir sutikimo būti perduotam

1. Teismas negali kreiptis su prašymu perduoti asmenį ar suteikti pagalbą, dėl kurio prašymą gavusi valstybė turėtų nesilaikyti savo įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę valstybės, diplomatinio asmens imuniteto ar trečiosios valstybės turto neliečiamumo klausimu, jeigu prieš tai Teismas negauna trečiosios valstybės sutikimo atsisakyti imuniteto.

2. Teismas negali kreiptis su prašymu perduoti asmenį, dėl kurio prašomoji valstybė turėtų nesilaikyti savo įsipareigojimų pagal tarptautines sutartis, kuriose numatyta, kad perduodant tos valstybės asmenį Teismui reikia gauti siunčiančiosios valstybės sutikimą, jeigu prieš tai Teismas negauna siunčiančiosios valstybės sutikimo perduoti asmenį.

99 straipsnis
Prašymų pagal 93 ir 96 straipsnį vykdymas

1. Pagalbos prašymai vykdomi prašomosios valstybės teisėje nustatyta tvarka ir, jei įstatymai nedraudžia, taip, kaip nurodyta prašyme, laikantis ten pageidaujamos tvarkos arba leidžiant prašyme nurodytiems asmenims dalyvauti ir padėti vykdant prašymą.

2. Esant ypatingos skubos prašymui, prašomi pateikti dokumentai ir įrodymai Teismo prašymu siunčiami nedelsiant.

3. Prašomosios valstybės atsakymai siunčiami originalo kalba ir forma.

4. Nepažeidžiant kitų šios Statuto dalies straipsnių, jei to reikia, kad sėkmingai būtų įvykdytas prašymas, kuriam nereikia jokių priverstinių priemonių, tarp jų – tokių kaip asmens apklausa ar savanoriškas parodymų davimas nedalyvaujant prašomosios valstybės, Statuto Šalies pareigūnams, jei tai būtina norint įvykdyti prašymą, ir viešo objekto arba viešos vietos apžiūra jų nepažeidžiant, tokį prašymą tiesiogiai valstybės teritorijoje prokuroras gali vykdyti taip:

a) kai prašomoji valstybė, Statuto Šalis, yra valstybė, kurios teritorijoje buvo padarytas įtariamas nusikaltimas, ir kai pagal 18 arba 19 straipsnį buvo priimtas sprendimas dėl bylos priimtinumo, prokuroras, pasikonsultavęs su prašomąja valstybe, Statuto Šalimi, gali tiesiogiai vykdyti tokį prašymą;

b) kitais atvejais prokuroras gali vykdyti tokį prašymą pasikonsultavęs su prašomąja valstybe, Statuto Šalimi, ir atsižvelgęs į tos Šalies iškeltas pagrįstas sąlygas ar rūpimus klausimus. Jei prašomajai valstybei, Statuto Šaliai, dėl prašymo vykdymo pagal šį punktą iškyla kokių nors problemų, ji nedelsdama su Teismu konsultuojasi, kaip jas išspręsti.

5. Nuostatos, kurios leidžia Teismo pagal 72 straipsnį išklausytam arba apklaustam asmeniui pasinaudoti apribojimais, neleidžiančiais atskleisti konfidencialios, su nacionaliniu saugumu susijusios informacijos, taip pat taikomos vykdant pagalbos prašymus pagal šį straipsnį.

100 straipsnis
Išlaidos

1. Įprastas su prašymų vykdymu susijusias išlaidas prašomosios valstybės teritorijoje padengia ta valstybė, išskyrus šiuos atvejus, kai išlaidas padengia Teismas:

a) liudytojų ir ekspertų kelionės išlaidas ir išlaidas, susijusias su jų saugumu bei suimtų asmenų perdavimu pagal 93 straipsnį;

b) vertimo raštu bei žodžiu ir stenogramų darymo išlaidas;

c) teisėjų, prokuroro, prokuroro pavaduotojų, sekretoriaus, sekretoriaus pavaduotojo ir bet kurio Teismo padalinio darbuotojų kelionės ir pragyvenimo išlaidas;

d) išlaidas dėl Teismo paprašytų pateikti ekspertų nuomonės ir išvadų;

e) asmenį suėmusios valstybės išlaidas, patirtas dėl perduodamo Teismui asmens gabenimo;

f) nenumatytas, po konsultacijų atsiradusias prašymo vykdymo išlaidas.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos prireikus taikomos valstybių, Statuto Šalių, prašymams Teismui. Tuo atveju įprastas su prašymu susijusias išlaidas padengia Teismas.

101 straipsnis
Išimties taisyklė

1. Pagal šį Statutą Teismui perduoto asmens atžvilgiu nevykdomas baudžiamasis persekiojimas, jis nebaudžiamas ar nesulaikomas už veiką, padarytą prieš jį perduodant, išskyrus veiką ar veikas, sudarančias nusikaltimų, dėl kurių asmuo buvo perduotas, pagrindą.

2. Teismas gali paprašyti, kad Teismui asmenį perdavusi valstybė atsisakytų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų reikalavimų, o jei reikia, Teismas gali pagal 91 straipsnį pateikti papildomą informaciją. Valstybės, Statuto Šalys, turi įgaliojimus pareikšti Teismui atsisakančios minėtų reikalavimų ir turėtų taip daryti.

102 straipsnis
Vartojamos sąvokos

1. Šiame Statute:

a) „perdavimas“ yra tada, kai valstybė pagal šį Statutą pristato asmenį Teismui;

b) „išdavimas“ (ekstradicija) yra tada, kai viena valstybė pagal sutartį, konvenciją ar nacionalinius teisės aktus pristato asmenį kitai valstybei.

10 DALIS. VYKDYMAS

103 straipsnis
Valstybių vaidmuo vykdant laisvės atėmimo bausmes

1. a) Laisvės atėmimo bausmė yra atliekama valstybėje, kurią Teismas paskiria iš sutikimą priimti nuteistuosius pareiškusių valstybių sąrašo;

b) pareikšdama sutikimą priimti nuteistuosius, valstybė gali numatyti sąlygas, kurioms pritaria Teismas ir kurios atitinka šią Statuto dalį;

c) konkrečiu atveju paskirta valstybė Teismui praneša, ar jai priimtinas Teismo pasirinkimas.

2. a) Vykdysianti bausmę valstybė Teismui praneša apie aplinkybes, iš jų – ir apie šio straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų vykdymą, kurios galėtų turėti lemiamą įtaką laisvės atėmimo sąlygoms ir trukmei. Apie tokias žinomas ar numatomas aplinkybes Teismui pranešama ne vėliau kaip prieš 45 dienas. Per tą laiką vykdysianti bausmę valstybė nesiima jokių veiksmų, galinčių pažeisti jos įsipareigojimus pagal 110 straipsnį;

b) jei Teismas negali sutikti su šios straipsnio dalies a punkte minimomis sąlygomis, jis apie tai praneša vykdysiančiai bausmę valstybei ir imasi veiksmų 104 straipsnio 1 dalyje numatyta tvarka.

3. Savo nuožiūra paskirdamas valstybę pagal šio straipsnio 1 dalį, Teismas atsižvelgia į:

a) principą, kad valstybės, Statuto Šalys, kaip numatyta Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse, vadovaudamosi teisingo pasidalijimo principais, turėtų dalytis atsakomybe už laisvės atėmimo bausmės vykdymą;

b) plačiai pripažintų tarptautinių sutarčių reikalavimų dėl elgesio su laisvės atėmimo bausmę atliekančiais nuteistaisiais vykdymą;

c) nuteistojo nuomonę;

d) nuteistojo pilietybę;

e) kitus su nusikaltimo aplinkybėmis ar nuteistuoju ar veiksmingu bausmės vykdymu susijusius veiksnius, į kuriuos reikia atsižvelgti skiriant bausmę vykdysiančią valstybę.

4. Jeigu pagal šio straipsnio 1 dalį nepaskiriama jokia valstybė, laisvės atėmimo bausmė atliekama buveinės valstybės įkalinimo įstaigoje tomis sąlygomis, kurios numatytos 3 straipsnio 2 dalyje minimoje sutartyje dėl būstinės. Tokiu atveju laisvės atėmimo bausmės vykdymo išlaidas padengia Teismas.

104 straipsnis
Bausmę vykdančios valstybės pakeitimas

1. Teismas bet kuriuo metu gali nuspręsti perkelti nuteistąjį į kitos valstybės įkalinimo įstaigą.

2. Nuteistasis bet kuriuo metu gali kreiptis į Teismą su prašymu perkelti jį iš bausmę vykdančios valstybės.

105 straipsnis
Bausmės vykdymas

1. Atsižvelgiant į pagal 103 straipsnio 1 dalies b punktą valstybės nustatytas sąlygas, laisvės atėmimo bausmė yra privaloma valstybėms, Statuto Šalims, kurios tos bausmės jokiu būdu negali pakeisti.

2. Tik Teismas turi teisę svarstyti kiekvieną apeliacinį skundą arba prašymą peržiūrėti nuosprendį. Vykdanti bausmę valstybė netrukdo nuteistajam teikti tokio prašymo.

106 straipsnis
Bausmių vykdymo ir kalinimo sąlygų priežiūra

1. Laisvės atėmimo bausmės vykdymą prižiūri Teismas, ir vykdant bausmę yra laikomasi plačiai pripažintų tarptautinių sutarčių reikalavimų dėl elgesio su laisvės atėmimo bausmę atliekančiais nuteistaisiais.

2. Įkalinimo sąlygas reglamentuoja bausmę vykdančios valstybės įstatymai ir jos turi atitikti plačiai pripažintų tarptautinių sutarčių reikalavimus dėl elgesio su laisvės atėmimo bausmę atliekančiais nuteistaisiais; sąlygos jokiu būdu negali būti labiau ar mažiau palankios negu tos, kuriomis nuteistieji už panašius nusikaltimus yra laikomi bausmę vykdančioje valstybėje.

3. Nuteistajam netrukdoma susižinoti su Teismu ir tai yra konfidencialu.

107 straipsnis
Asmens perdavimas jam atlikus bausmę

1. Atlikęs bausmę asmuo, kuris nėra bausmę vykdančios valstybės pilietis, gali būti pagal bausmę vykdančios valstybės įstatymus perduotas privalančiai jį priimti valstybei arba kitai valstybei, sutinkančiai jį priimti, atsižvelgiant į perduodamo asmens pageidavimą, nebent bausmę vykdžiusi valstybė leidžia asmeniui likti jos teritorijoje.

2. Jei jokia valstybė nepadengia asmens perdavimo kitai valstybei pagal šio straipsnio 1 dalį išlaidų, jas padengia Teismas.

3. Atsižvelgiant į 108 straipsnio nuostatas, bausmę vykdžiusi valstybė taip pat gali pagal savo nacionalinę teisę išduoti asmenį arba kitaip perduoti jį valstybei, kuri pareikalavo jį išduoti ar perduoti, kad jis būtų teisiamas ar atliktų bausmę.

108 straipsnis
Baudžiamosios atsakomybės arba bausmės už kitus nusikaltimus apribojimas

1. Nuteistas asmuo, laikomas bausmę vykdančioje valstybėje, netraukiamas baudžiamojon atsakomybėn, nebaudžiamas ir neišduodamas trečiajai valstybei už veiką, padarytą prieš perduodant jį bausmę vykdančiai valstybei, nebent tokiam traukimui baudžiamojon atsakomybėn, bausmei ar išdavimui bausmę vykdančios valstybės prašymu pritaria Teismas.

2. Teismas šį klausimą išsprendžia išklausęs nuteistojo nuomonę.

3. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma, jei nuteistasis, atlikęs visą Teismo jam paskirtą bausmę, savo noru ilgiau nei 30 dienų pasilieka bausmę vykdžiusios valstybės teritorijoje arba, jei buvo išvykęs, vėl grįžta į tos valstybės teritoriją.

109 straipsnis
Baudų ir turto konfiskavimo priemonių vykdymas

1. Valstybės, Statuto Šalys, pagal šio Statuto 7 dalį Teismo paskirtas baudų ir turto konfiskavimo priemones vykdo nepažeisdamos *bona fide* trečiųjų šalių teisių ir vadovaudamosi savo įstatymais.

2. Jeigu valstybė, Statuto Šalis, negali įvykdyti nutarties dėl turto konfiskavimo, ji imasi priemonių, kad, nepažeisdama *bona fide* trečiųjų šalių teisių, atgautų Teismo nutartyje nurodytą konfiskuoti pajamų, turto ar lėšų sumą.

3. Turtas ar pajamos, valstybės, Statuto Šalies, gautos už varžytynėse vykdant Teismo nuosprendį parduotą nekilnojamąjį turtą arba kitą varžytynėse parduotą turtą, perduodamos Teismui.

110 straipsnis
Peržiūrėjimas norint sumažinti bausmę

1. Vykdanti bausmę valstybė nepaleidžia asmens, kol nesibaigia Teismo jam paskirtos bausmės terminas.

2. Tik Teismas turi teisę nuspręsti sumažinti bausmę ir priima sprendimą, išklausęs nuteistąjį.

3. Nuteistajam atlikus du trečdalius bausmės arba, jei jam paskirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, iškalėjus 25 metus, Teismas peržiūri bausmę ir sprendžia, ar ją sumažinti. Nesukakus nurodytiems terminams bausmė neperžiūrima.

4. Peržiūrėdamas bausmę pagal šio straipsnio 3 dalį Teismas gali sutrumpinti bausmę, jeigu nustato vieną ar kelias šias aplinkybes:

a) asmuo nuo pat pradžių atliekant tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą rodė norą bendradarbiauti su Teismu;

b) asmuo savo noru padėjo vykdyti Teismo nuosprendį ir nutartis kitose bylose ir ypač padėjo surasti turtą, kuris pagal Teismo nutartį turėjo būti konfiskuotas, panaudotas baudoms sumokėti ar žalai atlyginti ir kuris gali būti panaudotas nukentėjusiųjų labui; arba

c) kitus veiksnius, liudijančius, kad aplinkybės aiškiai ir žymiai pasikeitė ir yra pagrindas sutrumpinti bausmę, kaip numatyta Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse.

5. Jeigu per savo pirmąjį peržiūrėjimą pagal šio straipsnio 3 dalį Teismas nusprendžia, kad netikslinga sutrumpinti bausmę, vėliau jis reguliariai, praėjus kiek laiko ir vadovaudamasis Proceso ir įrodinėjimo taisyklėse nustatytais kriterijais, svarsto bausmės sutrumpinimo klausimą.

111 straipsnis
Pabėgimas

Jeigu nuteistasis pabėga iš įkalinimo vietos ir iš bausmės vykdymo valstybės, ta valstybė, pasitarusi su Teismu, pagal galiojančias dvišales ir daugiašales sutartis gali valstybės, kurioje tas asmuo yra, prašyti jį išduoti arba gali kreiptis į Teismą, kad jis pagal šio Statuto 9 dalies nuostatas paprašytų perduoti asmenį. Teismas gali nurodyti asmenį pristatyti į valstybę, kurioje jis atliko bausmę, arba į kitą valstybę, kurią pasirenka Teismas.

11 DALIS. VALSTYBIŲ, STATUTO ŠALIŲ, ASAMBLĖJA

112 straipsnis
Valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja

1. Įkuriama valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja. Kiekviena valstybė, Statuto Šalis, Asamblėjoje turi vieną atstovą, su kuriuo gali būti pakaitiniai atstovai ir patarėjai. Kitos Statutą ar Baigiamąjį aktą pasirašiusios valstybės Asamblėjoje gali būti stebėtojomis.

2. Asamblėja:

a) svarsto ir priima Parengiamosios komisijos rekomendacijas;

b) nurodo Prezidiumui, prokurorui ir sekretoriui pagrindines Teismo administravimo gaires;

c) svarsto pagal šio straipsnio 3 dalį įkurto Biuro ataskaitas bei veiklą ir imasi atitinkamų veiksmų dėl jų;

d) svarsto ir priima sprendimus dėl Teismo biudžeto;

e) sprendžia, ar keisti pagal 36 straipsnį teisėjų skaičių;

f) pagal 87 straipsnio 5 ir 7 dalis svarsto kiekvieną nebendradarbiavimo klausimą;

g) vykdo kitas funkcijas, kurios atitinka šį Statutą ir Proceso ir įrodinėjimo taisykles.

3. a) Asamblėja turi Biurą, kurį sudaro pirmininkas, du pirmininko pavaduotojai ir 18 narių, kuriuos Asamblėja renka trejiems metams;

b) Biuras yra atstovaujamojo pobūdžio ir jį sudarant ypač kreipiamas dėmesys į tai, kad būtų teisingai atstovaujama geografiniams regionams ir svarbiausioms pasaulio teisinėms sistemoms;

c) Biuras renkasi taip dažnai, kaip yra būtina, tačiau ne rečiau kaip kartą per metus. Jis padeda Asamblėjai vykdyti jos funkcijas.

4. Asamblėja gali įsteigti reikalingas jai pavaldžias struktūras, tarp jų – nepriklausomą priežiūros struktūrą, kuri tikrintų, vertintų ir tirtų Teismo veiklą, kad Teismas dirbtų kuo veiksmingiau ir ekonomiškiau.

5. Teismo pirmininkas, prokuroras ir sekretorius arba jų atstovai, kai tai yra reikalinga, gali dalyvauti Asamblėjos ir Biuro posėdžiuose.

6. Asamblėja renkasi Teismo buveinėje arba Jungtinių Tautų būstinėje kartą per metus, o iškilus reikalui rengia neeilines sesijas. Jeigu Statute nenumatyta kitaip, neeilines sesijas sušaukia Biuras savo iniciatyva arba trečdalio valstybių, Statuto Šalių, prašymu.

7. Kiekviena valstybė, Statuto Šalis, turi vieną balsą. Asamblėjoje ir Biure sprendimus stengiamasi priimti bendru sutarimu. Kai tai nepavyksta, jeigu Statute nenumatyta kitaip:

a) sprendimams esminiais klausimais turi pritarti dalyvaujančiųjų ir balsuojančiųjų dviejų trečdalių dauguma, jeigu balsavimo kvorumą sudaro absoliuti valstybių, Statuto Šalių, dauguma;

b) sprendimai procedūriniais klausimais priimami paprasta dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių, Statuto Šalių, balsų dauguma.

8. Valstybė, Statuto Šalis, kuri yra įsiskolinusi mokėdama įnašus Teismo išlaidoms padengti, Asamblėjoje ir Biure neturi balso, jei skolos suma yra lygi dvejų ankstesnių metų įnašų sumai arba didesnė už ją. Tačiau Asamblėja gali leisti tokiai valstybei, Statuto Šaliai, balsuoti Asamblėjoje ir Biure, jei ji įsitikina, kad įsiskolinimas atsirado dėl nuo valstybės, Statuto Šalies, nepriklausančių aplinkybių.

9. Asamblėja priima savo darbo reglamentą.

10. Asamblėjos oficialiosios ir darbo kalbos yra Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos kalbos.

12 DALIS. FINANSAVIMAS

113 straipsnis
Finansavimo nuostatai

Jeigu nenumatyta kitaip, visus Teismo, valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos posėdžių, jos Biuro ir pavaldžių struktūrų finansinius reikalus reglamentuoja šis Statutas bei valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos priimti Finansavimo nuostatai ir taisyklės.

114 straipsnis
Išlaidų atlyginimas

Teismo, valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos, taip pat Biuro ir pavaldžių struktūrų išlaidos atlyginamos iš Teismo lėšų.

115 straipsnis
Teismo ir valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos lėšos

Kaip numatyta valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos nustatytame biudžete, Teismo, valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos, taip pat Biuro ir pavaldžių tarnybų išlaidos apmokamos iš šių šaltinių:

a) valstybėms, Statuto Šalims, nustatytų įmokų;

b) Jungtinių Tautų skirtų lėšų, patvirtintų Generalinės Asamblėjos, pirmiausia tų, kurios skirtos apmokėti išlaidoms dėl Saugumo Tarybos perduotų Teismui bylų.

116 straipsnis
Savanoriškos įmokos

Nepažeidžiant 115 straipsnio, pagal valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos nustatytus kriterijus Teismas gali gauti ir naudoti kaip papildomas lėšas savanoriškas vyriausybių, tarptautinių organizacijų, asmenų, bendrovių ir kitų subjektų įmokas.

117 straipsnis
Įmokų nustatymas

Valstybių, Statuto Šalių, įmokos apskaičiuojamos pagal suderintą, Jungtinių Tautų priimtą jų nuolatinio biudžeto nustatymo skalę, kuri yra koreguojama pagal tos skalės sudarymo principus.

118 straipsnis
Metinis auditas

Teismo finansinės apskaitos dokumentus, įskaitant metines finansines ataskaitas, kasmet tikrina nepriklausomas auditorius.

13 DALIS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

119 straipsnis
Ginčų sprendimas

1. Ginčai dėl Teismo vykdomų teisminių funkcijų išsprendžiami Teismo sprendimu.

2. Dėl kitų ginčų tarp dviejų ar daugiau valstybių, Statuto Šalių, dėl Statuto aiškinimo ar taikymo, jeigu jie neišsprendžiami derybomis per tris mėnesius nuo jų pradžios, kreipiamasi į valstybių, Statuto Šalių, Asamblėją. Asamblėja gali pati bandyti išspręsti ginčą arba patarti, kaip jį toliau spręsti, pavyzdžiui, kreiptis į Tarptautinį Teisingumo Teismą pagal to Teismo Statutą.

120 straipsnis
Išlygos

Šiam Statutui nedaromos jokios išlygos.

121 straipsnis
Pakeitimai ir papildymai

1. Praėjus septyneriems metams nuo šio Statuto įsigaliojimo kiekviena valstybė, Statuto Šalis, gali siūlyti jo pakeitimus ir papildymus. Siūlomų pakeitimų ir papildymų tekstas įteikiamas Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris jį nedelsdamas išsiuntinėja visoms valstybėms, Statuto Šalims.

2. Ne anksčiau kaip praėjus trims mėnesiams po pranešimo apie pasiūlymą, valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja kitame savo posėdyje dalyvaujančių ir balsuojančių narių balsų dauguma sprendžia, ar pradėti svarstyti pasiūlymą. Asamblėja gali iškart svarstyti pasiūlymą arba, jeigu tai reikalinga keliamam klausimui spręsti, sušaukti Peržiūros konferenciją.

3. Pasiūlymas, dėl kurio nėra bendro sutarimo, priimamas valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjoje ar Peržiūros konferencijoje, dviejų trečdalių valstybių, Statuto Šalių, balsų dauguma.

4. Išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytus atvejus, pakeitimai ir papildymai visoms valstybėms, Statuto Šalims, įsigalioja praėjus vieneriems metams po to, kai septynios aštuntosios tų valstybių deponuoja ratifikavimo arba priėmimo dokumentus Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

5. Bet kokie 5, 6, 7 ir 8 šio Statuto straipsnių pakeitimai ir papildymai įsigalioja tose valstybėse, Statuto Šalyse, kurios priima pakeitimą, praėjus metams po jų ratifikavimo ir priėmimo dokumentų deponavimo. Jeigu valstybės, Statuto Šalies, kuri nepriėmė pakeitimo, piliečiai padaro nusikaltimą, kuriam taikomas pakeitimas, arba toks nusikaltimas padaromas jos teritorijoje, Teismas nevykdo jurisdikcijos jų atžvilgiu.

6. Jeigu pagal šio straipsnio 4 dalį pakeitimą priima septynios aštuntosios valstybių, Statuto Šalių, bet kuri pakeitimo nepriėmusi valstybė, Statuto Šalis, gali nutraukti savo narystę šiame Statute tam įsigalint iš karto, nepaisant 127 straipsnio 1 dalies, tačiau pagal 127 straipsnio 2 dalį apie tai pranešusi ne vėliau kaip praėjus vieneriems metams po to pakeitimo įsigaliojimo.

7. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius kiekvieną pakeitimą ir papildymą, priimtą valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos sesijoje arba Peržiūros konferencijoje, išsiuntinėja visoms valstybėms, Statuto Šalims.

122 straipsnis
Institucinio pobūdžio nuostatų pakeitimai ir papildymai

1. Kiekviena valstybė, Statuto Šalis, nepaisant 121 straipsnio 1 dalies, bet kuriuo metu gali teikti pasiūlymus dėl šio Statuto išimtinai institucinio pobūdžio nuostatų, t. y. 35 straipsnio, 36 straipsnio 8 ir 9 dalių, 37, 38 straipsnių, 39 straipsnio 1 dalies (pirmųjų dviejų sakinių), 2 ir 4 dalių, 42 straipsnio 4–9 dalių, 43 straipsnio 2 ir 3 dalių, 44, 46, 47 ir 49 straipsnių, pakeitimų ir papildymų. Siūlomų pakeitimų ir papildymų tekstas pateikiamas Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui ar kitam valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos paskirtam asmeniui, kuris skubiai išsiuntinėja tekstą visoms valstybėms, Statuto Šalims, bei kitiems Asamblėjos dalyviams.

2. Pakeitimus ir papildymus pagal šį straipsnį, dėl kurių negalima pasiekti bendro sutarimo, priima valstybių, Statuto Šalių, Asamblėja arba Peržiūros konferencija dviejų trečdalių valstybių, Statuto Šalių, balsų dauguma. Tokie pakeitimai ir papildymai visoms valstybėms, Statuto Šalims, įsigalioja praėjus šešiems mėnesiams po to, kai juos priima Asamblėja arba Konferencija.

123 straipsnis
Statuto peržiūra

1. Praėjus septyneriems metams po šio Statuto įsigaliojimo Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius sušaukia Peržiūros konferenciją šio Statuto pakeitimams ir papildymams aptarti. Gali būti peržiūrimas 5 straipsnyje minimų nusikaltimų sąrašas, tačiau ne vien tai. Konferencijoje tomis pačiomis sąlygomis gali dalyvauti valstybių, Statuto Šalių, Asamblėjos nariai.

2. Vėliau bet kuriuo laiku valstybės, Statuto Šalies, prašymu šio straipsnio 1 dalyje nurodytu tikslu ir pritarus valstybių, Statuto Šalių, daugumai Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius gali sušaukti Peržiūros konferenciją.

3. Kad būtų priimta ir įsigaliotų bet kuris Statuto pakeitimas, apsvarstytas Peržiūros konferencijoje, taikomos 121 straipsnio 3–7 dalių nuostatos.

124 straipsnis
Pereinamoji nuostata

1. Nepaisant 12 straipsnio 1 ir 2 dalių, valstybė, tapdama Statuto Šalimi, gali pareikšti, kad septynerius metus po šio Statuto įsigaliojimo toje valstybėje ji nepripažįsta Teismo jurisdikcijos 8 straipsnyje nurodytų nusikaltimų kategorijai, jei jos piliečiai yra įtariami padarius nusikaltimą arba nusikaltimas padarytas jos teritorijoje. Pareiškimo pagal šį straipsnį galima atsisakyti bet kuriuo metu. Šio straipsnio nuostatos peržiūrimos pagal 123 straipsnio 1 dalį sušauktoje Peržiūros konferencijoje.

125 straipsnis
Pasirašymas, ratifikavimas, priėmimas, patvirtinimas arba prisijungimas

1. Visos valstybės šį Statutą gali pasirašyti 1998 metų liepos 17 dieną Romoje, Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos būstinėje. Vėliau iki 1998 metų spalio 17 dienos jis bus pasirašomas Romoje, Italijos užsienio reikalų ministerijoje. Po šios datos iki 2000 metų gruodžio 31 dienos Statutas pasirašomas Niujorke, Jungtinių Tautų būstinėje.

2. Valstybės, Statuto signatarės, Statutą ratifikuoja, priima arba patvirtina. Ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

3. Prie šio Statuto gali prisijungti visos valstybės. Prisijungimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

126 straipsnis
Įsigaliojimas

1. Šis Statutas įsigalioja pirmąją mėnesio dieną, praėjus šešiasdešimčiai dienų nuo šešiasdešimtųjų ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentų deponavimo Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui datos.

2. Kiekvienoje valstybėje, ratifikavusioje, priėmusioje, patvirtinusioje šį Statutą arba prisijungusioje prie jo, po to, kai deponuoti šešiasdešimtieji ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentai, Statutas įsigalioja pirmąją mėnesio dieną, praėjus šešiasdešimčiai dienų nuo tos valstybės ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumento deponavimo Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui datos.

127 straipsnis
Denonsavimas

1. Valstybė, Statuto Šalis, gali denonsuoti šį Statutą raštu pranešdama Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui. Denonsavimas įsigalioja praėjus vieneriems metams po pranešimo gavimo, jeigu pranešime nenurodyta vėlesnė data.

2. Valstybė dėl Statuto denonsavimo neatleidžiama nuo iš šio Statuto kylančių įsipareigojimų, turėtų jai būnant Statuto Šalimi, tarp jų ir nuo atsiradusių finansinių įsipareigojimų. Statuto denonsavimas neturi įtakos valstybės bendradarbiavimui su Teismu dėl baudžiamojo tyrimo ar proceso, kurį denonsuojančioji valstybė privalėjo vykdyti ir kuris prasidėjo dar iki denonsavimo įsigaliojimo dienos, ir jis netrukdo toliau nagrinėti bylos, kurią Teismas buvo pradėjęs nagrinėti dar iki denonsavimo įsigaliojimo dienos.

128 straipsnis
Autentiški tekstai

Šio Statuto originalas, kurio tekstai anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, deponuojamas Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris visoms valstybėms nusiunčia patvirtintas jo kopijas.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai jų vyriausybių įgalioti asmenys pasirašė šį Statutą.

SUDARYTA 1998 metų liepos 17 dieną Romoje.
